

29/11/22
UL

qatugul biccat

wjga ikk ite taqsar.

qomsomul saqa sirineji kemitete tajarar.

betinqse taqsunpu 13 k. 1928 s.

No 1 (45)

qahnt eder suruja:ccularun tustarwan.

bihigi qahmpuut eder wecat qahnta, kiniege eder wecat surujar. kinini eder wecat a:far tuhalanar. bihigi olqoputun ylebitin wre-pitin. qannuk uluska wku-rukka tuq kere saga swl-lar ba:llarun qahmkka su-rujan qardaruta billeser buollagputuna—accas ere bihigi qahmpuut elbeq tu-hala:q bu:lw. ol na:datu-gar tñ siriger yleli: qomsomul-lar. barw eder weccatlar, askulafa wrene:cciler, yey-gej qahmtu a:fñqtarun bafarar buollagputuna, ku-tatan turan ytw bafalaru-nan bejelerin qahmtarut-gar „qatugul weccakka“ su-rujagatqar

kihi qahmkka emiskecei birde surujar bu:la tappat. yeygejdik surujar ide elbeq wrefinen. erejinen sitiller. bastan ekin qahmtugar onton beceitener qahmkka surujar wreñiller.

bihigi eder suruja:ccular bu:lt (wonepny) ygystere qahmkka tugu, qajtaq suruja-run bilbetter, sata:hattar. kiniler tecejke yletin tuhu-nan qahmkka „cecw“ suruj-an utallar, ol ebeter afu-jaq tu:lwun saba tattaran surujallar, qolobura; „tecej-ke 18 silienneq, onton kurs ofoto 5. tecejke sturdatur ylete a:far balafanunna ba-rar... askulafa wrene:ccile-ri guntta tecejke sibe:he yeygej... wpsastubalarga 6 qomsomullar su:zsal-lar“.

bu kurduk surujbutan a:far taba:rustar tuq da tu-hanu uilbattar. manuk surujuga, kihi a:fñqqa aj-ula:q, tuq ba soluna swq. tecejke sturdatur ylete qah-

nan salallariun a:fa:ccular bejelere yeygejdik bileller. onon itinnik surujuttan qahmt kereqsetite namtuur. manuk buhu: swq bu:la-run na:datugar qahmkka tugu, qajtaq surujarga wre-neqte:qpit. manuka qahmt bejete kramelxewqte:q, arais sybeni amanu bie ren kramelxewer dafanau.

ekkin qahmtug r wonna beceitener qahmkka su-ruja:ccular, uluska barw a:far balafan ihiger „su-ruja:ccular baelagqeræ agos-tallor. tñ siriger qahmkka surujar on afu:jaqtarun buhu:tuwan barw ederdin ulaqannuk qajduspakka bir baelagqeræ qolobollor. qahmkka qajtaq surujar tuhu-nan baelagqeræ kepseten w-na on surujbuttarun uru-tan. onton yeygejdik up-w-tun kutaran surujarga bæ laq silienne wreneqte:q ter.

sebeskej bu:la:s, qomu-pus bartuja biliggi kempe tuq soruktaru uiluktaru turorallaru. qaja yleni syryneen orduk ky:hyrdel-lerin qahmkka suruja:ccu-lar bilieqteqter. kuorakka ol na:datugar suruja:ccular byty:n mupnaqtara bu-lallar. onton uluska suruj-a:ccular bæla:qæryn mup-nafar sebetten, kepereti:pten. idele:q soju:stattan, kihi wpuwan daku:la:ta-tallar. kiniler. taloror ylehitte:rin tæxæte site-rillibetefin onton isten suruja:ccular bilieqteqter. accas ulus olon yletin tuhanan qahmkka surujarga kuju:la:q, qatu:la:q bu-luqta:q.

s. k.

karl lipkneq keriehe.

(1919 s. taqsunpu 15 k. ælærbyttare).

ylehit ku:la:s æræbæly:s-syjetin tutan ælla:q olafu afalarga sallar sa:hun taqo-ru ura:qta:fular, bajdar bu-la:starun utaru mækkyspyt karl lipknefi ælærbyttare tufus su:lwun tolu:ta buju:lw-tus taqsunpu wj 15-s kyn-yger siter.

karl lipkneq kuwa ofo erdefitten, ura:qta:fu. baj bu:la:hun ylehit ba:hunaj yntyryter wta:q mækkwry-ger yleli: mājgunna itilli-bite. kini yrdyk wrefi (uni-birsitæti) bytere: t ylehit or-

totugar yleli:ge barbuta, ylehitte æræbæly:syjeni terijer æjdæryn uhugunna-rarga suluspata. ylehit eder weccatun æjyn tymen barw dojdu yrdynen eder weccat internessijene:lin tærdyn tu-ruorbuta. qalbagna: batakula-tun tuppata annukylehitte-rin kñ qannarun tofuhunna-rar kuurguhun bajdar ærægejdære yrdyryn tu-hugar ura:qta:fular terijelle-rin ylehitte ættalorugar arujarga ylele:bite sesijel diemekre:ttar sirejderin ken-

nilerinen qajuhan. olqotæ:q bajdarun innilerin æpær serileriger kramelxewqte-ryn wta:q tu:lwun. yleti nen utaru æqsusputa 1914 su:lla:qqa stutga:rt kuorot ylehitin mitinneriger æræ-bæly:syjetil: æjy tenippite. mitin æpæræ belisije qaj-butun kenne bartuja ættu-na:fu yleni ky:hyppite. baj bu:la:hun kramyskyr albu:n salaja:cculartan bar-tujanw ara:rarga mækkys-pyte.

karl lipkneq æzætu:la:q yletitten bu:hana:ru æccatæ-fu parma:ppuja bu:rabu:ta tu:stutata kinini tutan ulan kænæry sallatunna ku-r-guhw: wtagar umsa ytyry-byte. im wju:n mupnaqy kynyger 1916 s. bærliqpe (parma:ppuja kin kuorata) ylehit æpæræ diemenstre-sijetitten tutan ulan alta su:lla:q katu:rkafa ana:but-tara, parma:ppuja 1918 sul-

la:q æræbæly:syjetitten tyr-me a:na telellerin kuutta karl lipkneq „baj bu:rabu:talus-tubatu yntyrytyy“ diebi-tinen taqsu:bu:ta ol taqsat æræbæly:syjedolgunun why ger su:zæn sesijel diemek-re:ttar bu:rabu:talustubala-run yntyryten bu:la:hun ularga ylehit wpu:rwu:ta. itinnik yletin inniger sej-dieman (sesijel diemekre:t) bu:rabu:talustubatu æa-baltatunna karl lipknefi æroha lyksembu:ru kutaru ikkinnerin sulja ælærby-ttere.

karl lipkneq eder weccat ættatuttan æræbæly:syje yle-hite bu:lan uhujulan taqsu-bu:ta. kini ylehit eder weccatun teriltelere ykswylleri-ger tenijelleriger yjetin tu-garu kuhamu:ta. ol ihin kini keriehin barw dojdu ylehit eder weccata yrdykyk tutuktur.

a. a.

byty:n sebetter soju:staruna:fu qomupus bartujatun 13-s sijiehe.

bartuja byty:n soju:sta-runa:fu 13 s sijiehe aq-sunpu wj 2-s kynyttan 19 kynyger dæri mæskuba ku-rakka mupnaqta:bu:lt.

bastan bartuja kin ke-mitietin bastuq seksetere t. ustad:un bartuja ikki su:lla:q yletin belitiketin kepse:bit.

t. ustad:un sisten aloror sygken omuktar erginnerin wonna bu:ramu:slannastaru:n (ba:bu:ruka sobwt) yletit-ten snlla:n, a:n dojdu byt-ty:n olon urutan snna-la:bu:lt ygys omuktar qasa-j-ustubalara seri: innine:fi-te-ger tubusta olonugur atun mæhwqqa tystyle: omukka bu:la: talu: æghu: elben atur:la:he:ccu afu:ja:ta. soræq omuktar ba:bu:rukalaru:n sobwtaru:n tajarutun atur:lu:rw sirdere elbeq, onton soræqtærgæ bukatun qobdoq. onon erginer siri bulunu bajdar olqotæ:q tup-saru:n ol ebeter estellerin tuta:fa bu:lla. bajdara sofo-tæq bir swl qalar-bas biler sirderin yllæsti: onu kini ler ejenen sata:n yllæstieq-tere swfa, kuurguhw: kuju:rtunna yllæstieqtere. onon seri: kuttala urukku-tun kurduk a:n dojdu yrdy-nen saba by:ryken turar.

t. ustad:un daku:la:tu:n ikkis aqar:uqar sebeskej

sojus is olon keskillerin urutan kepse:bit.

norwt qasa:justubatu:n yny:ty:n lenin kiriehin sw-lun ustun bartuja salajan iher. norwt qasa:justubatu-gar anugur sessijeli:skej ætte ba:hujda. bihigi qa-sa:justubatu ynen qa-gan iherin tyrgene baj omuktar giennæne:fer bas-tan turar.

bihigi bu:ramu:slannas-puut yny:te basta:bu:tu:n buhu:tuwan, qasa:justuba-nu sessijeli:skejdi: sisteme-nen (majgununna) teriji: baj giennæne:fer bu:dan ba-rusta:fa, ærduga kæstæn turar.

kin kemitet yletin tuhanan.

t. kossijur daku:la:tu:n sijes istibit idele:q sojus-tara soruktaru:n talordular. tuq da muna:ru:ta swq ba:bu:ruka sobwt kemitiette-rin ylelere tubusta. ol teji-nen idele:q soju:star wrefi sturdugur tarfatar ylelere olus ky:hyrde. ylehit ygys ætte kulup yletiger tardu-lunna. ba:bu:ruka sobwt yletin synpyn kænære ær ylehit sybe mupnaqtarun ylelere tubusta, yeygejdik buharan qataran ay:lleher buollular. yle tupsarugur sybeni nar ba:bu:ruka so-

bu:nt qara ylehitte killi:rel-ler. ylehit ærduk kuhamu-pu:la:fa, sajdu:bu:ttara ku-rattar sebetterin bu:baru-gar billen æsta. kuorattar sebetterin sata:bar biligin ylehitte 47 bu:ruhwqqa tijde, ættan æspu:tu sulja 26 bu-ruhwq ete. tñ sebetteriger ædagw wonna qannæcu:t silien aqsa:na elberte. tñ sebettere olqotæ:q bu:la:s æigne:q bejete bu:lan iheller. eder weccat soju:hun (qom-somul) yny:te bu:tar:da. qomsomulga eder weccat kirite accata. ylehit weccatun 45 bu:ruhwqun qom-somul ulan aloror. qomsomul sturdatur ylete weccat sajdarun, ærduk ylehit we-cata sajdarun kuottaran iher.

bartujaja ylehit æn ki-relleriger kin kemitet kuhanan 1924 s, 1927 s du-lu 488 tu:hunna ba:bu:ru-ka sobwt ylehitte:rin æluta bartujaja kirdiler. biligin ylehit bartujaja qotæ ular-ga wonna sul:supala:q ænu bartujaja killeri: bi:ta:rdar:ga k.k. bu:haran turar. altugur æræbæly:syjeten lægyryk su:la tu:lu:tu-gar bartuja wpu:ru: æpær-butugar 70 tu:hunna yle-hit æn bartujaja kirerge sajabu:hwqqa bettere.

qomupus internessijene:lin tuhanan.

t. buqaru:n daku:la:tu:n sijes istibit. barw dojdula-ru ba:hu:lwu:ta:n aloror qa-pu:talagtar. bajdar treqte-re kebire:n keqten iher. bi-ligin baj ba:hu:lwu:ta:n æl-oror omuktaru:n suda:ru:stus-balara beje bejelerin kuutta kyreqtehellere orduk ky:hy-ren. æs sars barw dojdular. yrdylerinen keqen elben erer. kelin tihifer ææqaj-da:q kuurguhw:nan to:na-ru:n taha:rwqtara.

barw dojdularga ylehit æn kælæhynyn siliere, ylehit ænu bajdar battu-lara ykty:llere ky:hyren tu-rar. ylehit ku:la:s kægyl-n accatarga, kini teriltel-e:rin s a b u t a l a : n ky:hyn æhylerge barw dojdular bar-dam bajdara sulujan kuha-nallar.

æræbæly:syje sassum æjyn bu:lar tu:na qaja da omukka billibet. ylehit ku-la:s urukku ba:starun æo-ræn saga tyllen qamsa:ru-guman erer. ylehit ku:la:s mækkwryger kramelxewy:

erada:ksijetten: gomsomwɔl selenin
beletin caxhunaɟ ergemsikter atun-
mɔllarun manna da soɟuru: daɟana
ɔɔbullubɔt. ɔɔptɔɔɟ siritten atun:ɟa-
hun gomsomwɔl sɔllene bejeto bilre-
ɔɟ.

erodeksijetten : bu urmadi surujbut
kahi askulafa saga kirbite. erodek-
sijetten bu urmafa kaennary: swq.

taqsar aqsana 650.

qotugu wccat

qomsomol saqa sirine:fi kemitetin qabnta.

eredeksiye adruha: soku:kej k., qomsomol tohalasta:fm kemite.

taqsara 5-s. sula

bir. №-n smnata 10 q.

surujan ular

smnata wja 20 q.

surullar sire—

busta.

wja ikkile taqsar.

keppere:ssije yletin kætæfwqte:qpit.

a:n dojdu ylehit kuila:hun, battugasta:q ba:jdaruw'kut-ta madun ilinen oqsuharga salajbut, buławu:mar ul-sus liejin bu:rduk dæn eten turar,—„keppere:ssije ses-sijeli:eskej olagqa tijerge suwkala:q kænæ suł kurduk bułwqta:q“ dæn. keppere:ssije ba:hunaj ottotugar, tiz qasa:juustubatugar ykse:n elbe:n istefine, bihi:q ylehip-pit suda:rustubata kura-naq, signibet sirge yktenen turwfa.

biligin sojus yrdynen keppere:ssijebit ylete qajta:fu:q, tuq kajur:la:qpuwtu:q—qotur:la:qpuwtu:q dæn ujtutu:q kil-lerer bułlaqpuwtuna, ulaqan kien qardur:la:q kiejur:lar ba:llar dieqge satammat, ol da ereri kycymefejin ahan turabut, tiz siriger birde:n ikkile:n keppereti:p bar bu-lan erer. keppere:ssijeni tiz qasa:juustubatugar tarfatar ca:hunan, ylebitulaqqana—mraqqana innibitiger turar.

saqa æræspy:bylyketin ulan kærdeqge mannuk: ylehitterbit afu:jaqtarunan ypyt-ba:jburt sułun buhu:tuunan wonna sommut alus qarapalarunan, bihi:q keppe-re:ssijebit ylete qaja da doj-duttan qalan iher. ol buhu:tuunan bihi keppere:ssije tuhu-nan ylebitin ky:hyrdwqte:q-pit.

keppere:ssije yletiger, bihi-gi qomsomollarbut ylelere bet mæltæq. onno:for keppe-re:ssijefe bejelere knjan-qo-ton ki:re ilikter. qoloburun ullagqa soku:skej ukuruk-ta:fu:q qomsomulun terilteti-ger ba:ra—suwa 16,7% qom-somul keppereti:pke bar. siti su:ppara bet ewkajduk kær-dæter, bihi:q qomsomolbut keppere:ssije smun-sada:ca-tun æjdæ:bæty:n, wonna qom-somul re:ekjelere tuq da yleni, keppere:ssije ca:hun-nan u:ppataqtarun.

afu:jaq qonukta:fu:ga a:s-puut soku:skej ukurukta:fu:q qomsomulun kemitetin bi-lienun mun mupafa wonna 6-s uqurur:la:q ukurukta:fu:ba:rtu:ja kemperensijete beke tuullarugar eten turallar „qomsomul keppere:ssije tuhun yletin, qaja da a:s-puut birimetten orduktuk u:tnæq tusta:q“ dæn. onon bihi:q re:ekjelerebit, qaja da birimetten orduktuk, ky:s-te:q tik keppere:ssije tuhun yleni u:tnæqta:qtar, barw tiz qomsomullara qajan dafanu keppere:ssijefe silenen ki-rieqte:qter, kura ænu keppe-re:ssijefe tardan killerer ca:hunan ky:ste:q yleni u:tnæqta:qtar.

ky:hynen keppere:ssijefe

qaja:n da kir dæn eterge satammat. magnaj keppere:s-sije tiz siriger tuq tuhanu afalarun tuhanan qomsomul silhetteriger wonna olagqa:q nesilhejne ottotugar buha:ru:la:q—æjdæty:le:q yle ba-ræqta:q. a:n magnajguttan buha:ru:ta, æjdæty:le:q swq yle, kelin ættyger mæltæq buławu:cu, onu qaja:n dafanu re:ekje akti:ba yleni u:tnæq innine kærwqte:q.

urukku a:spuut birimefe re:ekjelerebejelerin keppere:s-sijefe yleli:q qomsomollarut-tan qajtaq yleli:llerin o:cuwt-tan istibet, qannuk dafa-nu ujur:kerdi:, sybe dieki olag bierbet etiler. onnuk buhu: anu swq-bułwqta:q re:ekjelere qaja:n da bejelerin biristebitellerin o:cuwtun istieqte:qter, ujur:kerdi: bie-rieqte:qter. onon bihi:q beje-bitinen keppere:ssijefe ki:ren, kini yletiger smstuhan, beje-bit ispititten ylehitteri belem-nen iste:qpitine. æccæfa bihi ba:rtu:jabut bir mraqan keskiliger ulaqan cepcetini ægæro etibit. keppere:ssijefe qomsomul tuq yleni u:ta-run ca:hunan, buha:ru:la:q ujur:nu:kerdi:ni ewkajduk bierieqte:q. innibitiger turar soku:skej ukurukta:fu: behis uqurur:la:q qomsomulun kemperensijete.

a. bætyrwp.

akw:m atu:ta.

wt ujuun
ottotun dieki,

yle kynyq
ygenin safana

akw:m atu:hut
ajanna:n altaqta:n,

taba:ru: qalan
tabu:llan tafusta.

atu:tuun tupsaran
alustan erer.

cepceki smnala:fu
ciqeten ette

tagahun smnatun
naba:lan darbu:ja.

cejin tabafun
æippiennik ciqetæ.

torguja tubusta—
dølbura twlla.

kura æn erejde:qter
kuhujbuttarun ihin

kuhalfa kija:da—
knqtara knjarunan

sy:sterin swkenriler,
kælæhynnerin kuttu-lar.

berije:knep.

qomsomul eppietiger turwuwqqa!

balajan wjuun 2 s kynyne:fi er ullarabut, orduk talbut-eder wccat kynynt ataru:ga bet elbeq qomsomul kel-bekke æleriger sahan qal-lur:lar. mannuk buhu: tær-dytten swq bułwqta:q. by-tyn a:n dojdu yrdynen ke-len ahar qompu:stu eder wccat wry:le:q kynynt ataru:ga sw:stuspat bułan baran tuq gyna:ru liejin qomsomulun atuun sabardur:lar. birin yksyn bihi:q bejebit alus nehire:n, „sumnafas“ helitiken ulammut, onon

er ullarabut, orduk talbut-tarunan ta:lalur:lar. subu kyn aharun kutta re:ekje-ler aju: wpsaj mupnaqqa „b.u.k. qajtaq ahardubut“ dæn kura kepseti: taqsa:qta:q, kim sw:stuspat swi-stuspat:fa billieqte:q, sorujan wry:le:q kymmytyn taga-ran barbakka qalbutu: (kim da bułun) aga:r uhugut-tan qomsomul'cin bere:deger uquran ihieqte:pit.

pahurudno.

ikkis sajnm wonna qomsomul kuhamplara.

norot qasa:juustubatun kætæfærgæ, ky:hyrderge yp-as, qaccu na:da. bihi:q qasa:juustubatun kynynt aq-sun yner, yrdyr, ol yrdy-nen bihi:q dæksæ tyrgennik ynneren, dæksæ tyrgennik sessijeli:smc olæfor ki:ren ihieqte:qpit, onnoqa ebi: qac-cu bułwqta:qpuut, ol ihin bihi:q suda:rustubabut saj-nm taba:rtu:q.

sajnm dæn suda:rustuba smnala:q, qaccunan atu:la-han ular kuma:fu: ta:harar, onu nesilhejne atu:lahan ular, onon bet ulaqan qaccu suda:rustuba ilikter ki:rer. (1-gu sajnm suda:rustubafa 200 mælyjwnen taqsa qac-cumu bierbite) ol mustubut qaccunan suda:rustuba ba:bu:ruka. sobot, bæræktot, ara:s massu:nalaru wonna da ara:hu tutitalur. sajnm nesilhejne kænuk tarfatar na:datugar suda:rustuba nesilhejne atu:laspuut qaccu-tugar buwuhæn tæly:r wonna swlga qasta emete syjy:ny ahar. onon nesilhejne atu:raspuut qaccu sytwqte:fer

buwuhæn bułan y:ne turar wonna tyhestefine 100 s.—bæs tuhun:cafa tije syjel-ler.

biligin suda:rustuba „mas suwa olæfor terilleriger ikkis sajnm“ dæn attan 500 mælyjwnen sajnm, on swlga bæræktot ta:harar da sajnm 250 mælyjwnen:q ikki agarga ylehiller bir agaru:gar swlga soku:skej bahu:gar 6-lu: qaccu buwuhæn bierer, ikkis agara buwuhæn na swq, onnoqa bastukku agaru:gar 10000 syjy: bar. ol syjy: wpsaj sumata 12 mælyjwn 3 sy:s tuhun:ca bułar. onon buwuhæn swq agaru:gar 244000 syjy: bar 26 mælyjwn 2 sy:s tuhun:sala:q su:maja.

swlga 4-te syjy: bułar. sajnm biliete (obiligessije) 25 sy:ske turar. tijimmet kihi ol bilieti 8 wja ky:tte-ren tæly:r. a:n bastan, atu:laharga bæs gummuttan bi:rin (5 s.) tæly:ller. onnoqa syjy: tybestefine emæ bæs kummuttan bire barar.

mannuk ulaqan su:mala:q

sajnm tarfatar, ba:rtu:ja ulaqan kuhamplara bułar. onno qomsomul, ba:rtu:ja bomsupugun buwuhæn kuhanan kemæ:æhwq-te:q.

qomsomul bu ylefe ut— a:n bastan, bu sajnm tuq tuhala:fu:q, tuq ihin bu sajnm taba:rtallarun bæs tarba-fun kurduk bilen, ulus saqatugar kepse:n æjyger tyheren. sajnm bilietin atu:lahunnararja kuhamplara:q. bu ca:hunan dakula:t qot-tuqta:qtar, kepse:n deletieq-te:qter wonna nehilek sebie-tiger, nalkok sutun ylehitter-iger kuhanan kemæ:æhwq-te:qter.

agardas kuhampl tułunan kunnattan. ylefe ulaqan tuhanu afalbat. qomsomul-lar eter tułlurun amafa agaron kærærwqte:qter. onon bejelere urut atu:la-hæqta:qtar wonna qas da bułan qolbohæn ænu atu:lahunnararja:qtar.

saqa siriger baruta 460 tuhun:ca su:mata tarfann-qta:q. onnoqa ukuruktarga bu:rduk tygetiller.

sokuskaj kurat 188000
sokuskaj ukuruk 40000
byly: 28400
ætwqyme 32000
aliam 150000
qotugu ukuruktar 25000

baruta 46200.

qomsomullar bu ylefe kærærwqte:q suda:rustuba kuhalfala:q yleleriger be-

lemjitin, tymyn, barw ky:s-kytyn ba:rtu:ja wonna se-bieskej buławu:ka ky:s-kæmæ bułarga. kærærwqte:q, qajtaq bihi:q tułunan ere olagtom-mækkæ, kuławu: yleni yleli:bitin.

Pno.

qomsomul ecejkete keppereti:bi terijsibet.

1927 sułla:qqa kyhyn tanda qomsomulun re:ekje-te tanda arjuonugur keppe-re:ti:p ahullarugar yle ulummuta. tanda olagqa:q arjuonun wre:qte:qterin ba:rtu:ja:qtarun kutta sybe-lehen baran, ys nehilek sebi-etterin. arjuon baru teriltelerin, nehilejne biris-tebitellerin uquran sybe mupnaq terijbite. ol mup-naqqa dakula:t turubuttara keppereti:bi terijer ca:hunan. ol dakula:t isten, baran mupnaq keppereti:bin terijer gamu:ssu:ja bu:hardaburta onno ikki qomsomul silie-ninen ki:rbite.

tułlurabut 2 qomsomul 2-s bafajantaj nehileger baran dakula:t ægæro:n, bir-bir kepseten, uqurur: suruk surujtalan keppere-

tipke 76 sileni killerbittore. sadagw, otta bi ætyn wonna re:ekje biligin 14 silenne:q; onon 7 qomsomul keppereti:pke silietter. buwabulmupafa 3 silen ba:rt. keppereti:p taba:ru:gar 25% suwa ebiller, onon 13% baru:ka ki:rer. qom-somul ecejkete qannahu tyhererje ete sw:stuspat. qomsomul re:ekjete kelen iherge smnanu cepcer, qam-nahu afu:jaqtar tuhugar yleleqte:q wonna eder-we-catur. qomsomulu sadagw ænu keppereti:pke killerieq-te:q. keppereti:pke sadagw-nu killerer bannu terijer-ge kuhanar.

etillibit sułlur: urukku yeygejdik yleli:bitin kurduk talaru dæn ereniller.

kærliz:ngskej.

bihigi yjebit qossuna.

t. terentej miterejebis iski rebbini koorat ihiger bilbet bet afuqjaq buhu. se atastar! kini ulu:ssafa bartubulum qagas illitiger tuppuntun. subu tygneri kætwaq kurdok tiligitrejen tijen kellefine „bej bu gaja bejele:q kelle?“ dæn kihi tuora kætæn bierer kihite.

iskire:bin saqa ukurugun sit. kemitetiger belitikenen surdatur sala:tugar usturuktat ete. ol da kuura duhunus bulbataq!

usturuktat kihi, iskire:bin ulu:starga a:far balafannar wonna likpu:gnar ylelerin salajtalur:taqsar...

tu:sa tafustafuma toruokata. qal:stuga, se buhatum etteqge kihi qaraja qaltarujar kihite. onuqqa ebi, sieren sitereri, anu „torulur toq“ kihi tijer. mupnagga dakula:tata:ruu tur bi-reller. iskire:bin oloron eren „suq min saqalur: tolkuq suq, tulba:ceutta buluq!“—dir.

— gaja dajor, otton saqa buwbakkum dæ?—dien mupnag schujar.

— suq, min safur: yrdyk wrefi byteren kele suksabum. onon saqalur: tulur olag umnan kebispippin—dir.

tuq mækkwr kelrej, dakula:t nurecalu: barar.

iskire:bin onon ere toqto:bot. anu 1924 s. ula qomunus bar:tujuatun silenebin dæn eferde tul eten kiren barar: „ehigi eder uccattar,—henin sy:re brest: cymedle:q un bir elektir:cestitetin la:mpatugar kiren surdan ihig, min erejde:q ylefe buhan-qatan, sassurda kyn taqsa iligine korrattur:bum“ (borofonten).

onten kihibit kelbit sorugun tebæn, ma:nutun site billere:ri mat:urmlahan baran, korakka bajbahujan qalar.

korakka yleli: siriger kærwq swja. kihig qajur yjebe bartubulum uja:gnappuntun ulu:ssafa qonohujan erer buwar. ol tijen suksa, tæhæ eme naldala:q kihi kurdok. tiligitrejen kiren. sut gas qohun ordor-bokko tula sy:rekelir

qomsomul keksetiger aruguhwt-qattuhwt albun-ile:tter saha swl 3 allar.

qomsomulestar ojq, er ulsan baran qomsomulu umnallar.
korattan «salaja» taqsuhwt ylehit ulu:ska „toq kihi“ buwan tijen nurecalu: dakula:tta:n kefijer.

adu:hut dajorbar sybe.

(ubajbar darubnyga)

ok-sre! ubajum adu:lan kærdaqqæ omsog suq buwan baran, ojdæn tyspytyg —adu:hut ideg buwla:sa e:.

adu:hut berde buwan baran bili twt ataqta:q bydyryjerin kerete, onno swfunan mupnanafum. „munun tikke uja:buit kihi“ di:di: æræ cæugurur:gun, ontukan tuq tuhala:q swluj? onnugu kylwq kerete, beje-tiger baran „dajor. bu en mummug tikke ujammut“ dæn semej safsutuk æj-dæt e:.

ol kærdyk su:hafa-qaltuga qaraqquun a:llarar kihi buwlaqquma olsof kær. mannuk bar: bejeq nehi-hegin kihite—ægwrep, ula qan ubajum kutta qasuharur turan ojq ulbuit, ontukatum (ojofun) korakka kiren buwanan ke:spit di:ller. onu kiritikele:.

ubaj! olag ættytten ordok kiritikele:teqqine kærur: bar buwlu, tuhanu da afalag. sæp dæ?

wonna, ol kihi qajtaq tuttan, qa:man qaltuqurum qasuharur uttaqquma qata si:hit-sinnel dæqtere. bafar sirejge ubatnqtara.

seren, kuura buwa:tuq sybetin umnuma.

Нымылатинец.

dakula:tuw qajtaq oqorwoqqa sæbyj?

ukrajuma b.q.b.(b) kin kemitetin sekirite:re t. ku-ganabum afuta:ssuja oqoror, bartuja ylehitiger man-nuk uju:nuu bierer:

.... kepsie æmlag syjny nen wonna „bekke kicejen.

adam safattan urutuw-pakka, yle terilliketten baran ispit asturujatunna ænæjyn swjnyubakka ere, qara map-najguttan ylehti subu-kyn tuq boppurwos ordok twt:arun, tugu ordok kereqse:n istæqterin bileqterin bafarallaruw yeygejdik, æjdæry-ger tyheren kepsieq. afuta:ssuja belitike wrefe buwla-taq. afuta:ssuja—kynne:fi na:dujar, kuhallar boppurustaruw sergiten, kuwugulatan turtaqta:q.

dakula:kkutun kynne:fi olag buwtaqajum, ylefe bar-tan olqotonen kepse:n baran, ontæn sietteren wpsaj tymy-ke tijeq tusta:qqut. otton onu bahun ataq. atajum bas guwnaqqutuma tuq da taq-sæ swja.

erdetten belemnienij beje-fitin utaru ænno qardaraga tæhæ da sillemseq-qohu am-saq, tutusputa buwa saturu kihi bukatun olagga ma:ruun-na:batunna dafanur kiren kiritikelestefine æk bulbat guma oqohun. onnuk æn

ilileriger kuohuru bierime wonna utaru eppit kihin syryn æjyn kænæ swbasku-nan ykey jtykte:n bieren baran, onu sonno tuq alfa-sta:fum—su:hala:fum qas-ton, sabu yktyr bet tuha-la:q buwar.

dakula:tuw syryn æjyn, ut-kuhala:fum corbatæn eten, onu myceyryppekke turan bigergetteqte:qqin. eter tulguut uha, afaltur biri-mærgit, tymyktenen kelen baruta ol syryn æjy biger-geterye ymyrycey tædulluq tusta:q. ister æn sana:tun onno æerwqte:qqit. afuta:ssuja ut-kuhampunta—iste:cilleri bartuja subu kynne:fi kuhala:fag syryn yletin æjdæty:, ol dæki oqtoru: buwtaqta:q. dakula:ccuk siti swluw taptafuma—kini ku-hampunta, soruga tuolar.

afuta:tardar siti swluw kuwqqa tusta:qtar.

dakula:kkutun alus ygys swpparanan, olqoton ulan swraj—qaraq appar mata-ruja:llaruwan buwta:n ke-bihimeq. æn æjyger yeygej-dik qatammut ikki-ys swp-para, wun me:le istillen um-nulian qalar swpparattan buwan ordok“.

taptal inniger yleni toqput.

bytyu baturskaj ulu:hug-ar bir qomsomul ieciej-kete bar. ol ieciejkebit buj-ul sajum ustala:q tæratu-gar utujan tafusta. ieciejke silletterin wpsaj mupnafa wonna byrw birde da buw-bata.

wokuruk kemitetitten taq-sar kuma:juwar a:far balafan æstulun qalgahatugar mu-nan, ieciejke sekreterin kæræy: erdite swq tu:ga usta swl:allar. qahan bie-rekke tiksen olagga killere:lere bilippite bilibet. buj-ul sajum tatta ulu:hugar pijepier la:fura ahullubuta. ieciejke sekte:re onno:for onno 6 ofonu kærjan terijen utumma bytyu la:fur yle-tin tægnaruw tarda swsta.

tuq biricimetten ieciejke buwdok swla:stuw utujan buwla:ta dæn ujuwtaqqa, ieciejke sekreter:re t. mæ-læky:rep dæn kurs kuham-matafuttan mannuk buhuw:taqsuhwt.

qomsomul ofolær kepse:n-nerinen, eugas 6 biereste-le:q sirge qomsomul silene t. kusumun dæn bar yhy. sekreter:bit ol kihini taptan yletin tofo tebe:n bar-buit.

eder æn taptahallara ba-ta swq swl. ol da ereri yleni taptalga atastahan, bytyu ieciejke yletin tofo:q tofo tebe:n keher tofo:s-ko dwku. wokuruk kemitie-te buka maqtann swja.

mantan ippe t. kusumun, taptalla:fum 3-4 caska bæs-golæ:n ylefe uttar sæp buw-lu ete.

Плюмерский.

kurzwk dæ, tabarwsl

bierilin korattan suruk.

bierilin korat!) qatu ætty-ne:fi parus dæn kilbæne:q kæg salata. sala ihe u:buw-færu, lmq kærdyk ænnun simillibit, ykse aqatallar eder-din, kurajastun mustubut-tar. sala tynefer spækte:q tu-rorar, oppu: kærdaerær æne cæmæjæn kæstær. onno kura-naq ostol attugar 6 aqatar olorollor. bygyn sebeskej sojus-ka delege:ssijeneq bara swf-suhwt bartujata swq aqatal-lar tugu kærbyttærin, bilitte-rin keps:iller.

eder bafujur aqatar obuna-tækenæ swq, syr qolkutuk turan kepsir-sebeskej sojus-ka tugu ile-qarafunan kæræn kelbitin. kini kepsir, kinilertæn ura:q bafja wonna tojota swq ylehit bahumaj sirin, ylele:n-ittillen oloror næwt innin kæ-mysky:ryge æjuwubut yle æræ-spy:bylyketin.

sala ihe im-pim. baru qaraquara wottanan, tuwnarun battanan, ofofa ijebe kuhul kærmys ælele:q-wotta:q, kuhul aruguman kuwuguraceu tebe turar banta:nna:q saruwtuba-nu æsturujala:n kepsir:in ihil-lir kærdyk nimijen, tæmiren olorollar.

eder aqatar, kinilerge kuhul kærmys saruwtubanu æsturujala:bat kini kepsir—sebes-

kej sojuska bar bahuruka-laruw ylehit tutunan oloror ælerin, ylehit kynyn uhunon, ular qamastarun. ol baruta subu kynne:fi bar, kiniler kereqsir swllara. aqatar ku-la-ha kuura, buwan pamulqaj ol yrdynen sala bir da tulur kulga:fum tahunan aharbat. sala ihe utujan tyhy: sutar kurdok. aqatallara siti turan araj æsturujafa kepsir apta:q timirinen tajbatan turdafu na dafanur buka kim da sohujw swq buwla:sa q.

mi:gin kutta battafa tattaj-buit, bokuja tattarbuit, sirejin tirite buccurustubut kur-safas emeqsin kekkelehe oloror. bobu tuttan oloror tarbaqtara titiri: tyste, swngktur: buwla-tun ulan swrajum sabu tu-tunna. ontæn kælæhyne:q buw-latuman qappaqtammut sur-aja mupnastan, utur kær-dyk merbejen barda.

— gaja tuq buwluq? taba-rus—dæn argu:q afaj ujuw-tum.

eme:qsinim buwlatuman qara-fum sottomagta:qtata, tutuna satur buwla:sa q, ol yrdynen kuttarbakka qarasun uta munnun annunan sakkur:tofunna, ontæn argu:q turan salattan taqsan barda. min ba-tuhan tafustum. kihi kærbaet-

siriger, munnukka tijen staka-ga u: afalan bierdim wonna emæ ujuwttum:

— gaja tuq buwluq tabarwsl? emeqsin ol saqabuttan atum onnægun bilen ujuwta:

— tabarwsl, en nurecalu dæ?

— swq, ol ereri arassujafa biligin swl:an kellin.

otton tyrgennik ujuwta:

— keps: tys ere... en bu aqatallaruw onno kættyg dæ?

— kættyg.

qarasun utun emæ sotun-na.

— ocofo iti kurzwk buw-lafa di:?. kiniler arassujafa kurzwk suwuttatara di? ta-barwsl... kuhuruma... min akærwutjan ujuwtubum... bile-bin kiniler arassujafa swl:ar-buwtarum... kurzwk kiniler onno swl:an itini barutun bejelerin qaraqtarunna kæræn kelbittere buwlu. ol yrdynen mæqe, qajtaq ere, itinnik buw-lun satammakka dwluw sebes-kej arassuja... wonna onno bu-las ylehit bahumaj illitiger kiren kægyl olsof kærdaq-tære.

eme:qsin uta:buit ula:q qara-fuman min dæki kuwap gu-na kæræn baran:

— kel olor, bafar en mi:gin irbit du: itirbit du: dæfin, sa-nan kær... min æjym kujan ulbat, mannuk ulaqgan sirge eteller e: arassuja tæarma-pattan ilki tægylenen ulaqgan dæn, onnuk sirge...

— sinq tabarwsl arassuja sy:re tægylenen ulaqgan.

— sy:re be tægylenen da?

— ara:ha onno:for ordugunan ulaqgan.

— ol yrdynen kiniler ku-j-buwtar... qajtaq kihi itejeje oq-suw... kinilerge gi:ndenbirder stresemæ:ner 2) swq buwlaq-tara... onno baru beje taba-rustara... tabarwsl kalijan... ta-barwsl rikau... qajtaq kihi itejejeje!

— tabarwsl onno wun swl buwla et.

— bilebin, bilebin, qahætu a:fabum e: ol yrdynen kurzwk-tammak kærdykpin. en pæmes buwbataqgan, onon bilbekin bihigi mænna emæ kyspyt tijerinen oqor sata:buwpput... min erbin kærulw wonna orw-sanu 3) kutta ælbyttære, ulaq-qan wolum—ka:ppa kenitten ælbyte, kuura wlbun-kulun tut-tar ujuwgar sæbittere.

eme:qsin qarasun uta emæ subujda wonna ilibin qaban ulan baran:

— biligin swc-safotoq qala swl:abum, anu tu-gu kæræry turma:q buwan æykere swl:arbum bejem bel-bet buwllum. kuwpar olorobun, bafajur akærwta kihi buwbataq-afala:q buwattarun umnan bihen, bir baj cuwubappugar erge taqsan oloror. safotoq beje bejelerin ere yeygej bu-wallaruwattan atupur sana:hattar kiniler mi:gin iteller, min ilki qaraqpunan kærwqpin bafar-

bappun. kiniler bajga sana-lag, min æstæ:qterym buwlu-lar. tuq ihin min erim ikkæjeq wlattarum ælytefen qallu-lar... kiniler sana:larum kærjan tolorbæko umustular! bihigi kuwbaturut, araj. nurecalu kærduwar!

— qajtaq itini kihi kurzwk-tannij? min mupnag ajuw swl:abum, bu yhy mupnawum, min iti keps:illerin kærbytt æn-nu kærwqpin bafarabum... bejem qaraqpunan kæræn itejejderbin di:bin. en migin æjdy:gyg dæ tabarwsl? araj iti baruta kurzwk buwllum! kur-zwk arassujafa itinnik terilli-bit buwllun.

— iti baruta kurzwk taba-rus. onno wun swl buwla. iti baruta oqohulubuta!

— ocofo bihigi erejbit qar-ga qalbatag buwla:sa di... bi-higi dafanur kuwqpuw.

eme:qsin qarasun utun so-tunna.

— beji, araj æli:hibin, ku-hum mægw-d æn baran argu:q turan kirilæhinen tægnaruw tyhe turda. min sala-bar tænnæn kirdim. baru „internessijene:“ ullam pirgi-te turdular.

*) kærul. swc-safotoq æræhæ-ly:æssijeræder. pæmes qomunna bartujatun olqot:butara. 1918 s. pæmes ylehitin æræhæly:æssijet in sa-lajan swl:an qajwllan baran utillan ælbyttære. læpini kutta bir swlunan ispitte:re.

qomsomul barw silletteriger wonna bytyn ylehit ba- hunnaj wecatuwar.

qomsomul barw teriltetiger.

beje surhatum kenneryner kirittike, sukka ylehit byreki-
re:terri wonna barmaja qomsomul
ihiger taqsar mawlaru kuttu
qasuhar yle bastaku tymygyn
belietir tuhunan „b.s.u.q.s. barw
silletteriger itenne barw ylehit
bahunaj wecatuwar“ dien uymur: su-
ruk taharan turan. b.s.u.q.s. kin
kemitete barw teriltetiger sorujar:
barmajata swq ylehit bahunaj eder
wecatum kognik tardan reekjelker aha-

fas muppaqtarw onottom, bu
suruk swltatum yeygejdik aej-
daeryger tyher gwna kepsaq-
teqter. ocofo ere kin kemit-
tet uymurta barw qomsomul-
larga itenne ylele: qam-
nan oloror nehileppe eder we-
catuwar ewkajduk aejyger
qatanan, manan tuhanar bu
hoqta:qtar.

b.s.u.q.s. kin kemitetin
sekrete:re a. mileckep.

tabarustar!

bihigi sudarustubawit ihi-
ger, qomupus barmaja salal-
tatum, qara kaelahynnen
ylele: oloror aon, sesseli:si-
meje tijer tutu: onohu: ylele-
re swltan swl aqum yrdem,
kegen iher. onu tas aejtyby-
tytten tulalam oloror, aetse:q
baj sudarustubalar ytyryje
qaburruja satullarum, itenne
ispitiger bar bajajmaq bihi-
gini annuburtum kaejery
terimmitterin yrdynen, seesse-
li:sime onohurum ylete bihi
sojusput ihiger bet ulaqan
kajula:q—qotula:q. bihi yle-
bitiger iti whe: uymurbut
is—tas aetse:qterbytyger ebi-
—barmajaj, sebeskej appa-
ra:pput ihiger aras mru: de-
lejbite (ulaqamajur: ipin),
aon ykse wreje swfa, kura
ylehit bahunaj aetse sudar-
ustubawit salassar ylele site
—qoto kutta ilige, sorog yle-
hitterbit surhanu — qaltum
ogoror, bihi kekkebititten oes-
ki sanan uimnan tejjelirit-
ten bytyn teriltetiger yellen-
toqtan qallalla ulaqannuk
adafa buwan mehejdiller.

„barmaja barw ylehit bahunaj
nesihenneni beje surhatum—qal-
tatum kenneryner yleni kuta-
naqtuk atafar turuwaru uymur-
but na:qata, bu kirittikeni beje
surhanu—alfahu kutta makk-
herge, bihi bejebit ispitiger bar
aetse:qterbytyr (bajur—kula:gu,
itenne bihi ylebitin kerba:celleri)
kutta kuckteherge itenne barmaja
ihiger wpsaj syrynten hora:n—
bar kuhurugar serany:ny bulgu
urata:q signeq, leju:la:q kys-
gunarga,—bolar.“

„kimten da tollubakka, ki-
hini sirejinen, bilittinen arar-
bakka wonna yrdykky suttan
allara:gu apparakka dulum,
allara:tan whe:ppa tije kiritti-
ke“—dien beje surhatum ken-
neryner kiel tut bihi bir
ulaqan kynne:jl kuhampurbut
bolar“ (b.s.u.q.s. (b) kin kemit-
tetin uymur:buttan). bu ula-
qan kiel tutu olaggo smuh-
ran ogororgo bet elbeq mohuk-
tar ballar. bu kirittike utut-
tan kuttana:com, saha:com bet
elbeq qoluburun uilaqqa bihi
sudarustubawit suttarbutu-
gar bar byrekretter itenne
bihigi kekkebititten oeski sa-
nanan turan—tejen taqsa:ce-
mlar. bu kirittike samaj ula-
qan wta:q uhuga iti whe etil-
libit sudarustubawit, barmaja
qomsomul suttaruwar bar by-
rekretter, bihi swltubutan
tura:n taqsa:cemlar, bihi qas-
ajustubawitum afaata:cemla-
ru bihi qan aetse:qterbytyr
(bajur, bahunaj ergemskite-
barw barmaja, sebeskej bu-
la:s syryn belittikelerin hoqsar-

go—naru urtuullar. barmaja
wpsaj syryn belittiketin bu-
hurmum, beje surhatum ka-
ry:ny: dien kiel tutu qomsomul
ihiger olaggu inniger,
itenne bu bastaku tymygyn
afalan turan b.s.u.q.s. kin
kemitete barw bejetin silletteriger,
bytyn ylehit bahunaj
wecatuwar manuk syryn
uymur: ogoror: qarumun ky-
hynen ylele: oloror:com eder
wecat mantan antaq aeksse
orduk kyskytyr—uqutun ty-
men, aejtytyr sana:putum qol-
bom qomsomulu kutta birge
iti barw bihi ylebitiger ma-
huk-mehej bula:cemlarum (wre-
qatsumuuna nort qaragafa
manan oloror, ulaqamsujur,
tojomsujur, burujun saptuna-
ru: ilin—kelin bula:cemlar,
kura—qara kihi nadatugur
aeyllen qamnan, kin kuhul-
fatun tolaron bierbet epin)
kutta oqsuhogta:qput, barw
ylehit bahunaj wecatum qom-
upus: turuwaru—majguga
buharaga—qataraga, qom-
upus: wrejinen kin aeyn sa-
natum bajutarga qomsomul
kuhanuqtar.

qomsomullar! b.s.u.q.s. kin
kemitete uymur: ehigini: yle-
hit—bahunaj wecatuwar (a:n
basta:n bejett sojuskut ihiger)
beje surhatum buwan kennery-
ner yle atafar kuta:naqtuk
turaruga a:n ahan; swlsolore-
cunan krestwqte:qit. aras sut-
targa, teriltetiger, barw tin
ulu:s siriger bar eder wecat
ulaqamsujurum, tojomsujurum,
kedergi salaltanum epini kutta
kyresteheriger, qom s o m o l
reekjelke ujan kerdn biere:ce-
ci buuogta:q.

eder ylehitler! bihigi suttar-
buit itenne qomsomul da ihi-
ger bar surhalaru—qaltum
onon manan kwreje „basta-
ru“ qassa swq, tollubakka bu-
lan ihig: berijimeqter, tojom-
suktaru aon kaerytyger taha-
ran ihig: ylehit wecatum ol bu
nadatugur a:yna aqtan aeyl-
lybybeti tojomsujun „kuhulfa
kura“—den oloror: kehe:ce-
leri, barw kuhafanum bille-
—krestse tenite:celleri urasta:n
ihogte:qit.

beje surhatum bulunan ken-
neryner yle atafar turdajuna,
bihig reekjelkerbit ylehit weca-
tum ottatugar ylelere krestse-
fyllwqte:q,—qomsomul sesseli-
sticeskej buramur:slannas
(massur:na qamaucrugar)
erelle:q terije:ceite buuogta:q.
eder bahunajdar! bihigi ulu-
put olfo wrej aeytynen sajda-
ra, tin qasajustubawitum qolbo-
tolon keperessije tardu:—
tuq bar is ururuburum
urumtan urastannaqputama

knittarmqta:qtar. tin qomsomul-
lara kirittike yletin ky-
hyrderge kuhannuqtar. ku-
la:gu, kin kuturukuttarum
itenne atum dafanur bihigi
makkwre:q sesseli:sime kes-
kelin ogoror swltubutur turaj
bula:cemlarum meliterbitiger,
qamnecut, sadagu itenne
otto ni bihigili: sana:la:q bas-
tug wecatum birge qolbom
qaltug somafonon ylele:
ihogte:qit.

eder sububala:q wonna wrejge
sububala:q eder wecat! sebeskej
wonna kepereti:binj suttar yle-
lerin tupsaru: saga sebeskej
olofu terijer ylehitte ogoror
tabarustar, beje wrej in yrdeti:
bihigene syryn sada:cebut (ku-
hampurbut) bular. bejett ke-
kefittiten yeygej ylehitte
iten. belemnen taha:ragum
gar ehigi sanur sana:put, se-
beskej barmajaj epin sutta-
rum ylelerin kenneryner ky-
hyrde: barw qaragga krestse,
kulga:ga ihiller qalbarum,
kinileri ygys aon aeytyger ta-
haru: bular. wrejge swsaz
eder wecat bu beje surhatum
kenneryner: dien kiel tutu
man olaggon, bejetin wrener
oskulata is tas olfo tupsaru-
gar kuhannuq kerig:neq.

beje surhatum kenneryner
kirittike yletin bihigi kekkebi-
tiger kuta:naqtuk iperdeqpit-
ne, kuta:naqtuk lepin wecatum
ustal sojuska kelen (qaltug)
ylehit bahunaj wecatum wre-
den, qomupus: kuta:naqtuk eij
berede:ji (disiplineni) syhwer
tururub ylehit bula:huw qal-
lug qagqata. lepin barmajajum
analla:q tuta:fa buuogta:qput.
manu olaggo suhuraraga bi-
higi ogorwqta:qput:

1. barw b.s.u.q.s. teriltetiger
reekjelkeriger allara:tan taq-
sar kirittike kys:te:q dalgunun
atafar turuwaruqtar. kiritti-
ke bihigi ispitiger ereje swq
taqsan iherin sabarda:n „bu ki-
hi ignesten ofilla, ulaqan onu
kittitery sagar“ egin dien bar
buuafuma, onu kutaru bet
kyske oqsuhogta:qput. qan-
nuk dafanur qomsomul eile-
ne qannuk dafanur eder yle-
hit—bahunaj surhanu katon
baran, reekjelke aeytyger turu-
wqta:q, reekjelke aetse:q kura-
da kenneryner aeytynen sa-
ganu isten, onu eppit kihini
ol bu ytyryj:itten qagqalan
ihogte:q.

2. araj signeq sojus ihine:fi
talsu: (выпрямленная демонстрация)
ere atafar turdajuna, reekjelke
allara:gu aeytytten taqsar ki-
ritike kyhyrerin itenne iti
„allara:gu“ reekjelke yksesalaj-
a:com suttar ylelerin isten,
sana biererin sana: turan,
mekal qomsomul kemitetlerin
itenne reekjelke byrwerin tal-
lu: yle kuta:naqtuk atafar to-
raruga kuhannuqtar. ka-
ryllwqte:q. qaja da terille,
reekjelke bejete talbut salaja:ce-
mlarum, sekrete:rin qannuk
dafanur kemiteti, byrwy sur-
hanu ogorbutarum bile: ula-
rorta oqson atum onu qahan
bafarar ugara kaeyle.

3. qomsomul teriltetin ak-
tubunaj ylehitte, salaja:ce-
mlarum, itenne allara:gu
qomsomul syhwerin wonna
barmajata qomsomula swq we-
cat ottatugar bet kuta:naqtuk ta-
harustar: sibe: turugurwqta:q.
qomsomul ylehitte, salaja:ce-
mlara bejelerin kynyn aga-

run kerigin allara:gu qomsomul
reekjelkeriger, barmajata
qomsomula swq wecat ottatu-
gar b.s.u.q.s. VIII-s sijehin
ura:fun buhurmum qajatar
dafanur yleleqte:qter. qomsomul
sillettere wonna ylehit we-
cata bejelere knjan buharbat
bappurustarum sirde:n salajan
swsaz:com tabarustarum sy-
beletaq kerig:neqter, itenne
ol salaja:cemlarum ulaqamsujan
kura aeytyger qajuspat, aras
surhanu taha:rar buuafumarum
onu kennerynerge kuhallan
makkylhwqte:qter. qannuk ba-
farar salaja:ceur (qys:sojuska:bi)
kini salaltatum swsaz:com
aon kullastarum isten, kiniler
kaerylerin yleleqte:q kura
aon eter etilerin, surhanu
kenneryner aeytynen sagarar
sagalarum a:yna aqutub, is-
ten bafarbat, ulaqaga urbat
salaja:ceur bihigi kekkebitiger
swq buuogta:q.

4. reekjelke yletin salaltatum
mannuk buuafumun kuta:na-
qtuk: qannuk da qomsomul
kihite, kin sanatum tolror
olaggo kirittike yleni taha-
rurwqta:q. sojus tuq bar is ol-
fo, bafa aeytynen ygys kihi
sanata tymillen — qolbom
ylele:teje tupsan ihogte:q.
qannuk dafanur yle, salalta
baruta bet kiel kaerynen ba-
rmq kerig:neq. sojus salaltata
bihig biere:meje bihigi inni-
bitiger turar mykerygenne:q
kuhampurbutum, araj ygys
kihi aeyn qolbom beje surha-
tum bulunan kenneryner yle-
ni urtaqputuma ere, tolrorw-
ta:qput.

5. qomsomul, kin salaja:ce-
ur (akturp). aon ottatugar
taqsutalur mawlaru bet
kyske swq gumuqtar, bihi
olagput buhuma majguta tups-
aruga kuta:tan wreter—iter
yleni kyhyrlywqte:q, ol ere-
ri bihigitten bustan, kuhafan
buhunga „tumastan“ bar:ce-
mlarum (itiri: kuturu, illetti,
aras aibeleri ogottu: toj) aet-
se:q qomsomul aeytyger turu-
ran burajdannuqta:q. ordok
bejetti tarduhar, „kergensiji“
itenne „tegyry: mekke“ dnen-
ri kutta, kiniler bytyn cegen
eppit sitimnerin ararta:n
kicejen kuta:naqtuk oqsuhul-
wqta:qput. arum smoben w-
na soju dien sirderge taqsu-
burt „irigeler“ qomsomul soju-
ha mannuk buhurarum er-
detten kaeryn toqtatugar
ujallar, wreter. qomsomul
teriltetere barw surhanu ka-
re ere swsazbakka, tutaruga
qaragga appan serenneron
ihogte:qter.

6. anga bet kyske tollubak-
ka turan, saga eder ylehit ak-
tubun taha:ragta:qput. kime-
ge itefeli tuttaran, qaja swta-
narum kin barw aeytytten
ynen baerygy:ryger kuhannu-
wqta:qput.

ylehit wecatum allara:tan
buhar qatan taqsutubut saga
akturp, bytyn qomsomolun
sojehun yletin sergesitigte:q
uras salgunu killerwqte:q.

7. sudarustuba suttaruwar
bar byrekretter oqsuharga
kin qantarullur kemissije
itenne ylehit bahunaj inspek-
sijetin (y.b.i.) surtan yle-
tiger kaemalchynnerge eder we-
cat febile:q kyhyn, kuham-
purtum urtaqta:q.
iti ylehit bahunaj inspek-
sijetin yletiger qomsomul ka-

alfahu bilitti: kini birici:

netin qastan tajarur, alfah

koner swlun irde:n bulu:—

yeygej barmaja ygehe bular.

1 w p i n.

matyn terijini, qomsomul s-s
sijehi „cepecki surur:la:q at
serite“, dien atta:buta. onu bi-
higi ky:spyt knjarum salajan,
kwayten ihogte:qpit. bu „cepe-
cki surur:la:q at serite“ dien-
he ol y.b.i. surtan qas kynne-
ji yletiger kaemalchynnerbytyt-
ten uratu, bihigi daks: man-
tan saga sessijeli:simeni tutar
ylehitte:itten taha:rabut, reek-
ke byrekretter kuta makkylhere
—syryn ylete buuog kerig-
neq.

7. qomsomul surujar beerte
„qomsomul buwa:buta“ dien
qahmtan ula kura reekjelke
ihiger taqsar ekin qahmtu-
gar dulum beje surhatum bu-
lan kenneryner kiel tutu bar
aon ottatugar billere:ceinen,
aetse:ryger yeygejdik tyher
guna kepsen biere:ceinen krest-
wqte:q. kin wecat aeyn sa-
natum, kyhyn wfun qolbom
surhanu qaltum kutaru oq-
suharga uymur:ceunan, sebes-
kej, barmaja suttaruwar bar
mawlaru kenneryner qast:ce-
nan krestw swqta:q. becert in-
niger turar sada:ceur (ku-
hampurbut) bet ulaqan buuol-
lar—surhanu alfastarum qas-
turum, wecatu onu kutta oq-
suharga uymur:tan uratu,
qajdaq kuman bu surhalar,
mawlar tadytten swq bular
swllarum ujan kerdn bieraq
kerig:neq. becert surhanu qal-
tum kutaru makkylher yle-
tin a:fa:com aon ottatugar ta-
haran aeyle:teqte:q, kiniler qas
eter twllarum, semelerin swna-
lan isteqte:q. onu qannuk bafa-
rar qomsomul qahmtu a:fa:com
aon kemperensijetin, muppa-
fun ogottu, kinileri kutta
kuta:naqtuk sibe:hi tutarga kuhannu-
wqta:q. sitini ere tolrorwpu-
tuna, bihi bece:ppit bejetin in-
niger tururubar kuhampurtum
sitije.

barw sitini—qotum beliet:
surhalaru—qaltum kutta
serilehe swsaz, qomsomul
beerte „kirittikeni kirittike ere
kurduk sana:n, me:ne onu ere ta-
faja, onon kirittike syryntuq eme
aygu: kily: ogoror subartan“
(ustalun) bekke kicejen tum-
wqta:q, eder ylehit bahunaj
ihitten taqsutubut suraja:ceula-
ru tyman, qomsomul bar-
ru is yletiger kaemalchynne-
rte:qpit.

9. ylehit wecatum olafun
tupsaraga, kinini barmawka,
sobut yletin upsaraga — za-
hajarga tardu nadatugar,
qomsomul idele:q sojusun
kutta sibe:hi kenneryner ky-
hyrlywqte:q, eder wecatu ide-
le:q sojusun kutta birge siet-
tisipinen. qomsomul teriltetere
ygys aon ottatugar wrejinen
sajummar yleni ordok corbo-
ton tupsarwqta:q. yrdynen an-
numan alafamta, yleni a:yna
aqtan tutubatu, surhanu qal-
tum swq guman, ygys onu
bihigi ylehit tubatugar tar-
dwa:qput.

afatara, albunna:ra alusta:n erer.

bujulguw sajuna:ra al-
lara:ra ulu:s aktu:ptaruw
ikki uida:q kursugar wku-
rukta:ra qomsomul kemi-
tete t. supa:raun kiri:seni
bu kurska wrettere urp-
puta.

kihilere ikki uj ustala:q
turatugar wrefer 10-ca qo-
nukka siteri sufa:ubata.
kelite-barurta elben barda.
tafo wreger sufa:ubak-
kun dieteqge „buluppa wre-
se suq sonu wrete:ccinen
anannum, onon barar tere-
himmin apstobun“ dien
sassa:da ajuw qarafun qaja
tarda:t, kul tu:numan aha:t
ustanan qalar.

kennekenen kihibit bilsi-
te kaessy:te elben barda.
tuw ot mas tapasta:q ylehit
aon kelen „supa:raun bar-
duw? qamnahuw ulbutuwn
billigiet? be:be wkuruk site-
ri:le:q kemitetitten 4 mæ-
hæ:gy qamnaspum ulabuwn
dien sassa:da bolæ:n qac-
cuw ies ulbuta“ dien ky-
te:cci—kæhyte:cci kyn ajuw
elben barda.

bu tuqaruw supa:raun-
nara su:ha qaltu qarbatan
iher. qannuk aonton ulan
qamtarbutuq dieteqge:
kæmmat aon oloror ætigger
itillen oloror ætigger itillen
oloror ofolorton sãfãtãq sol-
kuomajda:qaruw sorolæ:but,
onna qara kælcæhynnerinen
qaccu qarujar qamnac
cut erejde:qterten qatu
qarbaput.

atasput albunna:but.

„qotugu uccat“ qahut
№ 12 (56) t. borukoppajap
d. t. „taba:qpun bu kynten
ula burafabun“ dien wppy-
te, ol qata kyn bygnyger
duluw orduk sutajan tabafun
buskuta olorã:qtur, æeksæ
kihini kyn ajuw biridi: qac-
bæppyrwskeni astolugar
(ylelir siriger) uran turu-
rar buolar. kini siti kurduk
albunnen kerretin „taba:q-
pun bu kynten ula sutajan
turan tardum“ diebite bu-
lar astuk bukuw etc. qoms-
mollar, sãnala:q kæryg!

pahurudno.

ol kurduk t. supa:raun
albunnen u:hanan, qarma-
nu qarala:n musput qac-
cutuwn 40° swky:r ebit,
anu a:tuwn bilbet buola aru-
gula:n barbut. onnuk bu
hu:tum, aturãaq ujuwn 30
kyn. kiehe, kurasp ulu:s-
tatugar itiren bukkulla su-
taruwn kærbuwt aon ba:llar.

t. supa:raun bejete qom-
somul serejde:qge. itini
apãrãrugar qomsomulun
beletin ulugar ukta su-
bura buolu. æe syrdæ:q sul.
qomsomulun subahuwn 40
kura:duwka atula:n. albun
ættynen aon kælcæhynyn
qala:n, qomsomul kekkin
kittite:ccini ura:sta:.

tul.

s. u. qana:jap.

aturãaq ujuwn 14-s kyn-
ger, qomsomul saqa wku-
rukta:ra kemitetin pilenu-
mun silene t. qana:jap sw-
der ujbana:bus sætæl uru:t-
tan æellæ.

t. qana:jap s. 1905 s. ta:t-
ta ulu:hun, tãraha nehilegin
sadaqtututtan tærwbyte
ikkile:q-yste:q ofo erdefine
afata æelen qalbuta. onon
bet ereji-buruw kæren on
sachugar dluw tãfa ijetiger
olorbuta.

woncatuttan taqsan ihen
tã oskulatugar kirbite, on-
ton sãtoru kworakka kiren
tã oskulatugar teyne:q wre-
fi byterbite.

1924 s. ucatal treqiniki-
mer kirbite, onno baruta
ikki sul wremmite. 1925 s.
wrene suãzan, kã:auk yle-
hit-qamnaccut aon imiler-
ger turar, uccat qomupustur:
soju:hugar surummuta. onton
1926 s. wrefin burafan tu-
ran tãfa (ta:tta ulu:hugar)
qomsomul yletiger taqsu-
bura. ol taqsan ta:tta æeje-
ketiger sekiret:rinen ylele-
bite. ylele:bit ylete bihiege
kærdæ:er, qajtaq kini ylehit-
qamnaccut inniger ette:q-
qanuman suãtan sufa:ubut-
tun.

ol yletin sãnala:n turan

wkuruk qomsomulun IV-s
uqururã:q kemperensijete
t. qana:jap wkuruk kemi-
tetin pilenumun silenenen
talbuta. onna 1927 s. qom-
somul wkurukta:ra kemitæ-
te sãforu: urku:skaj arappa:
gar baran wrenerge ana-
bura.

t. qana:jap, urukku kuthal-
fala:q ofo tãjan. kura
tãruã:q barbuta, ontukata
kæbæn ulatan bujuulguw as-
put auluw buha bet ereji
kæren urku:skaj kworakka
kuwta:buta. sa:skuw birime-
je tãruãta ulatan. emi kãj-
bakka ælær ættiger tappu-
ta, onon sajum dajdutugar
tænnæn kelen æellæ.

t. qana:japuan saqa
wkurukta:ra kemitete syter-
de bir ky:ste:q-urã:q, ylehit
—qamnaccut inniger ette:q-
qanum atula:but qoms-
molehi.

bihigi kini ælbytyu aqan
turan ylebitin mæltæppækkæ
orduk sãmãfãhæn. kãju-
la:q qatula:q yleni taba:ra-
qaput.

3. bætyrwp.

kyndy-kwq sa:hugar ælæn kuopput taba- ruspwtugar ændy- rejepke keræspit.

bujul sajum aturãaq ujuwn
6 k. 1928 s. byly: mkurugar
qomsomul silene t. ændy-
rejep n. uga tyhen æellæ. kini
tærwbyte 1905 s. buistar sada-
quw aonton. kura erdefine æo-
no atun mla ittere brette:re.
wona sachugar tãjen baran,
qara kys ættynen 4 bæreste-
le:q oskulafa satu: suãzan
wremmite. ændyrejep tamujaj
tapasta:q, bukkajkan ofo ku-
huqquw itta:q tumuwa uga
toqon baran. oskulafa æoku-
na:n kiren kelere subu barga
duluw. ol yrdynen æwugun kæ-
typekke, sassa:da birde da
qajuta:bakka kuhanan-mige-
nen wrenen ispite.

oskulafa suãzan taba:ru-
taruwn ottotugar itefetteren ta-
ba:rusuuskaj sut birisside:te-
linen talulla sufa:ubura. kini
ustatugar yle kænen, oskula
cij bere:dege-dissipline syhw
fer turbuta onna ekkun qahut-
tum eppietir erede:ker bu-
la sufa:ubura.

ændyrejep batuhan ispit
bir idete—urum-qahonu su-
ruju: etc. kura ofo erdefit-
ten—kuwta:sa sagalu: tul wre-
fer kuruk uru: surujar etc.
onna nucealuttan sagalu:
tulba:stura. ekkun qahnta ki-
ni uru:stuan-qahonun kær-
ke:re. urumæn ere mupur-
damakka t. ændyrejep bilbet
da biollar, bejetin bafatuttan,
bejenen apãrãr kærdæ:er
biheseleri surujara.

1925-26 s. sette kuru:ppala:q
oskulanu byteren, æoku:skajja
kelen ucatal treqiniki: 1-gu
kursugar kirbite. ulagan os-
kulafa kiren kulga:fa qarafa
kegen iste:fin ajuw, surujar
idete onu kuwta teyne ymen
ispite. ut-a:n bastan „A H“
onna „kuw“ qahutarga beje-
tin ulu:hun ofofun surujala-
bura. „colbã“ suruna:la,
„qotugu uccat“ qahukka kini
urulara a:n bastan bæet-
temmittere. onton kenneki
„colbã“ suruna:la erede:ksije
tin silene buola.

bujul sa:s kini kepsennere
tuspa kinige buolan taqsu-
bura. onna „saga ofo sajdu-
ta“ dien ys sul apãrã:q bihe-
seni surujan kinige bæettener
sirge killebite.

kini afuqaj sul ihiger tebe
tyhen asput ofofun byter-
ber etem etc. sir kursugar
kwq ot buuuguræn bugan
iherin kurduk, saqa wken
erer saqa lit-retirete, bir
erebille:q, kys-toq ugar ucca-
ta tura ofolã tyheben, ælen
kuwta. kini bir bihesetin a:n
tulugar „bilgin mæge sulas
qanum apãrãr suru:huw,
ura:s æegnen æjle:q ky-hym
kire ilik, onon taqta:bakka
surujan ihæm dien erene sa-
nu:bun“ dien surujuta. ol
eppit uula tulbakka qalla.

bihigi ændyrejepke surujar-
cunuw syterbetibit. kini zig
kura aonton taqsu:but, erej-
kuwta ahu:tuwn pulu:un-
bilbit, hepin qomsomulun ite-
felle:q silene etc. ol ca:human
kærdæ:er kini dajdutugar
taqsan sajum dakula:t apãr
ton ylelen ispite.

bihigi ytw taba:rusput,
itefelle:q qomsomulespit ælen
kuwta dien utu:sa:q bar-
bakka, kini bafarbut bafa-
tuwn, talasput sulun tærdyger
tærdeqpit.

s. u. qahururã:qap.

abaja eciejketin ofofut- tan.

bujul abaja eciejkete ikki
ajuw: qajdu:spuata: oskula
eciejketiger onna terite-
rije *) eciejketiger.

araqsan baran, oskula
eciejkete bir ujuw utu:sa sut-
ta. biricinete diensekretæ:r-
der wonca qonukka yleli:—
yleli: ularuwan ispitertitten.

kennikki bes ujuuttan
ula ofofu:q sekrete: æe
kæstæn ylelen erer. ol da
kihilit wonca qonukka se-
bet yletiger suãzan kirde.
onna sa:s wre:q urajan,
wrener qomsomollar baru
æeleriger tarfahan qallu-
lar. eciejkefe alta ere kibi
qalla. ol alta ofo kynten
bessibekke oskulalaruwar
yleliller, onon eciejke yle-
tiger qoton sustubattar
onno:for qomsomul subut-
pugar ucatalbut mugun
tuwa-tuwa kyppe ysty: ere
kihini kæpylle:n uwar. onon
subutpupput ylete emæ
ajpa taqsu:bakka turar.

teriterije eciejkete bet
yeygejdik yleli: 3-4 kihini
bejetin kekkinetiger kille:re.
ulu:s wuhmar, ikki eciejke
qalbãhæn, uhuwq tere:hiniger
ylelen ispitte:re, onu u:
naha: kelen uhuwq ænnugar
biris buibuta. onno dafa-
nuw bet ulaqqan yleni
te:jdiler: apãrãr siri kæ-
gettiler, qanu suãjafa ki-
renner biris tyetelleriger
sãnãlastuwar. sufaruwn ken-
niki ikki eciejke buolannar
mpeastubafa 40-ca sy:s
sãnala:q muustanu tuttular
aon bekke maqtanallar.

eciejke mupafar turar
hoppurustatuwn bekke bu-
harar buolar. urut onnuk
suq buolara.

ekte:p æpetyger qoms-
moltan bærta:fa uqurur:
bulbutugar sa:ha tulbut
ylelerin kærdæ:erbyt wntan
taqa qomsomollaru bær-
tu:fa bierte:le:tiler onna
teriterije eciejkete bejetin
kekkinetiger 2-3 kihini uju-
ran kille:re.

onon eciejkeni aratta:but
sul samaj sæptæ:fyne:n,
yeygejinen kærræbyn.

teriterije eciejkete ofo-
sujan bardafuna wkurukka
birimerinej eciejke buolu
dien ky:tebit.

qomuruskaj.

*) teriterije—qomsomollar olor
sinderiger teriner eciejkelerin ata.

litereti:rebit ofofu:q suruna:la «colbã» of-balafan wj- daruna:ju 7-9 №-re tafusta.

suruna:cunlarga tarjanar.

«lepineske», erde:k-
sijefe

a t u r l a n a r.

qomsomul eciejkete siri apãrãr taba:rusus- tubanw terijbit.

(bajafantaj ulu:ha).

tandata:ra qomsomul eciej-
ketebuul sa:s 2-s bajafan-
taj nehileger siri kænnæ-
rær taba:rusustubanu (me-
neopatwænoe T-æo.) terijger
yle ulummut.

eciejke 2 silene baran
bir-bir kæpseten 7 kihini
taba:rusustubafa silenenen
killererge tullaruwn ulbut-
tar. onton u. s. k.-tin sil-
nen t. sa:buluuskaju uqur-
ran dakula:t apãrãr taba-
rusustubanu terijbitter.
yleni saharar terije:cciler
dieni talbuttar. onno qoms-
moltan t. bætyrwp suruk-
sutunan talu:luwbut. taba-
rusustubafa baruta 30-ki-
hi silenenen killebitter, ygys
æette sadaquw æonnar.

bujul sa:s taba:rusus-
tubafa cilæn qomsomollar 3-
kwly qãrãrge eppitterin sæ-
bylwn qãrbuttar, ol buju-
guw kura:qga bet tuhanu
afalla.

sajum, bætyrwp buhor dieri
taba:rusustuba 1½ dehe-
tine burduk sirin solæ-
but. qomsomollar taba:ru-
sustuba cilletteriger tym-
sen yleli: tuhatuwn, ky:ste-
fin. barusta:juwn kepsilær,
onu syrdæ:qik sæbyl:ller.

kelerbirimeje of yletiger
kuwttuwan yleli: terijeqge
sæptæ:q onna kyhyn taba-
rusustuba silletter qotonu
æetten ararallarugar eciej-
ke yleleqge sap dien bafa-
rallar, ol bafa syhwfer turu
dien eteqge sæptæ:q.

tastuq æapga taba:rusus-
tuba birimer buolan kæst-
ær. qomsomollar uju:la-
ruwn kerdilerin, taba:rusus-
tuba ulunwan yleli: bujuul
sajum ahu:ur burduktaruwn
kworattan tafar:duwar.

atun eciejkeler bu yleni
batu:huw.

kærræ:nyskej

taba:ju burafuq!

tab. balba:ra tarabu:kum
taba:ju burafar tubunan
uqurbutuwn sæbylwn, bu
kynten ula taba:qpun buraf-
abun.

min kurduk emæ taba:ju
burafuqtara dien erenen
uqurta:lu:huwn manuw taba-
rustaruw.

1. bahu:la:q miqe:le.
2. ugunna:ca:q apãrãr.
3. dærdugap masta: (3-ys
seb. oskulafa wremmittere).
4. niki:pperep swder nik.
(ilin qapalas ulu:hun sa:ksa-
tum suruksuta).
5. ændurwãp a:na (ilin
qapalaska ofo buhusatuwn sa-
laja:ccu).

ili:se bahu:la:q.

eppietir erede:ker
s. kula:cukap.

qotugu uccat

qomsomol saqa sirine:fi kemitietin qahnta.

eredeksije adruha: zokuskaj k., qomsomol uobalasta:fm kemitiete.

taqsara 5-s sula

bir 20-n smnata 10 q.

surujan ular

smnata ujga 20 q.

surullar sire—
bwsta.

ujga ikkile taqsar.

sebiet bu:barun yletiger qomsomol kæmæ
læhy:te.

bujulgu keler sebiæt uca-
ratta:q bu:barun qomsomol
teritelere, reejekelele
bet ku:ta:naqtuk urunan
turan yletiger sananmqa:q-
tar.

bu:bar yletiger belemne-
ni.

qomsomol—syryn ku-
hamnuta bu:barun qomsomol
kelerge qaja satanarunan
„sebietter bu:barun qomsomol
tugu gumnata:q“
—dæn daku:ta:q itenne
qajta:q bu:barun terijer ke-
mi:ssijette kærde:nyllwq
te:q ætæn maturu:ja:q—
„A. H.“, „ku:m“ qahntar-
tan ulu:lliqta:q itenne
qajta:q bu:barun terijer ke-
mi:ssije dafanw maturu:ja:
luttan kærde:nyllwq te:q bu-
barun terijer kemi:ssijefe
(æbipkom) qomsomol bi-
ristebite qaja:tar dafanw
bar bu:barun qomsomol
reejekelele bejelerin biriste-
bitellerin ujan - kerdæn
utiqta:q itenne bu-
bar aspwtun kenne yletin
isteqte:qter. nehilekke,
ulu:ska bu:barun terijer
upolnawu:na:q darga, agu-
ta:q darga qomsomollar qo-
ta su:lanqta:qtar.

sebietterge ylete:bit qom-
somol ækuta:ta:q bu:bar
innine tuq bar ylete:bit
ylelerin reejekelele daku:ta-
ta:q itinnereqte:qter, æn-
tæn kæræn smnata:q, tuq
suha qaltu barun kær-
næræn anu:gu ylete ekke:ji
æqson ihieqte:qpit. qomsomol
reejekelele bejeler
tuspa nehilek, selæppe æl-
fo qajta:q tupsan kæræn
iheriger anan tu:llarun
(предложения) surujan bu-
bar muppa:qar tilerre:qter
bu:bar innine:fi itenne bu-
bar safana qomsomol sillette-
re bir dafanw æppækko keheq
te:ter, hepin uccatun wsta:
somafatun kærde:nyllwq afu-
ta:ssu:ja ylete keheqte:q
qomsomollar, a:far balafat-
targa, ku:llw munnuktarga
nehileppe sadanw ætæn æt-
tyn muppa:qar bu:bar ylete
qajta:q bararun kepsieqte:q-
ter.

sadanw muppaqtara iten-
ne ba:ju twratu:.

bet erdetten sadanwlar
qamnaska su:lar æn sy-
be muppaqtarun wpu:rga
qomsomol reejekelele æn
aha:cew bihoq kerigne:q-
ter. itini siterge mannu-
taru æpærtæ:qpit :

1) qamnaska su:lar
itenne sadanw æpærtæ:q
bujulgu sebiæt bu:barun y-
le te qajta:q bu:barun ba-
rarun. qomsomol ere ke-
se:n bu:barun bierere turu-
ru ebe:hehe bu:barun q-
manmqa ana:n ku:ra bæleq
—bæleq sybeler: æpærtæ:q
ta:q itenne birde: birde:
dafanw bu:barun ihilheqte:q.
ku:ra kibi, qamnaska su-
lar æn tuq bæpærtæ:q
muna:qumjallarun qomsomol
silene barutun bu-
haran, æjdæryger tyheren
ihieqte:q.

2) wpsaj nehilek sada-
nwarun itenne qamnaska
su:lar æn sybe muppa-
qtarun wpu:rga qomsomol
reejekelele sebiæt tæte:q-
te:qter, ætæn akka:stanar
sebiæt, ælfo:q sebiæt te-
rijer kemi:ssijefe billeren
ihieq kerigne:qter. bu mup-
paqtarga qomsomollar su-
luhan, sybe-ama bu:barun
ta:qter—daku:ta:q æpærtæ:
ta:qter (bu:bar, ustu:ksu-
atun tæjun a:fan ihitinneri:
epni).

3) bu muppaqtarga bet
kerigne:q sebiæt ylete:bit y-
letin istillieqte:q. tuq bar
sitile:fin, beletæn su:ha-
tun-qaltutun qassa suq qo-
stæn inniki yletiger uju:nu
bærtillieqte:q itini uju:lar baru-
ta—qamnaska su:lar iten-
ne sadanw æn interhe
kæræyleriger - qarallarugar
sigenen ihieqte:qter subu
muppa:qqa kimi talaru bu-
harulliqta:q, sadanwlar
tu:llara baruta ulu:llan ke-
setige turu:ta:q.

4) ba:ju ætyn bu mup-
paqtarga ælfo eugahatullu:
suqta:q. æl eræri ba:ju
arahu:nan æ:beleneller.
qolæburun ullaqqa: sebiæt
silkeniger bar bi:ter atun
dafanw „sola:q“ ænnæru
nan su:rajdanan bejelerin
basu:larugar æpærtæ:q sa-
turil. qomsomol reejekelele
bekke ky:hyrden turan ba:ju
kuturksuttarun nærut qa-
rafar—kulya:far kærde:nyllwq
ihieqte:qter ky:s kæræ bu:bar
ta:qter. kim da bu:barun ihin
(ba:rtu:ja:q, qomsomol
epin) ba:ju kuturugar æq-
sul-
lan, ku:la:hu:nan, su:rajun
su:jan qappaculammwtu:
sætæn ihieqte:qpit battalla:q
ku:lahuttan qatbuhan ihil-
heqte:q. qanan eme su:ha
bar bu:barun qomsomol
lar bet sata:q bu:barun te-
rijer ælfo:q kemi:ssijefe
billerge:qter.

uccat qom. internessijene:lin 5-s kengiræ-
hin yletitten.

(u.q.i. yletin ca:hu:nan t. qiteriep daku:ta:q).

aturæaq uju:nu 29 kynyer.
uccat qompu:stu: inter-
nessijene:lin 5 kengiræhe syryn
yletigger kirde. t. qiteriep u.q.i.
yletin, ca:hu:nan æwtun ihit-
te.

t. qiteriep daku:ta:q bas-
tu:ku aqarugar qomsomolu
utaru yletir, ba:ju terijer
uccatun sa:ju:stæru ca:hu-
nan tæqtæn kepsie:te. ba:ju
uccatun tutar ilime—ba:ju uccatun
sa:ju:stæra keme suq elbeqter.
æl terilteler ara:s su:luhan y-
le:iller. „kempetinen“, wna
„kumpu:nan“ bihi:gi sa:ju:sta-
rut ba:ju dieki sanala:q uccat
teriltetin ky:hyn ælus innere.
ænn kiniler aqsa:nnarun ku-
hanan kærwte:qpit. uccat by-
tyn æn dajdu yrdynen qolæ-
har teriltete 25 æmuk siriger
bar. itinten uratu aaba:ng-
lu:ja sa:ju:stæra 25 æmuk siriger
ba:llar, aqsa:nnara mælyjwnten
taqsalar. aaba:ngalu:ja teriltete
aqsa:nnan wna ybe aha el-
be:finen samaj ky:ste:q sa:ju:s.
25 æmuk siriger „ba:ju-ska-ut“
teriltete bar. bet ygys æmuk
siriger pasu:s sa:ju:ha telgenne,
aqsa:nnara 1.200.000 kihi. itini
aqsa:ngæ kirbet, bytyn æn daj-
du yrdynen qolæspækkæ ere,
tus tuspa æmuk siriger bar.
mælyjwnten aqsa:nnæ:q uccat
teriltelere.

itini aju:llabut ba:ju dieki
sanala:q uccat sa:ju:stæru
su:lar uccatun ba:ju:darun,
sadanwlarun ulan kærde:nyllwq
60-70 bu:barun yletin itillen
ælwæ uccatun. itini barutun
tymykten kærde:nyllwq—qomsomol
inniger, ba:ju dieki sanala-
q uccat sa:ju:stæru utaru
æqsa:ngæ, kinilerge su:lar
ylehit uccatun beje dieki æ-
tæ:q keme aama billibet
ulaqan yle turar.

bihi:gi æmuka:fm qomsomol-
larbut itini terilteleri utaru æ-
qsa:har ut ku:hamputun aite-
qæ æjdæ: ilikter. bet aju:ja
ere æmuka qomsomol ku:ramuk
kinileri utaru, imiri qomuru
tyhen, yletin erer.

t. qiteriep itini etillibet æ-
tæ:qæryn teriltetin mætan
byteriger uccat sessijeliskej
internessijene:lin tæqtæn ba-
ran eter, u.s.i. kenneki bir-
nefe, ba:ju atur:lammut, ses-

sije:li dæmekire:st ba:rtu:ja:q
u:ga ku:na:ta bu:lan, signe:q si-
rejin kærde:nyllwq dæn. sessije-
liskej internessijene:lin su:ltan
su:luhan aqsun inen syten iher.

æntæn daku:ta:qæwt tæqtur,
æmuk siriger ylehit uccat, æl-
fun tuhanan. ylehit uccat ælfo
qolædæfuran iher. yletir kynnere
u:ha:ta, ular qamnastara accata
sy:ge æyhygge, belitike ælfo
su:stæra bu:ra:ptara melijde—
diir.

ku:lgas sa:stæstak suppanan
baran, kengiræ daku:ta:q ikkis
aqarun—uccat qompu:stu: in-
ternessijene:lin bu:harun wna
kini innileriger turar ku:hampu-
tun ihite.

bu aspwt su:llarga uccat
qompu:stu: internessijene:le
bet elbeq sitile:q qotula:q
ku:ta:ja, æstæpu:ja:q, pulsa:ja,
kæræssijefe qomsomol ihitiger
sa: tutan ba:ju utaru æqsa:ta.
æ:ra:ba:ly:ssije er sanala:q sal-
lata bu:la. sir aqsun serini
utaru æqsa:ngæ bet ygys y-
le:ni telgettiler. ba:rtu:ja baru
ut ku:hamputu:q qampu:ju:ja
larugar qomsomol bir ulaqan
ky:s bu:lan kæræstæ:te, soraq
sirderge bastæn kæræstæn urta-
lata. ba:rtu:ja:q suq wna ba:ju
dieki sanala:q uccat sa:ju:sta-
ræn ætælwæru:q mæsa:ba:ju y-
le ky:hyrde. ænt kiniler ætælw-
ru:qar qajta:q su:stæn yletir su-
lu tala. kærde:nyllwq ætælit,
biligin æn bu:llubut. taban y-
le:hit sirderbitiger qas dafanw
ba:ju uccatun sa:ju:stæra æhinni-
ler.

itini ku:ta tegge biheqte bet
elbeq itefester ba:llar. qomsomol
belit:keskej sitilerin bi-
gergeter ætyn sa:tu: ilik. qom-
somol sa:ju:hægar kæræ taqsa-
turu: 60-70 bu:barun tæjer.
æl ihin u.q.i. æmuka:fm sala-
la wntelem y:nen bierbetter.
æmuka:fm qomsomol ylete y-
dem baran, aqsa:na urukkutut-
tan ebillibetefin qalbarutun—
bet ulaqan ku:hamputu:q bu-
lu:ta:q.

u.q.i. itefestere is-tas birici-
netten taqsar. is biricinenen
daku:ta:qæwt a:far bihi:gi ylebit
su:harun. æltus „ba:ju:na:q qo-
mup:sumu“ dieki æqtæbut—diir.

qomsomol reejekelele
bir su:lla:ju ylete.

(tanda reejekelele)

1927 su:lla:ju kyhynten
ula ylete:te. kyhyntu æt-
ger barunda wksæn yleni
berke mehejdesbite æluppu
ujtan betteq yletiger kiræn
ylete:te.

ygny: ætynen—kyhyn
1927 a. barunda baruta 6 si-
lien 1 qanawda:te, æntæn bu-
ju: 15 silien bu:lla itenne
1 qanawda:te, silenenen ki-
reller sadanw, qamnawut
(æarpak) ælfo:ra.

sa:ja kepereti:p tanda
æpærtæ:qter teriltetiger ne-
hileppe taqsan aguta:s-
su:ja æpærtæ:qter, silen-
killerte:bitit. bihi:gitæn ke-
pereti:p bu:barun muppa:qar
berestebite su:lar, reeje-
ke silletterinen aqara ke-
pereti:pke silien.

monpr: (monp) reejekelele
aspuppu:qter, syrbetten taqsa
silenenen, itenne nehilep-
pe taqsan ærtæte qam-
pu:qter ku:ta:q æ:ra:ba:ly:s-
syjetiger su:lar taba:rus-
targa 5 sy:s kerigne:fi, æn-
tæn sora:q kæræ ilik.

tu:ru:ja:q æntæ siri
kærænærge taba:rusu:stæba
2 ba:ja:stæta:q nehileger te-
rillitiger, u. s. k-te tæryt-
te:bitin saljan nehileppe
kiræn kepsie:n, tuq tuhala-
ju:na:q æjdæ:nyllwq silen-
wpu:qter. æntæ kirbite 80
kihi æntæn ys kihi bihi reeje-
kelele sillettere.

siri kærænærge taba:rus-
tæba muppa:qar teriller yletin
ulu:han æpærtæn bærbippit.
terillen baran, taba:rusu:stæ-
ba sillettere 1 1/2 d. tænu sa-
læn sir æpærtæ itenne ys ku-
ra kwly qæda.

terillen teberdi: bu:lan,
salfabutun—2 000 s. æk.
sæ:sa:ju:stan—1.000 s. bræ-
du:ktanæn æs ulan bejele-
rin ikki ærtælwæru:q tar-
fatunnu:lar.

taba:rusu:stæba bu:barun
muppa:qar birisside:te æn
ælwæru:q s. b. bætyræp ænt
ku:lahuttan ulu:llabut ki-
hi æl bet itefestere ylehit
bu:ho su:ja, ænn birisside-
tele ælwæru:qæwt sæp bu-
lu:te.

1928 a. sa:s uhu: qam-
pu:qarugar bihi reeje-
ketten tanda æpærtæ:qter twt
kihi su:lan ylete:te, æl
su:lan ca:hu:na:q æntæn 30
but uhu: siemetin bu:la:ta.

ba:rtu:ja:q suq ædæ uccat
ættæ:qter yle dæn birde
muppa:q bu:la:ta, itenne
ædæ uccatun qolæhan
reejekelele æpærtæ:qter.
ul. sekeretere.

bu:barge qamnawut. sada-
nwarun, ætæn ælw turu:lliq-
ta:q.

baru itini yle belemnenen
byppytyn kæræ bu:bar
bu:lar.

bujulgu talu:llar sebiæt-
ter ylehit, bu:harun bu:la-
hu: (su:ktæ:ratun) æp-
ne:q tula:qta:ra bu:lu:ta:q
tar. ba:ju battalla:q ætæ,
kiniler kuturksuttara se-
biæt sije:ntæn sætulliqta:q-
tar. bu:ju:lu:q sebiæt ælfo-
cu ylehit, qamnawut, sa-
danw itenne ætæn æl ki-
re:qte:qter. ylehit nehilep-
pe sa:na:ta:q æstænnæru:q

qomsomol silenenen
itenne ba:rtu:ja:q dafanw
suq uccat æygej ærtæ:q
ættæntæn sebiæt ælwæru:q
ku:hamputu:q sadanw-
lar itenne qamnaska su-
lar (æarpak) æn turu:but
ækuta:ttara bararugar qom-
somollar ælwæru:q turan
etieqte:qter.

bihi:gi sa:ju:stæru ku:ra ki-
hi innin kæræryn kæræ-
ky:ryn qaja:tar dafanw
bujulgu bu:barge æpærtæ:
kærde:nyllwq ælwæru:q.

qomsomol teriltelere ma-
nu ænnæru:q!!!

u. ændæ:rohap.

bujwlgw swilla:fu tñ qomsomwun wrefe.

beli:tike wrefe qomsomwulga, a:far ahan, san-nuugar tagnan tūnna:q bu:lar na:datuttan, ku:ra da ite:fehe dñen suq, qomsomwul beli:tike wrefin bilbekke, ba:rtu:ja wōna sebieskej bu:la:s tuq syryn ayillerin taha:rallarun wrepper bu:la:funa, ol aig ku:ju:la:q—qatula:q ylehit bu:lbāt. onñn beli:tike wrefer qarwullubut, bihi:gi i:ter ylebitin etiger-qanugur iperbit ere qomsomwul ku:rwuk wpsas-tuba tuhala:q ylehte bu:lan taqsmqta:q.

a:spwt ku:huun beli:tike wrefe bekke mæltwbyte onwqa biricimete bet elbeq ete: tñ qomsomwullarun ygystere seritimsiji: bu:huun olorbuttera, wrete:ci a:n suq etiler; kinige swja wōna atun biricinel.

bu:juul qaja:n dafanw urukku qalbu:ppu:tuun siter gu:na, beli:tike wrefin ky:hyrden, syhwser turu:rwqta:qpwt.

biligin bu:juulgu swilla:fu wreppin ca:huunan kærw-fyn.

bu:juulgu swilla:fu wreppit.

(bappurōska turar)

beli:teskej swurdatu:la:q wreppit urukku ku:rwata bu:juul ulatu:jbāt urukkutun kurduk qalar. bu:juul ba:r bu:luqta:ra: kæhæ swi:aan wreter o:skwalar, beli:teskej o:skwalar, beli:teitke a:han iher beli:tiken i wreter bæ:æq wōna ba:rtu:ja bæ:æqta:æ. bu:we etillibiterten re:ekjeke qaja:n da bir bæ:æq ba:r bu:luqta:q kini ylete ky:hyrwqte:q baragu:ra:matuun qaja:n da dirignik ylele:n to:luwqta:q bu:juulgu swilla:fu beli:teskej bæ:æqta:æ wrete:qter a:far suru:jar a:n wrefe swq a:n beli:teskej bæ:æqta:æ wrete:qter satammat, kiniler bæ:æq yletin mehejdillerin bu:hu:tuun ol onnugar kiniler wrete:qter likpu:nga.

beli:tike o:skwala:.

beli:tike o:skwalaru bu:juul ylehte:qter apardas bir baragu:ra:manan. (dubrobin-skaj-ba:rtu:ja beredbi:sketi-ger wrener kinigetinen) onno bihi:gi re:ekjelerbit ky:ste:q so:fus qomsomwul bu:lan, wrete:ceinen anu:qta:qta:ra wōna sæptæ:q so:fus o:skwala bir sirge olorñn yleli:riger ku:hanu:qta:qta:ra.

wreq baru:tuun ca:huunan.
(bappurōska turar)

bu:juul ku:huun wreppit nedielefe ikkite baru:qta:q manajjuw oru:k baru:qta:q wrener a:nu belemnir bu:hu:nan. ikkis oru:k baru:qta:q uju:tu:la:q eppette:q wrete:ci uju:tu:nan, kepse:tiler, sehetter wreq qasta bu:laruun tuhunan kepseti:ge turu:qta:q. re:ekjeler o:loqta:

rugar satanar bu:la:qta:rauna nedielefe wreq ikkite bu:la:ra sæptæ:q. e:ekjeler bejele-re o:loqta:ru:gar sæptæ:q bu:laru:nan, wrete:ceini ku:ta sæ:bylehen baran. onu:gu ne-dielefe qasta u:fallarun bu:ha:rwqta:qta:ra. satanar bu:la:funa bu:juulgu aml topsaj wrepi baru:qta:qpwt aqsa:n wrefin, nu:cca tu:luun wōna da atuttar. wrete:ci suq bu:la:funa onnugu terijer satammat.

beli:teitke.

blhigi dajdubut kurduk ubafas nehi:epjele:q dajdu-larga beli:teitke ba:ra na:da-la:q. beli:teitke untan or-duk kihini tarden o:loq satammat. alus elbeq kihi bu:la:funa. sahanan, knan wrenen bierbet. ol keriete alus ygys kihi bu:la:funa ikki a:gar qajutwqta:qta:ra, wrete:ci tije bu:la:funa. beli:teitke wrefe nedielefe ikkitten ordu suq tusta:q. satanar bu:la:funa nedielefe birde topsaj wreq ba:r bu:luqta:q.

beli:teitke wrefe ikki yrytte:q bu:luqta:q; ma:najmutu:gar wrete:qter yeygej bilile:q, su:qajduw a:far suru:jar o:lor, olor beli:t. o:skwala baragu:ra:matuun baru:qta:qta:ra. ikkihi-ger wrete:qter. ku:ra wrete:q a:n, kiniler ba:rwqta:qta:ra oru:bun ku:luw kinigetinen. ol sa:ma: sæptæ:q kæræ kinige bu:lar. biligin kynne:fi beli:tike wrefin kærwqte:qpwt.

kynne:fi beli:tike bæ:æfæ.

a:spwt swillarga beli:teskej o:skwala wrete:qter o:lor wrete:qter kynne:fi beli:tiken i wreter bæ:æqta:æ, kynne:fi beli:tike bæ:æfæ qanuw da baragu:ra:ma dñen suq, kini yleli: qahæt suru:al wōna bihi:gi dajdubut matu:ru:ja:llarun. beli:tike ætynen yeygejdik itillibit kihi a:n wrete:ceinen ananu:qta:q.

so:ju:s tahuna:fu eder ucca-tu bejebitiger tardenqta:qpwt.

so:ju:s tahuna:fu eder uccatu bejebititten kær apurpu:tuun o:loq satammat. re:ekjeler ku:hanu:q tusta:qta:ra ku:ra a:azaw so:ju:s tahuna:fu eder uccatu beje bæ:æfæ tardenqta:qta:ra. o:loq ere bihi qomsomwulbut re:ekjeleriger so:ju:s tahuna:fu uccat su:tuhan ihæqter, bihi:gi ba:hu:ajdar, tñ a:nun otu:tu:gar ky:spyt-uqput ula:tan ihæqte:q.

wrete:ceileri belemnqte:qpwt.

a:n manaj bihi:gi ku:hanu:qta:qpwt wrete:ceini qan bu:larbut ca:huunan. wrete:ci a:nu bu:lbakka ere o:skwalaru terijerge o:loq tykteri. onñn re:ekjeler ba:rtu:ja. re:ekjelerin

ku:ta erdetten kepsetieq tusta:qta:ra beli:tike wrefin salaja:ccular ca:stariunan ku:rsu byterbit a:n ba:r bu:la:qta:rauna oloru ku:ta erdetten qaja bu:hu:la:qta:ra aballarun tuhunan kepsetie:qteqter.

ku:rsu byterbit a:n ta:qsubata:q re:ekjeleriger beli:tike ætynen yeygej itile:q bartu:ju:la:q ebeter qomsomwul a:nu bu:luqta:qta:ra alus ku:halu:na:qpwtu:na ba:rtu:ja aktu:bu:na salaja:ccunan ularga erdetten ku:hanu:qta:qpwt.

u:ju:kerdi: wrepu:na re:ekje-ke.

byrw eiletere. aktu:byty:n ku:ta:na:qtuw bilsi-hæqte:qter bejelerin bæ:æqta:ry:n ku:ta. wreq biremetiger baran. qajda:q barallarun istieqte:qter. wōna ky:stere ku:jaru:nan ky:s-kæræ bireqte:qter. onu:gu kærtyer a:n ba:r bu:la:qta:tu:na, olorga bata:ska bierkekke ere swi:aar o:ju:rwka:qta:ra. beli:tike wrefer kærtypekke swi:aar ca:huunan ulaqannu:ku ku:hanu:qta:qta:ra. e:ekjeler wreq yeygejdik bararuun tuhugur, wrete:ci a:nu atun ylefe tarden swqta:qta:ra atun yleni ulan wrete:ci ma:najjuw ketet-teqte yeygej na:da:la:q wreq taqsm tykteri.

æjgæ tyher ku:na bu:ha:rwqta:qta:ra.

wrefi ahu:q innine, bihi æjda:ty:le:q yleni wte:qta:qpwt. erdetten o:lor qaja wrete:qte:qter ba:farallarun bileqte:qpwt, aguta:swu:ja tardenqta:qpwt-qaja wreq, qan-nu:ku e:ekje:se orduk na:da-la:fuun. onu:qaja mannu:ku temelerinen daku:la:st o:ju:rwqta:qta:ra. wreq tuhatun tuhunan wōna wrete:qte:qter ba:hu:nan bararuun ca:hu:nan. onno bihi so:ju:s tahuna:fu eder uccatu tardenqta:qpwt. kini ba:fatun satanar bu:la:funa istieqte:qpwt.

qajda:q wrenen baru:qta:qpwtmj?

wreppitin a:n bastan baragu:ra:matuun baru:qta:q o:loq satammat. manaj bihi salaja:ccu:ktarbut kepsetieq bilseq tusta:qta:ra bejelerin o:loruun ku:ta. usta:ru:sta-nu talu:qta:qta:ra. wōna bas-tan tñ qasa:ju:stuba:tu:tan barar bet sæptæ:q. onu barutuun ba:rtu:ja beli:tiken ku:ta sibestieq tusta:qta:ra.

wreppit baru:qta:q altu:ju: 1 gu kynnyten mu:s-ustar 15 kynnyter du:lu.

a. b:tyrup.

swi:spwtuun wra:stuw-bwt.

t. kwgelep q. m. qomsomwulga 1925 s. kirbife. qomsomwulga swi:aan „ky:ste:q ylehitinen“ a:tu:ra swi:tu-buta. qomsomwul sekirite:re, byrw silene. ulu:s siterile:q kemitetin pilen:mun silene, keppereti:pe silen birike:ci bu:la swi:tu:la:bu:ta.

kihilit ylele:n, bilien-kres-tæn istefin a:ju, onu ku:ta tebis-terge ku:hanuun, qomsomwulga s:u:ba swq bu:hu:tuun ku:ta ynneren barbut.

bu:juul a:spwt uhu:qqa, ku:rwakka wrene swi:aan, keppereti:pe da yleli:rin sa:ana sa:ju:s iherbit ylelin synnyen batu:spakka. talar-bakka, akka:stanar. qomsomwul is kisteleyin ba:rtu:ja swq æjgæ telgeppit. qomsomwul tustariunan sumu:ja kepse:ni telgeten. æjgæ ky:ly:ge u:ppwt. ba:ju a:n. tu:la-rugar olorbūt, kinilerge ula-ra: swu:q bu:lbūt, birimere: qahakka suru:ja:ccu qomsomwul kisteleyin a:tu:na ba:ju æjgæ aspat, atun da æjgæ kepse:bit; 2 s respæk mu:pa:far swi:aan. ba:ju:dar interesterin qaru:sta:bu:tu. silen tæly:r qaccu:tuun (silene:kej sumo-hun) tæ:æ:bæ:æq.

itærdik qomsomwul a:tu:na kittite swi:tu:tuun bu:hu:tu:nan re:ekje qomsomwul tan taha:rarga wra:q urda.

Г. О-й.

saqa uru:tuun, kepse:nin dorfo:nun, ku:rwatuun sa:ju:ta.

ylehit altu:pu:tu:la:fu sy:ken æræbæly:ssyete. sabar-da:n olorbūt ba:ju. wra:qta:fu bu:la:huun kær eliten. saqa sirin, urukku wra:qta:fu qajutwqta:qta:ra u:ta:bu:tu qatutugawar kærly kæræqta:æ, saqa ylehitiger ba:hu:ajju:gar aptan:mu:ma:ju æræpy:bylykeni tuttaran. bar a:n sana:ta sa:ju:dan, wre-fe ula:tan, æjæ swurda:n ybe-aha qasa:ju:stuba:ta ynen ku:ta:tan istefin a:ju, kini tæryt tæræ:by:tu:tu:na wrete:ceine sa:ju:dan, u:s tu:lu:nan surullar a:ju:ta—qu:du:stuba:na:ju litæretitæ:te emie, swi:tan-swulga. ta:qta:lo swq, sa:ju:dan saqa su:ru:ja:ccular (писареи), uru:hu:ttar (поэты) me:u:retterin bejetin a:ja:ccularu:gar kær-dættæn, sergeqsite:er erer.

itinnik ta:qta:lo swq sa:ju:dan y:nen iher litæretitæ:te bu:lan baran. qajta:q da heje-tin taptappat, bejetin deki qajutwunaran saqa wrete:qterin sergeqsite swar satammat etc. onñn bu bir ikki swi:tan betteq, saqa si-riger tagsar nu:ccalu: saqa-lu: qahætta:ra, suru:na:llar swurajdaru:gar y:nen sa:ju:dan erer saqa qu:du:stuba:na:ju litæretitæ:te uru:pa:la:n swi:na:la:n (критика), mækkw kæræfær bu:lu:lar. bu man nu:ku swi:alar-uru:pa:lar, ki-nini sata:n sep-sebirgel gu-nan tuttar ebit bu:la:qqa,

litæretitæ:te swi:tu:tuun-qal-tu:tuun. ordu:gun yeygejin uru:tan, qajukku ættyger erke: swi:tan tu:jan bierer bet ula:tan, sy:ken tuhala:q bu:lu:qta:q.

biligin min bu swi:nam-su:ktar—uru:ta:ccular tu:gu swi:spwtu:tuun, saqa qu:du:stuba:na:ju litæretitæ:te dorfo:nun (прма) ku:rwatun (форма) sa:ju:tu:tuun ku:ta birge, ku:rwatuk kær-kær byn sana: ularu:nan, ky:s ku:jaru:nan uru:pa:la:n aha-rism.

qaja da o:mu:ku uru:tuun. kepse:nin qahæn, tæryt yryne:n a:fu:lu:bu:tu dorfo:n, ku:rwata yjetten yje:fe ularu:jan, atun-atu:nnu:ku kutullan iher, onñn kini bejete bir tuspa bet uhun o:loqta:q, sa:ju:dan ispit æstwu:ru:ja:q bu:lar.

gar,—saqa siriger, tæryt saqa ylehte. ba:hu:na:ja qaj-taq ælwq betere: a:far æt-tynen nehi:le swdejen swi:la:n-swuktu:ra:n, ku:lu:pa:tu:ar o:loq swi:ca:na tu:q dølgu-na:q dorfo:nu:q bu:lu:tu:ju?

otton a:t a:far qarata swi:lan-qajda:n iher:qte:tefe di: onñn saqa noru:tuun uru:tuun, kepse:nin-qahæn dorfo:nu: emie bir tuspa, a:lu:pa:na:n, alu:q-tan a:han iher o:loq mu:gun soru:na manju:tu:nan sukku-ra:n swi:lu:tu. bir kem san-swu:qaj sana: sa:ja una:rar ku:rwalamu:tu

saqa noru:tuun bu mannu:ku swi:lan sukku:ru:ar, sa:ju:ja namu:jar, mu:q-sor bu:la:bu:tu kepse:nin, uru:tuun qahæn dorfo:nu: ku:rwatun æksæ-kyle:q ælæksæ:q saqa litære-titæ:te manajjuw sa:ju:tu: kynneriger, „uru:qahæn“ kinigeleriger killeren. saqa litæretitæ:te syppet beke qallda.

iti erge, qahæn:q qabala battal yjete qalbaru:jan, bu biligin turuguran turar se-biet yjetin a:na ahu:lu:tu:tu:gar—æræbæly:ssyete bu:ru:fa-tu:gar, ku:rwana:t. tergen ti-bitin dorfo:nu:gar tæræ:by:tu uru:hu:ttar, suru:ja:ccular uru:laruun, kepse:nin qahæn:na: ol seri: tergenin dorfo:nu: batuhan, emie bir tuspa, tæly:te bierer dorfo:n ba:llamtu:ta.

(by:ty:te a:nu:gu 16-go bæ:ættæn.)

literetire:

ot ylete.

arama:nun,
appana:stun,
kirgelejdin,
kirilelin
artillahan-qalbahon.
atastahan-dorjodohan
bastuq qotur yletiger—
ballum—majdan aarbaqar,
qohon urn ejere,
qoruja oqso elite
qossun qotur kunnattaq,
qonuk xjw tuturdaq
aereqkejden teptibit
aerge:sihe tejdibit...

kyryles kyrgwm suwara,
kylyk bytej kujaska
sulajbakka,
suyjammakka
ire talaq annuqar—
ilge simeq arduqar
kwr gesaije nusqajar,
kwnneq solko nalujar
alas suhu: ohurun,—
arur: eal kwq biligin
qohon urn tenite,
qoruja oqso telgeto
utu:subu,
ulu: dajbu:
suussustubut,
surbattubut...

oqson.—
oqson
surbattubut,
suussustubut,
kylym kyny
kardestybyt—

kaem:elshy:—
kaera tyhy:—
oqso:qta:but opputon.
ohur bielik suhunfun
silbik sigin—
simehinin
sarafurdur:—
sarafurdur!!!

kylym kymmyt micigni:
kardshy:ny istibiti:
ky:bej qallan ursugar,
suluruba,
suluruba
surawaja kujarda,—
oqso:qta:but opputon
ohur bielik suhunfun
silbik sigin kxetyte,
simehinin siksijde...

sarafujbut opputon
sagsujagtur: suksammwt,
sutur: mwtej sumartan
sulais ilge saluuntan
astuna:qtan
ahuranan
syreqijbit swdyjen,
sy:re teben bitijen.
sergeqsijen.
seryestehen
ulu: dajduna ullatubut
ujgu purun qolujdubut.
kyn kaem:tyyer maqtanau:
but

kyndyl kylymyn twjdubut.

abafu:nuskaj.

10-VIII—2S r. A6ara

umw:la:q urim.

dorjom—kæktwm,
dorjomno:q qohonum
dolguta tojuta
dolgutu uratw...
segeriem—cegeriem,
sehergir qohonum
sefete tojuta
serini toqtatw...

atahym—dorjom,
ajgalla:q qohonum
alaira tojuta
ajda:nur aizatw...
erelle:q—segeriem.
eserde qohonum
ejerde tojuta
ejeni ergite...

kygyny:rep.

bygyn.

bygyn...
bygyn
yller dalgun dalaj—
ylehit, bahumaj,
yner eder seri:—
ygys wecat bihi
kær aurum sardaga
kwq ara:—qomuna
egolge tenijbit
ejele:q yjebit
uturhuta—
ulluqun
tashuman
taptajan
befeli: ajabur.
befeli: alfurbut...

bygyn...
bygyn
arfa:ngur, qotugu
aaurja dojduga,
swon qaba ofujdar,—
sur ohot tajattor
ahaxq qan turuqar
alor xly: sajar
ylehit, bahumaj.

yner eder wecat
sardaga,
sallanar
mahullar,
mugnanar,
sulamar urdu:ar.
sulamar ordu:ar.

bygyn...
bygyn
sassungu sardaga
sajafas aurumja,
ulu: dojdu yder
unar tojgun roner
ylehit kyreje.
ykrel aal tinge—
keteg ut serige.
keskille:q kerige
befeli:
belenni:
terine
tetere
kylymny: wry:byt.
karyly: kxetybyt...

abafu:nuskaj.

kepse:nin dorjo:nun karmatwn sajdw:ta.

æ iti kennitten, saqa
ylehitin, bahumajun subu
bihngi olafun ulan kærw-
fyn, iti urukku ura:qta:fu
safana:fu olq ularujda du:
swq du? kurawga atun,
atun den bihi æstæ:qter-
byt, ulus cerbe tustara,
hajdar da eteller. bili:ngi
kini olafu tæ, ulus da siri-
ger buollar olgudaq unu
orgupput kurduk, dolgujan
dorjomno:q bali buolla. qaj-
taq ere ær utuja swtan ba-
ran, uhuktubutu: barur:—
keli: elben, saqa-ige, sybe-
mupjaq ykse:n, sollo:q ara:s-
ara:s qartunala:q, kyrys-
kyrys durulas dorjomno:q,
olq majgutun majgulanna.
sajungu, sa:skw ylefe buol-
lafuna, kurala:n da buollar
epin-epin massunalaru, bu-
luktaru tuttan. tære:byt
ala:staruqar timir kyliepe
buhularu surjan sulubur-
ratan. satarqaj saigunqa
qatan usta: l tsha luykua-
nata. onon bu anugw, ana
ahullan turar, sybe yjetin
olafun dolgunun-dorjomun
taptan, astuman wske:bit
urubhuttar, suruja:ccular
urubhuttar-qohononun dor-
jomno:q olq dolgunun-dorjom-
nun batuhan surula:n,
sergejen kuormata ularujan
erer.

itinten tashuman sarog

urubhuttar, suruja:ccul atas-
tarhuttar, bihigini kutta bu-
kuha keriete oloror, ulagan
wrege:q, literetirete buollar
ura:qta:fu werytteri safat-
tan sajdw:but, nu:cca omuk
literetiretin wreten, kini
dorjomun, kuormatun dolo-
fajdorugar toqtaton bihire:n,
bejetin tære:byt tulugar
suhuran surujan borubala:n
kærællær. oloru ulan ein-
cijen kæræqqæ, tabukun-
nafuna sin da satanmqqa
dullur.

æ, itinten kæræqpytyne
yje tymygyn. sul qonugun
ajur urub, kepse:n tæryt
ajg anabulla:q sana:tuttan
(идеология) uratu dorjomno:
kuormata ularujan iher:ulam-
ulam tupsan sajdan iher.

æ, iti sajdw:nun dorjom.
kuorma ularujun:but bihi
sunnamsuktatubut — uru-
ta:ccularbut wreten tæbæ
læryn tægyryten kærællær
du: swq du? dieteller min
etem ete: sarog sarogtoro
bu eahuman bukatun tugu
da bilbetter buola:nna:q. onon
bu kuorma, dorjom inniger
qaraqtarun saba banan tu-
ran biheqe sybeliller, bu
ælwqsy æksæky:q ælæksæ-
sæj urubtun kuormata bet
bu manuytyktyq, kini kuor-
matun ylehita-bahumaj
wry:ty:n-kæty:ty:n kærædæ-

ryp"—den. min whe: eten
abarbutun — æksæky:q
ælæksæj kuormata saqa no-
ruota mug sor qanun tuom-
mut kuormata—den; onon
ol suran, sukkura:n nu-
fajar, sannuqar dorjomun.
kuormatun qajtaq æræ
kylymny-tæxæmny: orujan
burguja surawgunur wry:
ny qohujwqqa sæbyj? itin-
ten kæræqqæ bihi wsky:r
wecat urubhuttarbutun, su-
ruja:ccularbutun qaja sa-
tawr, telen mugnanar ul-
luktaruttan munnatta:ru
kunnallar.

kim dafanu eppet e: æk-
sæky:q ælæksæj saqa li-
teretiretiger tuhata swq,
literetiretten tejtteqge
den. kini a:ta literetirefe
suksam qajut dafanu, an
magnaj swl ahan saqa urub-
huta buolbu:un inniger, kini
urukku olafu, erge yjeni
wreten, kini urubtun dor-
jomun kuormatun belie qal-
larbutun tuhagar. itigenne
kini ulagan tuhata buolar.
saqa tulun wreten bajw-
puta. anugw wsky:r wecat
kini kinigeleritten ællæ:n
bejetiger ulara den buolar
agardas bilbet, buhurgu
tullarun, belie (сривка)
kinigetin kurduk.

æksæky:q ælæksæj kuor-
matun, dorjomun yteje:cci-
ler eteller, anugw suruk
urubtun ulus ofannottæ,

emeqsittere æjdæ:bættæ-
den. æ iti æn iti etellere
emre ulagan alfas buolar,
mannuqun: anugw urub-
huttar, suruja:ccul surujar
urubtun, kepse:nin ulus
twhejbit ofannottæ, eme-
q-sitterin wreteri, sataru:
surujbat, ol æn etteritten
qan:arugur dæri urukku
sana: igmit qaja da wre-
q qalbannappat, wrefi ulum-
mat æn saqa kuormanun
suruja:ccular onon ajar ajur-
larun anugw wsky:r, ws-
ken erer wecacka ana:n su-
rujallar, kinileri wreterler.

surujan bytererbyr tymyk
tul etem ete: birinen. —
biligin saqa urubhuttarun,
suruja:ccularun inniger tu-
rar bir ulagan ebe:hineste-
re—saqa literetirete sajdan.
ære yllerin tuhagar bar æn
bihireten, kekktiger ke-
cigireterin bafatugur—saqa
signeq analla:q kuormanu
bulattur; ikkihinen—litere-
tife. saqa ynen ererin,
jærejin buhuttarun qalus
sunnamsuktatun literetirefe
serenen cugahatur.

saqa kuorma, swl ulluk
bulagga, qalus sunnamsuk-
taru tejtteqge literetirebit
æksæ kænæn, ununan or-
duk sajdan saqa ylehitin,
bahumajun olafun signe:q
metiretin kylygyrdeten kær-
dæw ete.

abafu:nuskaj.

olq labata.

(bijeseler, 53 surajda:q, 1928 s.
saqa kinige taharar surta tanar-
huttar, taqar aysana 2000. sanna-
ta 75 qaccu. bestinep surujbu-
ta).

sultan sul ajur suruja:ccu
ykse:n ihere ulagan maqtalla:q
swl.

ol ereri kihi kulga:far-qara-
far bappat e: di: sanna:butu
ujan bkeren kænæter sæp-
ta:q.

bestinep-saqa literetire sur-
duk sibiriger kæræten erer
suruja:ccu. onon alfastaq da
bulafuna, onu siren, surge
sillen biher tykteri. qata bu-
duk alfastaqun, mantukkuun
kæn-eryq dien sybele:teqge,
ol, saqa surujan erer kiheqe,
kys-kæmæ bihngta:q.

t bestinep bejetin bijeseti-
ger saqa ænun, tæ æntun—
maerutun, sin kuuruk olqga
læru surujar bafala:q ebit.

tojtary buhu: den bije-
setiger kæræter bwtar ofan-
nora. arpuut kihi bwtar ofan-
nora urut olqga biler buolan
sergejelir. bwtar kærædyk ofan-
nottæ. tæsa, qaraga munnuk-
tarya biligin da balar. onu kin
da mæxæspet.

ol ereri kini tæhæ da olq
signe:q surajun batuhan suruj-
butun ihin kuura alfastaq, tæra-
but swllarda:q.

bulas ulu: l u: l u: ta—den
ofannottæ baf (qapputalurs)
den bar. qapputalurs den
naha: elbeq bafda:q, sæbotta:q,
ylehit ænu alburnan siecl
buolar. onnuk bafdaru bihiqi
saqa dojdutugur aqsa:nu:qtuk
istebit. tæ æn æjdwtæfer
munan qal:mtara. en surujbut
ylefin wrefe swq tæ æn a:jal-
lar. surujar qaja da kyn æn
æjdr.

bu bijesetiger t. bestinep
ære:æly:ssye yletin bytnay:
bitrde kæræwun bafarbut.
suruja:ccu æn kuuruk ylehit,
tæ æn qaragar kæræwun,
astunmarun, æjdæwun bafar
bulafuna manna, saqa siriger
ol oluppu ære:æly:ssyete, qaj-
taq buhu:ta:qtuk aspwtunon
olqtonon surujwq ete. æcæfo
kem kihi æjdw ete.

ba: bat'ala deniger maq-
naj baf battala kæræter. (bu-
hur, ære:æly:ssye inniger bat-
ta:n olorollorun safana:ngur).
æntan a:fan istegeq, bu buhu:
sebækej buola: saqa siriger
turugurbutun kenne buolan tafu-
sta.

gannaccut ujba:n eter, ba:q
ajmaq, bafgut da akarugut
syr ebe: qaraga ulus ulafatu-
gar olorobut den, biligge dæri
kuura ænu olus battugut. se-
beskej buola: olafu kænæw
swfa dien erdeqit da, qajan
da kuura æn, bihiqi innibitiger
bu buola: turugurbuta buolin.
ænu æjdyrgyt ebite buollar, sa-
tar arur, tæduhngut ete"—
dir.

iti bar ylehit, tæhæ da kuor-
hammuntun yrdynen bafu uta-
ru mæky:he. bajbal kuttam-
mat. tæhæ da qaraga munnuk
buolin ihin, biligge bire:mefe
sut—sokton olqtmætoq sire
den swq. æn baf sin istere-
bilere buolw. ol yrdynen tæfo
tardummatu: wna bafu akar-
ru dæqge tykteri, kepsetite—
ipsetite qop kurduk. gannac-
cut emre akarur buibataq. si-
ticee baf batturum, sirej-qa-
raq annuqan, biler buolan baran.
tæfo mænnuk baf battalugur
sunnaruj?

iti ætynen kæræ:qqa, su-
ruja:ccu tabarur, olafu satan
kæræbæteq, taban surajlaraq
dæqge sæptæ:q.

A.

al da ere:ri...

kyhyggy qatuttan siriles
töl kihi syrefin barmun ep-
pegnete yrere emie sonug-
ja dawl. al dien tuq
sonuna bulwaj? sonuna bil-
beteg kihi dien elekte:bitti;
kire:ri arfa:gnw mura:n
mahum yrdyger alorbut kyn
kutara kylvne:n tura-
ra.

min arguwm „naj“ dien
syr nes atun, qahur:an bi-
hen baran, muha tæbæty-
nen sannuga surbappuntw
gar, ata senete swfunan
„seksek—seksek“ ajanna:n
barda. kihim tele:ji sårfa
qacugurur tæhuan bu:huan
nan ihitteqpine, kæqsyn
ihiger ullain kigini: ispite.
al qahæ:n mannuk:

„artumnjap dæfæbut
arguwm bula:qta:n
arugwunw amsajan
alus. alus barbut du?!”

—qaja artumnjapw? dæn
haran arguwm sannuttan
ergilinneri tappuppun bejem
bilinne qalium.

apput kwolutunan qaman
ygwte:n barda arguwm
semen,—æ, be: kepsi:m da-
fanw diebitti: muhatun qal-
a:uuktun: urbut atafun so-
tutunan battata:onna qas-
tan gastan ulan tabaq
urunan tatta. al kenne nu-
masta:q kihi buhw:tunan
„hæm“ dien kæqsyn etiten
kebiste

—æ: qaja artumnjap bu-
luj? ættæn bili: arfa:qapa-
las ulu:hun bærtujatun ecej-
sekerete:re biollafadi:—diæte
biurunan biolan kehæfirbit
kwolahunan.

afæ erdeqpine æægwse
bækiopuk meqe etere: qæ-
mupus dien æij ylehiti inni-
ger swæsar, hejin eppit
tuultun batar, aruguhuta
suq, qattuga qawspat ææn
di:rin æjdy: bæren wjuttum:

—kini qæmupus biolan
baran, qajtaq aruguturw?
al sæp bulw du?—dien.
ænwqa arguwm ilittinen
sapsujan bihen baran.

—igpe dreme dæfæ, qæ-
mupus da ajafa suq die-
tefin du? arardas arugtu
ere ihere bulbat æ:, æksæ
sumu tardar yhy. arugtu
ihere batta suq. elbeqtik
yletir kihi ærduk sulajar,
ænwqa ebi: nærtot silhede-
tele biolan suruksutunan
mæxtæq egin mi:ssijeler
tærytte:bit æmlalarun silæ-
tyeler biolan, kige qallubut
kihi, sanatun arugtu ahw:
kuura:duhuan kujuur baf-
a:nuta—dien ygehin kurdak
bælvhwkte:n barda.

—semen emie bælyhwk-
te:n bardug di: beji bæly-
hwkte:bekke ere. qata qara
tærdytten tuq a:bulan-
mutun keqse: ere—drietim,
sæ:s uhwqqa taqsubut æk-
kin qahutwgar „ulu:s ku-
mahuta“ diebitter ete, ææn
kuura da sæfuhu, duhunæ-
ta:q ere kihi dien kyppyt-
tere bælu di: sana:n.

—aturæaq wju:n 31 ky-
nyger, betigse kiehe kwrat-
tan itirik, æpweugunan
bafaraq kihitin, keregejep
manu:hut æetiger æjutan
kelbit æiefe kætæn tyspyt
araj aqar ataqta:q abahw
ulun kurdak anasta:tap dien
qæmsæwlu wlu kærbyt.
ul hepinni: sæjus iecæje-
tiger bærun buhw:tunan
tuura buhw:nw. kæræn
„bærtujala:q kihi arugwula:n
baran ælu kerijerip. sæp
du?“ diebitiger turan—
„min ejigin „arustujdu:bun“ dien
baran ul erejde:fi ilittiten
sæhæn barbutwgar, ul „en
kihini arustujdu: burawun
suq. iliginen kirime“ die-
bitiger, kihi wlu æqsa:ru su-
turugun sygen turbataq
yhy du? qata ææn bæi bu-
lan ælæ bu:hæ:buhtar. ælæru
kutaru dajbatta:ru sanam-
muta qata ky:he tijbeteq
biolan aburæ:but wna wq-
syte, qahwta egine elbeq
yhy.

—al qajtaq bafæwunw?
æe satammat buhw:

—satammata dien itinne
tuq da suq. æn tugu da
bilbet, wbaqta:far u:æafaj
uta:far ubafæ kihigin, ææn
tugu da bilbekkin. æl særujan
itirer æ: artumnjap afæ
bulbataq, kini ææn mannuk
swæsubut busput—qæqut
kihi. næmes seri:tiger egij-
ge swæsubut kihi biolan
kittirejdi:ri sætur.

—al arugw ispitin æju
kittireje dien tuq bæruw?
dien wjuttum..

—bafaraqtar ygystere sa-
masa:kiu æpæ:æcularunan
aturar ææn bulallar, ænu it-
ren taqsan samasa:kiuta
atwla:n die ææfæ sælarere
dien „kylykke innenen ba-
ran“ samasa:ika afælwqtara
ææfæ buccæu tutan ul-
bat du? dien baran „elbefi
biler kihi buhw:tunan kylv
kebiste.

—ættæn kæssybyt ere ki-
hitin æristujdu:bun di: swæ-
sara qaja sækiopga sæbyj?

—tæhæ emie swlga m-
li:ssijenen sulusu: kummur-
ta, ææn æristujdu:bun. dien
tuqla wrenen qalan „kep-
se“ diebite „arustujdu:bun“
dien tæfustafa di:, kihi æl-
faba bu bulbataq, swhy
twt ataqta:q da, æl da by-
dyryjer dien pucca æhy:n
qahæ:n bæi æ:—dien baran
mæcyen kebiste.

al da ere:ri. qaraga ææn
qarajar, byty:n sæjus yrdy-
ne:fi hepin utuk bærtuja-
tun ætum qara:rdarun araj
isties loqtur bæra bullar
ææn emetere bullar, tup
su ebite ættæn sækiu yle-
hite biolan baran. sækiu
tæhuan majwulanarun „æl-
fas“ qolubunaj sækiu us-
tatujatun kærælleræ sæp
di: sanatun.

æ. tælwæ:qæp.

k. i. bulatw:nap.

balafan wju:n 6 kynyger
tærwbytteriger sellik biolan
wonna ilittin atafun sæten,
tætta qæmsæwlu silene,
saga wske:n erer wecat
æfættæn bir yeygej dæfæbut
—kuna:æaj ispiridienebis
bulatw:nap dien taba:ruspwt
æilæ.

kini 1910 swlla:qqa ææku-
skaj wkurukka, tætta ulu:h-
gar, 4-s ææqæfæn nehileger
qamnacut kihitten tærw-
byte. ææn kuna:æaj qara
afæ erdefitten bet erejinen,
kuhælfanan, bæjdarga kulut
biolan itillibite. afata æfæ-
nær, æadagw biolan, æs-tajas
tutaq biolan, bekke erejde
nen wske:bite-wremmite.

1920 s tætta kin æskæ-
latugur kiren wremmite—
yeygejdik wrenen 1-j kuru:p-
pattan 11-ga taqsubuta.
ææjw swllwgar 11-j kuru:p-
pattan bir wj biola: bæstuw
wrenæ:æi biolan 14-s kuru:p-
pafa taqsan wremmite. 1924-
25 s. s. æænæræ knllubat
tara bet biolan wretterbeteq-
tere. tab. bulatw:nap qahan
dæfæw typte:n-taptæn yey-
gejdik, kægyi bæsqæ wske-
bete:fe—kuhæwugur wreqqe
qam qatur—sæjwugur æfa-
tugur ili-ataq bulara.

1925 swlla:qqa sæs tætta
qæmsæwlu:gar silæ nine n
kærbite. kiret syrdæ:q ky:s-
te:qtik ylele:n ispite. 1926
swlla:qqa tætta kin æskæla-
tun æltus kuru:ppatugur
bæstuw wrenæ:æinen wrenen
ispite.

1927 swlla:qqa sæs qæm-
sæwlu:ga sekire:ter biolan
ylele:bite, æl tas æettyen
aræ:s ropsæstuwænnaj yleler
ge ylele:n ispite. b. æ. sæju-
nugur tijen qæmsæwlu:ga
emie sekire:rinen bet ær
ylele:bite.

1927-28 s. s. bet æfæwaj
qænwukka, emie tætta æskæ-
latun VII-s kuru:ppatugur
kiren wrenen ihen dærw-
bujata kuhæfan biolan urajan
qalila sæs mu:s ustar wjga
kuwat balunæ:sæwgar ki-
ren emtenen baran tænnæn
sæjun æædjutugur taqsubuta.

atafun sæten næxubuta
behis swla bujuul barda
sellikte:n næxubuta bulw-
ruwuttan ula biller bulata.

t. bulatw:nap k. i. afæ
sæhwgar bihigitten ææn
kuoppun inniger—kini æn-
nugur syhy:nen æqsa:næq
ylehit wsky:er wecata sæl-
hujan taqsan, æn bafæfun
siteræqtere

taba:ruspwt uhuktubat
æjun utuj, buræstuw!

Исенофонтов.

bihigi n-sebæppit birisside:telin æstuwajata.

meqe ulu:hun, sæqæ:æu ne-
hihegin qæmsæwlu silene
tab. mælkæ:rep ujb. puk.
1926 s. n'sæbet birisside-
tele bulbuta.

kihilit magnajw swlw-
gar (magnajw sonunugar)
ky:he kæræwun bet
yeygejdik ylele:n ispite.
ættæn-mantan keler wja:q
taru, ygsyle:q da ælatun
taqtæppækkææræn æhattur
ete.

qæmsæwlu:gar iecæketiger
sæp biola biola ææwt bæ-
ren. wju: kerdit: ulan is-
pite. wna kini silættære
yletten kæræn turbakka
ky:stere tijerinen yleli:
etiler. ulu:s kemitæte yleli:
rin ættæn ææquta.

ættæn ikkis swlwgar se-
bæppit ylete mæltw:n, „æ-
nænnæra æhan“ barda. ænu
ææqtæ:q nesileppe, n'sæbet
yletin æju: ææwtæt, ku-
hammat bulba, bu qæm-
sæwlu:gar kihigitin tæfæ
kuupwla:bækkut dien wj-
tutar biolullar.

kihilit ænu kuwakka ki-
ren wæcalu: qanuga swq
ergijbet bulba dien æteller.
ieckæje muupæfar tugu
yleli:æitin ææhunan ææwt

arugwga ææzæmmwt, qattwga qæmpwt.

æuræw qæmsæwlu:gar
ieckæketin silene t. makæ-
rap m. æ. bujuul sæjun
1926 s. ææksaj kuwakka
yleli: kærbite. æl kiren sw-
hy: manæ:n. æt æqæn qæw
biolan baran, qattwga qæ-
ma:næppwt—tuq bulbut
ybyn. sænnæ tuta qattw
ææjw:æn wna arugw ihen
biher æbit.

æættæ:ru qasta da wju:ar
sata:butun kihilere istibek-
ke, surafa kuwakka swæsar
biolan iste.

ættæn æfæwaj birreme bu-
lan baran. iecæjke t. mælkæ-
ky:rebi qæmsæwlu:ttan uhu-
lan ke:ste, æl biriei:nete
dien mannuktar: 1) silæn
tæly:æ qææwtun (silæniskej
sunu:hu) ælta wjga tælw-
beteq. 2) qæmsæwlu:n mu-
pæfar 5 wj tuqaru yktemme-
teq 3) n'sæbet ylelin ææ-
hunan ææwtun kæræ:yller
bærbeteq, 4) bujuulw swl-
la:q n'sæbet ylete mæltæ-
fynen æfællubut.

bu twt swl biriei:neni
mælkæ:rep ky:he kæræ-
ere:ri, særujan najw:lanen
ylele:bete:finen iecæjke æ:qta.
ieckæje sekire:ter bæjete sw-
ræj kæssæn ææwædæfæwæ.
æhigi kærægytyger bærm
du? ættæn illeq ææn kæræle-
teqgit di:.. dien biher
æbit.

mannuk tuqqa da ku-
hammuata swq kihi, ænu
ulu:s, nehilek yleltitten tw-
rætar dæfæw sæp bulwq
ete.

qæj.

16 qæmsæwlu silene.

masta:q ulu:hun qæmsæ-
wlu:gar iecæjke 16 silæn-
ne:q ææn bæstæn terilleriger
æ afæ ættæn kyny:n kynnæte
ebille turbut.

yletin ææha kuhæwgy:
sæskw æettyger ættætk bar-
buta sæjun ulaqan yle taq-
subat, æl biolar mannuk-

tan: æskæla sæbulwæna
fæwæ wrenæ. æælar barw'
tuwa:q kurdak, dæjbulæw
gar tuwæpælan qalallar.

sæja bir qæbuw:lap dien
ylehit wrenen sæbeskej
bærtujajæskæla:fa taqsubut.
ylele dien erenebit.

terijbitter.

taba:ju tardwma:q.

(ææwæw:)

eder wecat sæhwqæ ta-
ba:ju tardar bet kuhæfan
æattæ:q bular ææn wæq-
te:q æænær buræfæqtara
diemmin erenen turan, ta-
ba:ju buræfæga ææwæta-
lu:hun mannuk taba:rus
aræw:

1. ælæksæwep meqe:le
bætyrwby:s.

2. bæleoderysep ælæksæj
bih:kebihi.

3. bulkap pukulaj meqe-
lejebihi.

4. wukap apanæ:haj bæ-
rukæpæwæw.

5. bæbulap mit. mite-
rejebihi.

bu tab. buka barw qæm-
sæwlu silættære. ææn ku-
hæfæga taba:q æætwgar æq-
tuqtara swfa diemmin ere-
nen ææwæta:tuw. mantan
ula taba:q tardarwun bu-
ræfæwun.

qæmsæwlu silene miki:p-

pæpæp.

æp. redækter d. t. boræwæpæjæp.

qotugau uccat

qomsomol saqa sirine:fi kemitetin qalwota.

eredeksijs adruht: dokuskaj k., qomsomol uobalasta:fu kemitere.

taqsara 5-s swla

bir 26-n smnata 10 q.

surujan wlar

smnata wjga 20 q.

surullar sire—

bwsta.

wjga ikkile taqsar.

qomsomol wreq keskilin kegeterge kirde.

(bytyu saqa sirin yrdynen biolar qomsomol wrefin boqotugar!)

qomsomol kin kemitete bujui balafan ujugar buian aspuot eder uccat 14 synyt-ten ula sektap oerobely:ssyj-etin 11 swla tohultugar dultu, ikki wjda:q bytyu s-beskej sojus yrdynen wreq keskilin kegeterge kuhit:runaj ar:abely:ssyj boqotun ogororgo uru. ur-buta.

hu boqut syryn nadata—wreq keskilin (kyatypaan peno-pona) krelitin ky:hyrde, an bastan wreq sofun kuita, itienne beje upastuba is olofo buhuta (owr) sajdan tupsan taqsarugar, makkahy: bujar.

bu teriller boqut — bihigi (qomsomollar) itienne atun nehileppe dafanur is buhuta:ugar, olofor tuq „ihigeler“, su:star baillarun an qarar kerdarun anugur oettyger „qomsomol sibene oloq uhaq intun: yletiger toqtar buklarun karan, uru:un baran. bytyu qomsomol terilletin ky:hyn—wrefin nar bir solunan uctarga“ (b.s.l.q. u.s. kin kemitetin afuta:ssujana harapaga:ndanan salajar (190) sala:un suruguttan) sana:nu urulluqta:q.

saqa siriger boqut atunnuw barar.

saqa sire baru is olofo kin sirin eke atunnuw buhuta:nan boqut atunnuw teriller. qolobura: kin sirge bu teriller wreq boqotun kin nadata ylobit orojonnarun, oloqtorun tupsarar tuhunan bujar, otton bihege iti onnugar baru kyhy tufa — uhuka burafulluqta:q. b.s.l.q. u.s. saqa uobalahuna:fi kemitetin hyrwe, bytyu saqa sirin yrdynen bujar, qomsomol itienne eder uccat wrefin boqotun sektap oerobely:ssyj-etin 11 swla tular burahug:puquttan ula qomsomol 14 s uobalasta:fu mupajar dultu ogororgo uran turar.

ol ere:ri siti kem ihiger boqut syryn boqpurustara so:roqtoro oloq kishubattar, onon iti briemenen buistan qalar satammat, bytyu sulunan terir buhuta:q.

boqut syryn yelere.

1. wrefi sofu melit: samaj syryn—kin ylenen kestax. bihigi saqabut tufa:fu (ulu:s tafa:fu) nehileppete, orduk eder uccat 90% keriye wreq surduguttan amajumna, qaraga sabudulugar qattaran olorol-ler. mannuk kibi qarajun qal tarutar aqsa:n, qaja:tar dafanur saqa sessijelisme olofun tutar kuhana:la:q qomsomol soju:hun ky:hyn — wofun ty men qassa suq saba tyhen iti „qaraga buhuta“ ylehiti ba:huna: arjahuttan suilaraga ungar.

qomsomol teriletere. necej-kelele orduk corbaton bu yle atajar turarugar, bar son qarar kestax yleni ogororgo sana:nu uruqta:q.

buhatan ullaqqa mannuk yleri terijilleqte:qter.

a) saqa nehileppetin wrefi-nen surdutar su:tarur (w.e.s. n.q. allara:ggw belitikenen surdutar surt sala:lara epinner)

ylelerin kabytteren, qajatar dafanur wrefe sofu meliter yleni an bastan turuttarwil-luqta:q. qoto ulagan askulala-rui ahtutalan, buspakka yle-leten, yeygej uontallaru (m-uzaropa) mitalan ihieqte:qpit. askula suq sirderiger altatu: tujunan kaxar su:star askula-laru oloqtoruga kuhanyunnu urulluqta:q.

b) wrefe:q qomsomol bir 100 sofu wrefe:q dien kicel tu-lu burafallar. manna qomsomol baru teriletere, necej-kelele sudla:fu yletiger qab-attunanan. qajatar dafanur 1928—29 wreq sulun byty:ty-ger, qomsomolga berillibit 400 wrefe sofu wrefe:q sitilleriger zeksax aha tyheriger kuha-nuqta:qtar. tus tupsa kurup-panan biter birde: dafanur qomsomol bejetin ytw ka-gylynen oloqto:q ba:la:q ulan qaja satanarunna wretere ka-gyle buhuta:q.

b) qomsomol ekketiger wre-stoq dien oloq suobuqta:q. iti-ni kuita teppe qomsomolester baru saqalut: surajar, ajar buolallarugar necejkelele sana-larun uruqta:qtar. onuqa sa-qalut: yeygejdik biler qomsomollartan tupsa uontallaru oqotto:n, anan yletiqte:qter. mantan akka:stanar:uilaru kuita bet ky:ske makkhyt-luqte:q.

wqastuba itienne beje bu-huta:un cebdigirdi.

eder uccat itienne tn nehileppetin olofun tutunur bu-huta (owr) ykseyger kibi hek-kihen kurduk bujar.

mannu suq gunan saqa oloq sigilitin majguttun igeri: qom-somol syryn kuhanyunna bu-huta:q.

ylebit mannuktar.

a) arugur, taba:q eder uccat durbujatugar taha:la:q ax-saqaju ogorollorun soqyo yey-gejdik aqsa:nnan a:jan, tujagura:manan) kerdarun turan kepsenilleqte:q. arugunnu bar-lu:ppalartan, xppur (ku-lu:p) zileritten, an su:star ebietitir sirderitten oloccu suq gunarga kuhanyunna:qput, su-darustuba su:tarugar bu tu-hunan kerdahy: kellerilleqte:q. „suttuq uun“ (arugunnu) kuita makkhyer upastubannu terijer yletin bar an otottu-gar kegeteq kerigge:qpit, qom-somollar bejelere qoto kiren. sirderel buhan ihieqte:qter. arugur cahunan oloq sabar oettynen qoto kepsenilleqte:q, ylefe dafanur suhnuulluqta:q.

b) saqa kihitin olofun kete-he:cci qatlu bujar. qattunnu oloq sabarga, sudarustuba su:tarugar boqpurus turul-luqta:q. itinege ebi: tn saqa-tugar qatlu ax:saqajun eyj-ger tyheren kepsen ihilleq-te:q.

a) saqa taqsan erer sessje-lis:kej wrefi kittite:cci kaxahyn, cancaruk tultunur bujar. qomsomol wrefin boqota orduk bu „kestax:qter“ sytererge teri-nuqte:q. an mupustar sirde-

rin (askula meleri, balanur-salaru, sunar ba:ppuqtaru. nehilek muppuqtur melerin baru siaty tututtan, kaxa-hynten ura:stut: ulu:stalaru, ol-burdaru cebdigirdi: surt me-leriger buhan kabyppikke ura:stut tuttu: sillir—qa-q-tur ihitteri bulu: itinten da atun yle aqsa:na billibet el-beq. anu harutun ujdagga bu qahmputtugar bappat. itienne itinnik ylelerge qabattunanan qomsomol necejkelele ylelerin bejelere oloqto:q buhutan karan utallara kagyl.

c) askula afoloro olarar me-lerin, kura afolor itiller sir-derin olofun ura:stan, cebdi-girdi: eme yle buhanugur kaxaqte:q.

d) qoton aieten araqsar yle-tel bet macta:qyk turar. bo-qut birmetiger qomsomol teriletere, necejkelele iti an-lantu kaxar su:tarur, terile-leri uhugunanan, qajatar da-fanur yleni biler gunu inni-diki sufarutulluqta:q. man-na: „uuras oloq“ dien up-sastubasa qomsomollar qoto kiren atuttar macta:qte:qter. „uuras oloq“ necejkelelerin terijeqte:qter, ulus biter ne-hilek kiniger birde: birumer-deq saqa qotonu tutan, onon an qarar kerdarur gunu swhy tutan iterge—keraga: terijeqte:qter (itienne septa:q su:taruttan yp kerdanyllwq-te:q) nehileppe qotonu arara satunnu, qomsomollar kaxa-lahan kegeten ihieqte:qter, itienne qotonu ara:but soqyo ananar kaxa:la:q—yp qajtaq tutullarun itienne burabur-takutuba saqa qotonu, zeni kuita birge tutunur dien ta-harhut uja:fa taha: tularun kerijen keryllwqte:q.

qomsomol is kekkete ura:st-utunqta:q:

baru iti whe aytullan ahar-rullubut yleleri talororgo qomsomol teriftetin ky:he ba-barnuqta:q. manna qomsomol siliene baru yle ba-ruttugar bejetin olofunan, sigilitinen atuttarga birimer buhan ihieqte:q. qompu:stut: eder uccat uras kaxe sigi-litin, baru ylefe qomajjun ylehiti ba:huna:q eder uccatug-ar kerdarwqte:q.

ol gunan baran qomsomol bejetin ihiger „uuras:lar“ bar buolalar (qattunhuttar, aru gulhuttar) itinten du atutar anu oloq kiste:beppit, qata orduk zengerden bu boqut saqana kerdarwqte:qpit. qom-somol is olofun, sigilitin ax:sa:ocularu, kehe:ceileri eder uccat, qomsomol sitet-terin ay:lyger taha:ran ihil-leqte:q.

„wreq—oloq sigilitin kehe:cei qomsomol kekketiger suq buhuta:q“ dien bige tulu uluulluqta:q.

bytyu saqa sirin yrdynen a:har lepin uccatun somofo ky:hyn kerdaxer, wreq kes-kilin saqa oerasy:hylyketiger kegeter wreq boqota, baru su:tar, terileter kemelery-nen kuju:la:qturk baran, beje

saqa qolu:bugar.

saqa 200
sajdar xolu
saqa qolu:q
sanan turda...

egil—tegil
eder uccat
siten turan
silien buhu...

kes:ne—bile
keren uccat
cher tulu
ele turu...

atto tegil
afu tujun
arduk kery
ayyur: turu...

utuk sirge
uccat bile
uru: tujuk
ullu: turu...

uruj, uruj
uruj tutun.
ajgal, ajgal
aqtan bierin.

saqa qolu:q
sanda: r iola,
saqa sirin
saja tugu...

kylym ketax
kynur iola
kylyk ty:ny
kery ketu...

kulgas, kummat
kura saqa
bihet site,
bilen kelu...

kere tulu
kele:n isten
wreq ulu,
wre barn...

kardax, kaxte:q
kery karan
uren ketu
yrden barn...

uruj, uruj
uruj tutun.
ajgal, ajgal
aqtan bierin.

sata.

qomsomollar ky:skytyu — kydeqquitin tymennit, saqa nariotun qaragatun qal-barutar, wrefin suq gunar wreq—sur-druk kuhit:runaj boqotugar bir somofo buolan ylelen.

qomupu:s silliete zoburupa yrdynen ky:hyrde¹⁾

sabastupka dolguna qajdon iher.

ba:jdar yletten qolaxjon, qanw tojon ylehiti kula:huw ataqtarugar ynteriqtere swja.

zoburupa ihiger ylehiti qat-na qansa:n, battan olaror ba:jdarun utarur qarutun sileti-nen qapsan erer. omuk ajm ylehitter ular qamastara. aqatartugar tanastarugar tij-bet buhan, qamastarun ky:s-zettynen eptere:ri sabastupka — buan oqotto:n ylelerin tofo tebien olorton creller.

bilgin baj ajmaq ylehiti ero ky:hyn uhatan, tular, qanina-hun tyheren barustarun onon ky:hyrteqterine bajarga tijel-ler. ol ihin ba:jdar ylehiti ku-la:huw tun taha:rbakka. qam yktwn, kiniler qarularun si-litin emerge qaragaran, su-turqajjan oloroller. onon baj qaputa:l onna ylehiti utarur tussan kisser tiheq kynnere eugabata: ylehiti oerobely:ssyjete omuk sirderiger oqo-hullar swla tobulunna.

sabastupka dolguna.

memes amukka. gambur, kil-skej, biremen onna stettin dien ulagan kuorattarga u: se-bin tutar onna biottutajbutun

tin inniger tururorun kurham-puntun tolorio dien ereneller. u. oulurrahap.

¹⁾ boqut (boqut)—kemneq bremeje qolujan ajan ogoru: ata. wreq boqota — qaraganur, oloq sahaq siqipin, kerdin suq gunarga, kinini seri:ir-ge teriller ajan bujar.

²⁾ wujagurama (wujagurama) dien ku-ma:sa:ga aqsa:nnan qolujan sura-hun, kurtuna epin ogoron kerdery: a.ta.

aburagtur ylehitter, bahu:luw ba:jdarun kuita kepsen ka-ran baran, sabastupka ogor-dular.

berilin eriejn uobalaska ta-tapas ogoror ba:buruka ylehiti-tere sabastupka ogorbuttaru-gar, ba:burukala:q ba:jdar 150.000 ylehiti yletten qolax-jon, ba:burukalarun jaca:s-kuga saptular, onna ol tapas ogoror ba:burukala:qtar sojus-tara malyjwn ikki sys tu-humea kihini qamastarugar 13 buruhunnu eptere:rye ker-axehy:lerin toqtopotoqtoruna eme yletten batiqput dien kuttu:lar.

eriejn uobalas massunnuw, temiri ogoror israqqan bara-mu:slannah salajar sojus, 250.000 ylehiti yleleritten yr-de.

buru:nsujaja.

barus. tapahur ogoror 33 ba:buruka ylehittere sabas-topkala:buttar. ylehitter twt swl ulagqan mitin oqotto:n, onno qahan knjyqputtugar dultu oqsuhwqput dien tul eppitter. sabastupkahuttarur utarur ba:jdar sa: ky:hynen kaxsybytter. buru:nsuja su-darustubatun ba:la:atitugar qomupu:s zokutata pikome:l sabastupkahuttarga bir ma-lyjwn buru:nsuja qacuwu (buru:ra-n=37^{1/2}, qacuwu:q bihieni-nen) onu ba:la:ta ulummataq.

sabastupkanur salajar idele:q soju:hyn ura:funan sabastup-ka turkujen dien kin kuorak-

becet kuhampwita.

(bytyñ sojus eredekterderin sybe maggyar t. mlatap dakuatun tuhunan taqsubut aq.)

bytyñ sojus qahstun eredekterdere t. mlatap dakuatun saeptæfynen a:far.

kuju:la:q sessijeli:sime olafun turugudar, baj, ku:la:k ky:hyn aqsatar, bair:tuja syryn smtun bigerge:ter (bairtuja sebieskej soj:uska bairuuka, sobut, massuna olafun ajar syryn smtun, bairuunaj qasajus:tuwatun kætæfær, tænu, deriebineni keppereti:pke kyske killeren kura qasaj:ustubalaru qolbotta: ce:mæqty: (коллективизация) wrefi, suwdugy telgeti:—kulturunaj æræbæly:ssyje:ni ogyru: wonna baj sana:, aras olagga suhuna swq tutunu: æj sana: ylehit, zadagw noluok irderin utaru oqsuhu:, ylehit ku:la:s kura:adagw, otta bairuunajun kuutta soj:ustaharun biger:ge:ti: kætæfær tusta:q yle:hit, qarutun silletinen itillen olaror bairuunajun, orduk adagutun barw yle:hit, olagput tutun:un sy:lyger ayhnyger kutaran istegpitine. æssæ orduk kuhanan-migenen turan ylehit, bastug wearat bair:tuja ottotugar bige kirkep:spitun—allara:ttan whe:ge dultu burbaru tala:n kriegnik bigergetieqte:qpit. siti whe aqtulubut bair:tuja kuhampwilara orduk biligpi birnemefe, ula:ppu:tuw buhu:ttun, onu kuutta tebis tæppe, ketit-kieq ylehit-bairuunaj ma:ssatuw terijerge, kiniler sanalarun birge somajol:rga, bece:t swoltata emæ tæhæ emæ tægylynen ula:tar.

iti eahunan bujuwigu kuhunna:fu sobet bu:ba:ruun qampa:ppatugar, yle:hit-gamnaccut nortu, krieg:nik, dirignik, sobet burba:ruugar tirdar, sebieskej bairuunaj bece:t kin yle:te bioluqta:q. onon bece:t, burbar qampa:ppatugar, no:ruot—ma:ssa æjyn sanatun sessijeli:skej olag san:luugar ymyrycy tardan, sebiati sergeqsitege orduk suluhog tusta:q.

ma:ssanu saga olag tutun:utugar ætæru: suda:ruwtuba suittarun tæryt silsitten tæryt silsitten tupsarw, byrekere:terit kuutta oqsuhu:, ma:ssanu yle:te tardan aktiubun kætæ:fen signeq ylehit ku:la:s æjynen itit, kini orafunaj syrdy: ut kuhampwilar. araj beje itejebin—bucaja:hun kiritikeleni:ni urukku:tuttan ununan ufuttaqga wonna onno ut-a:n bastan, ylehit ma:ssanu bejetin kys:ke tattaqga, æccæfæ ere kurauk kænæ sygnynen barmqta:q. iti eahunan be:ce:t sebieskej suittaru kirit:ter-qara:rdar byrekere:tte:ri kuutta oqsuhogta:q. bej:eni kiritikeleni:ni mehej:ter itaqtuw bair biollafuna, onu bece:t kuturbut timi:rinen buha qarujun, swq gumuqta:q.

bejeni kiritikelir yleni anardas sebieskej qasajus:tuwanaj, keppereti:binæj er:suittarga smajatuw stuga:fun eyinneren kebispekke aharan, idele:q soj:ustar. bairtuja suittarun smaha:larun—qaltularun æssæ

kyske tarujan ihæqte:q-pit.

ylehit-bairuunaj kuju:la:q sessijeli:skej olafu orduk tyrgennik yinneren iher so:luugar, æ sojus ykse bairuunaj nesileppelerfin buhu:ttun, is turajdar—mehej:der keme swq, bwyl:leriten, ahan iher olagput (nepexoxnyro ænoxy) yny:te orduk mæ:n, kuata:tan iher, ol ihin bairtuja, barm bairtuja terille:riten. qomupus ajuuttan bairtuja utar smtun, ujbwt uja:fun taloran iherge kuha:nnqara dien ky:ter. onu kuutta bairtuja swoltan turan lepin wrefi sæp tybespet æjy sanatun utu:nar bair biollafuna, onu kuutta ulaqannuk oqsuhog:ta:qpwt.

turuskaj wrefin batuhæ:ciok kwrefejin utaru iher:æj, belitæskej oqsuhunu kyhyrdwqte:qpit. onon da

uratur, bairtuja atwuna:fu pikenumar behete:bit, bairtuja swoltan turan:ci:ci:laru kuutta æj-sana:, beje æj:nen turalahun:nu ky:byrden mjuqta:qpwt.

biligin bece:t, gaja da birnemetten orduk kuhanan bytyñ qomupus ma:ssatuw wonna ketit kieq ylehit ku:lahu bytyñny:tyñ bassabuw, qomupus bejetin etteriger—qannarwgar iher itæqte:qter.

eredekterder sybe mu:paqtara behetir. bece:t swoltata orduk ula:pputun buhu:ttun, bairtuja bece:t yletin salajmæ, ujan-kerden bieræq tusta:q. wonna bair:tuja yrdyk bilile:q kær:yle:q, sig kurauk bassabuw kuhatuwar busput:æppwt ylehitte:ri, bece:t yletiger kicejen bieræqte:q. on be:ce:t yletin kyhyrdwqte:q. kini tumur:laruwar itit qannu kutuqta:q.

ti:jimmet swollarbut.

baturuskaj uluhun, cyrapew deriebinetiger edel bierper 1924 s. terillibite, bu swoltan biligigpe dultu bierper yny:te, ulatan iher, kura askolaja wrefi erder uccat bierper yeygejin bil:enner, ki:ren itill itille qomsomwija taqsallar. yle:bitiger mannuq mehej:der la:llar.

yp ætynen bet mæltæq pyt. qaltæwta:q bierper dien bet aqsanna:q, ætan atuin bierper taqwar tagaha, tutlar sebe keke dw.

bair tuulunan ætteqge, cyrapew bierperin etere:tin olafæ, ti:jimmeppit bet el:beq.

bierper ylete sajun aju utujan qatæ. kuhtun afu:aq qomukka, afæler wrefi:lerin sajana muktar. ol biricimete bir ulagan yle:hit swoltan biolar, beje ibig:er, bir emæ, yle:hit bairuun kuhtun tutan yle:te:ter. sajun ol kiki qatæq da:kujan ærbat. itinnik ti:jim:metter ba:llaruttan bihi bierperhit ylete qamara biutan.

onon bierper wkurukta:fu byrwte anugiu ættyger, bu etere:t ylete atafar turar:gar kuhanar sæp bioluq ete. bujuwiguttan tula bir yeygej yle:hit anu:rga qajan da nanda.

Комсомола Бая.

qatugu weccakka suru:nuq.

kenniki birnemefe æj. w. "surujar æn aqsanna:alam æccæ:n. qahppwt taqsar aqsanna 300-ke ty:ste. afu:aq birnemeten ol aqsannu æræ tarda æqsar kuttarbat, onon haru qomsomollar, bairtuja:la swq eder uccatar qolbo:hun, bet tyrgennik suruna æqsun

haru qomsomol æcæjeklere, æskolalar kuhanan suru:æ:ci:ci: æn tardæqta:q. "qatugu uccatar" surummat qomsomol æcæjekte swq bioluqta:q. æcæjke æjy, qah:tu surujar bolumocunaj ta:buluqta:q, kini qaccunnu ty:men baran, biostanan surujar æluqta:q kwrattan tas sirge æltæq æn, haru qahntu biostanan surujallar. qahntu lirræppet biollag:taruna æræckæsi æltæq sajabu:llæppa æluqta:q. onon, qomsomol æcæjeklere kuhanan æqsun æj. w. "suru:nuq, tas æn tardæq.

eredek:leje.

qatuhwt qomsomol.

tatta kin qomsomolon æcæjeket in silene æakwip bajbalabus mærduskæj 1925 s. sæs tærafæ nehilegin buluwgu ulagan bajun, bah. mit. boppogu kuutta qatuh æj:æn unstan tagahun sy:terbit wonna qaccunan, tagahunan æj:æ:buta elbeq.

mærduskæj bejete qomsomol aktu:ba wonna æcæjke byrwtyñ silene. onon qomsomol æcæjekete bu kihin kærdæ sæp bioluq ete.

bæ.

ka urajbut. tas kuorakka yle:hitte berine ilikter.

bele:k omukka.

bursa:ba, lodsæ kuorakka sabastopka ula:tan iher 830.000 kiki buolla. sabastopka atun kuorattarga tarfanna.

kenniki surafunan altuppuw 16 kyn. lodsæ sabastopka ula:tan, elektiricestibe ere yle:li: yhy. timir swl, kuorat up:rabatun kensele:rijete, ereste:ren, ænu tyhorer æeler, æjpu:æpottur sirder—barw sabu:luubuttar, bajdarga æeleriger najmunan yle:li: kergen æq:ta:llar emæ sabastopkala:but:tar. tas kin, qas da kuorat, ylehitte emæ bu:na:buttar. lodsæ kuorat idele:q soj:ustara bursa:ba, idele:q sojus kin kemittetiger. bajdar ylehit qamunaw æpetæqterine, by:tyñ bele:k omuk yrdynen. twq bar ylehit upsaj sabastopka:tuw æpærgo uja:qqa taha:ruw dien kæræspyt. lodsæ kuorat kin ul:ssalaruwar yle:hitte twlan ke:ster, ul:ssala:ruw belis:sije qarabullur.

æeq—sulabakka. gaja (aras kænmyhy, tæhu, timiri qaha:ci:ci:u) ylehitte qamnastarun æpetæge kæræhæn kæræn battaran baran 90.000 kiki sabastopkala:buttar, kenniki surafunan sabastopka orduk kuutta:ppwt. sa:qta afæanarun qarabullur ylehitte ygy:stærin ustubuttar, bajdar ikki

bairuunaw qamnastarun æp:pitte:rin ylehitte bioluma:ta:qta:q

inenne dafanu omuk aqsw sabastopkalar ylehitte bu:nu:llara, qahukka meste ti:jbet twlan kirbet. sabastopka dalguna baj ky:hyn dalgutan erer.

bajdar æræbæly:ssy:je yle:hitte:rin mæmagtu: satu:llar.

ylehitte bajw utaru oqsu:hallarun, omuk qomupusta:ruw bairtujalara salajallar. ol ihin bajdar ut—a:n bastan qomupus terillælerin yrdyger tyheller.

omuk sirinagsun qomupus:taru kynneri ty:nnæri qaja turallar. bu u:q agarugur qaj:duwar: bairuujæ omuk bair:ussujata, bene kuorakka, qomupus kistoleg kompiensijine tin astubut dien, 40 kihin qajduwar, ol ænu suda:ru:staba bere:degan utaru turbu:tan ættan, su:kka bierdiler wonna da bu:stala swq qajan ihæqte:re diller.

æbstruja omukka. æbstruja qomupus bairtujatun kin kemittet in sihetterin qajduwar. qomupus terillæte bu:safastu:lahan yle:lin erer. altuppuw 13 k. æbstruja qomsomolon kin kemittet in sekiræ:rin qaj:duwar, itenne æeq sulaba:q qomupus delegetin wonna qomupus bairtuja qahstun ere-

de:kerin æbstruja kuranus:satu:ttan turapputtar.

æppogga. tokuja kuorakka altuppuw 2 k. bair:ussu:je qomupus bairtujatun ol ulagqan ylehitte ælællærin isten æni kelen smæpæbut. ætten berimække utu:sputtar. bir bair:ussuja bairuubut, 3 qomupuhu wonna ælele:q qatun:aru kuutta qajduwar.

kuuttaja qansu: dien sirge mu:ulman omuktar æn dele:ge:ttærin kuuttaj bu:stara ælællærin kespittæriten bu:tu:rwbuttar. ol ælby:ter dele:ge:ter mu:ulmanar tælyr nolu:ktarun æpetæge kæræ:hy:nnære æpputtarun ælæ:by:tyter. baruta serige 100.000 kiki ælby:ter.

qomupus bairtujata y:ner.

omuk sirdæne:fi qomupus bairtujata, ylehit ku:la:s innin kemysky:ryn, ylenen kæræ:ren, kini swoltata ylehit qara:fun, atun bajga bastarun æfustarbut bairtujalarda:far, kynæn—ty:ny: yrdæn iher. æmæ:s omuk qomupuhun bairtujuwar ylehitte, sessijeli æmekire:ter bairtujuwan taqsan, keme swq kutalonnul:lar, kenniki birnemefe sirdæ:nej æræjin wobalaska 10 sa:ga qomupus terillæte æpohulonna, bierlin—brandænbu:rg woku:rgar ælæppu wjtan mla 3849 kiki qomupus bairtujuwar kirde.

omuk ylehitte sebieskej sojus:ka burættu: ilitæn unar.

omuk ylehitte. sebieskej æræ sojus kurauk æn dojdu yle:te, æj battugahuttan taqsar, kæræj olafun uhanarun ihin kærænnæ:æ. omuk ylehitte bihi:gi sebieskej sojusputun, bej:etin qarafun terillæn kærædyk qartæstæur

omuk ylehitte bairu utaru oqsuharga somajolæhællor.

bura:msujaja ærgæn boru:kuottarugur 10.000 kiki ylehit bair wonna bierække yle:li: emæ æccæ kiki. onon aras idele:q soj:ustarga - baira—sæfa 12.000 ere kiki kirbit. ol kærædyk burtana smæ:ar u: ylehitte:rin idele:q soj:uhun ky:hyn mæ:ltæ:ter. ol ihin æmurahuttar, hukahuttar soj:ustara gaja idele:yle:li:lerin aqsuabakka ere. bairu ylehitte qolbæn killæ:re:ge æpæstubuttar. ol soj:uska bet elbeq qomupus bair. ylehitte keme swq kirtæ:lin æreller.

bajdar beje bejælerin twngu:raqta:hallar.

anguuluja wonna æmerike ikki æstæ:ere ulam kuata:tan iher. sagardur anguluja bu:ramsujalun sæbylespit sura:q:tarun isten, æmerike kuqata ky:rybt. ol eahunan qomupus oahnta surujar: "ikki yrdyk omuk æn dojdun bairu:lu:ktaru bu:stahar mækkærdere ulatan, seri: gajan da qalba:rujbakka æugahan kelle dien, belke belemneneller. ol ihin bierdæriten birde kuataru, u:sebin qassa swq terineller.

æmerike anguluja wæ:pput biotatun kennitten. seri:sebin belemnæte orduk ula:ta, onon æn dojdu utunaw salahar swla gaja da birnemetten orduk kriegnik ahu:lu:na dægeq sæptæ:q. seri: kuttala kynne:fi boppuræhunan tufar—dien surujar.

onon baj omuktar, bajdar bairtu:gar, totta:q serini, beje—bejælerin utaru belemneneller. ol seri: bejælerin kænaw, yle:hit æræbæly:ssy:je kænaw.

æ. sæb.

æj æn altuppuw u:q agarugur æn sa:raq.

dəfərber.

(В память Г. И. Тихонова).

ederke:n sa:starda:q,
elekkej, qannarda:q,
doforum turayyuu,
dolguyya qolbohan,

erejde:q nərivlun
etinen borostan,
kərdəspyt—zulusput
kənylym tuta:qtur,

ba:jdaru baqtatar
battalu sammavar,
urusqal seristin
rotugar kiribitin!

kurzasas oləpput
kujdanna, kuranna—
kuhuullar knjunnar
kurzuukput kulbajda:

sibekki otunan.
sebirdeq kwofynen,
sajma:ra dolgujbut
sajuna tupsut,

kylmny:r suvduktar:
kənylye kəccybyl,
səqaluk: r oləpput
sərgula sandar:da.

seri:bit silleren
sipsijen — sippi:rden,
sisipner bi:sterin
siymeri tajba:qtan,

ba:jdaru baqtatan
battalu sammavar,
kuhuullar knjunnar
kurzuukput kulbajda.

a:ttaruy syppeke
a:ttanar aqtuullar,
urujda:q kemnere
uvguran keltiler.

ederke:n sa:starda:q
elekkej qannarda:q
kikitten ordorbut,
kerelir doforom!

kənylye:n wsk:bit,
kəccyie ula:pput,
kəlkəty:n kərdə:byl
təzə:byl dojdugar,

erejbit ehinne,
egolge ergijde,—
kənylym wottara
kənyly: ubajda...
b. urastur:rap.

qaja iccite (yge).

araj birde qaja iccite.
almas tastur: kilbejen kəstybyl
adarfaj qajatum talar orajugar.
accaruhan-accaruhan əe tutubut.

səpa əstin kuqu-kuqu
sajgu kwofynen ihin kəgeppit,
ys-twt yryg qəstə:but,
wmen taqsar yrđyk kirileste:bit.

tapsun wərugar, təjəmmut oburgu,
əəhunnə:q suruksut bułan təəmmut.
əənyə irbekke tuhunan olar.
kynhy:n ty:nyn bilbekke suqbut.

kim keleqtəj kinəge təyne:q,
kinige oğotom əərustan taja:rbut
uska:p a:ju murgu simmit.
urnəta—qəhəmə eibən ispit.

uccata kuzafas ıstəbat kihite
urəs qəskə nədujan kəspit
əjbət ərahugər tūhuran barda
ərfəha tije:n qalla:ya əsta.

bəndəy idəibit, ulu: sə:lu,
bəndə:byl yletin mylyjwn oğotom:
yrđyk sukka ytwqen: tije:bit
yrgege tije ərdəhəly: kuzə:but.

manu yletin majur beje:jin.
bahuluk sutur „pəfaj“ dəbitter
„kyden kwitten, kəppəfy oğərbut“ dən
kəlkə tərduwan tənnəren bəttər.

qajfalla:q ajə:əwuk—qaja iccite
qəppursta kurduk purbus gummur
yjele:q səhugər yjele:n murgammur
yryg nektel bułan taqsutur

qaja iccite qalla:yya ylybyte
qanna barə:qtəj, testibit carə:stur:
kurs guman, kulbujan qalla
kurugun ihiger, dwtetiger timrde.

kereqsi: pəzəwta, kirgil bəteqge,
kiren taqsan, wny: sukəan
„alus ajəwuk, ulu: sə:lu“ dən
qəbərətəwan kyler, qə:zə guman.

a. məkyrdə:nep.

ikki oləq əno.

(eder uccat oləjuttan).

mijpiges sutta:q, kərdə:q
narda:q, kənyl bejele:q kyndy
sajunum kelen kyndə:re-sa-
da:ra oğpən əfaj erer...

qonular solko unar otunan
y:nen, əkti yeygej sutta:q
əyhynne:q sibekkilerinen si-
men, talar biłlafuna tula:ra
kəjəren, ərə kyren ləg-
ləjən turallar. arə: wner-
kəjy:rdə, tənərdə, tūmmat-
tar sajma kelbitin ytwtyger
wren kətən, emə sin bejele-
rin kuhalfalarun kuccatar,
nədalərun sitiner, kərdəryn
kəccyter buhula:qtar...

mannuk yeygej kyngə bihi
kiriskebit təfə qamma:əw ol-
rər bułw?.. qəp-səbar əqə-
nun tuppəttan tapən talə-
lur qalə:əw tən diki, tugu
ere kwəttan tuta:ru gummur
kihi kurduk, kiren sy:ren qə-
bula turda, kini əno baran
urukuttan ukka otar qonuk
mahun mastur: kennitten ebe-
te emə:qin „anə ofəm sygefe
dəgne“—dən sənə:rgu: qal-
la.

kiriske qəp-qara qarəfəwan
təgyrycey kərbət, kuruk mi-
ce:rdi su:əar, syrdə:q sutur:
—ol əfə. kini əfə erdeftən
ebetiger itilbite, bułw:ru:
afətan sənən kihi dəgne:
ələbyte. bujwł oskuləfə ki-
bite. kuhəmpula:q bułan wre-
fer yeygej ete.

kiriske tugu ere kigir-kigir
uılu: uılu: mastur su:əar.
arəwaj əfaj mahun mastən
baran, uləqan tət tərdyger
oləw sygetinen oğpən olə-
funa, tige:əi sənəta kənkun-
ur: tyherin kuttə xədehe in-
nən təhe əspit kurduk, əhmj
guma tyste. xədehe ləppə-
nən baran, utəmpu:ə-utə-
nu:ə ətəger tətəgni: turda.
Kəltə ijetə wəq, arəj dəfə
ujbən kelen olərər ebit. ən-

manu kəpseten laqsuhan oğ-
pən baran ujbən ette:

—kiriske, itə emə:qin əjgin
alms məfər, yleleter, en bi-
həge kəl bihi əno arə:əwajur
barə oğpən:but; min kinigeler-
bin. oğpərdəbum kərwəpyt.
eləq qərtu:ma bər, oləru emə
kərwəpyt—dən sibiginejen
ette. kiriske tugu ere sənən,
sir diki qəp-qaranan təbulu
kəren turda. barən bəkkə
bəfəda. kurəuk soroq ikker-
diger ebete syrdə:qtik məfər,
suppar dafənu.

—qaja, kiriske! qajurğun,
barəfəw qəw?—dən ujbən də-
fərun diki kuləp guma kəren
bihe baran ujtta.
təqtu: tyhen barən, — wəq,
ebem məfəwfe—dən barən ki-
riske bəhən buha ilgihinə.
emə ənə-manu kəpseten er-
deqterine kiriske ebete kelen:
—bar, uəqərgun qəf-
ənjuttan qəwə:ə qəwən kəl,
twtyr uəq bułbut dı:—
dite.

kiriske sənəta wəq turən,
uəq qəwə:ə barda. ujbən
sis tuttan barən ətəger kiren
də:əw turda.

kiriske wən bəs sənə:q, bə-
ləda bəteqkəs wə:ən bułbut.
bułwł tən oskulətum byterer,
ehi kəwəkkə kirere bułw.
ənu ebettən əlms kuttəmmat,
ebete dafənu məkpət bułan
barda. qəmsəwə:ə ki:te ikki
sul bułan barda. mətəgər
twtyer „KHM“ kilebəcijə
qəttəmmat oskulə ihinə:fi
wəna qəmsəwə:ə yletin ylelir
bułan kuruk illeqə wəq. ənə-
manna, ylefe turəta turtuła
su:əar bułan, wrefer kəjan
təjimmət.

kereketiger suruksutur...
bir bəj kihi kəhən kuttə
kutukunəhər, ənə adə:lu: kə-

rəllər. ol də bułlar bihi ki-
riskebit eppit tətən syhwər
turərumə:ə. bir sənə:əq bir
tułla:q.

ujbən arəw sənə:əw əfə:ə.
ol guman barən kura də:əw
bułlar, uləqan sənə:əq bu-
hərgulur: buhula:q, nər kə-
ry-nar, bəttəpəw, oğpən
təju oğjuttan qəbə:but wən
təfəstə:q ol əfə, kyn tura tura
təzəpəytter erejde:qter kə-
fəcc:er əyhynne:q bəstikenej
əttərun kəlynen „təmtərgə“
ky:lejdır. kiriske sənə:əw ənə:
əqəttə:ru uru: barən, kułakəl
əqə:ən dəfə:ə. soroq ikkerdi-
ger qəttu:ə qaləttə:ru. wre-
fer də məky. bujwł kəwəkkə
su:əar. uccat oskulətuğər
məqəjw bəlemməner kurə:ə-
pəttuğər kiriske. „səqə ənuk“
kułə:bar səltur-məltur ykte-
nən, bu əfə min ere itefes-
pən dıeqqə əjwə:ə, tələs-bur-
ləs təbənə kini kuruk bər
bułar.

əno bir qəpput-kurbut,
yryg nalaqə bułbut əqə:ru
kuttə təhə:ə-ihirə kiler,
taqsar bułbut. „kuhul ə-
mə:ə“ ułəstətuğər kuhərgu:
təwə:ə: sənə:əw serejdere kə-
tə:ə ylyjen barən, il:il:erit-
tən il:en ilbipniktehen iher
bułallar, „bəkser oskulətuw“
utəwəta tije:n melis guman
qaləllər.

ol kurduk kuhəlfə:ə:q-kur-
də:əwə:ə kuhəw əbūrgu:
buhə tēpəgne:n. kelen barən
barə:ta. səs barəqən kyndə:ə
kəren kelen, tūmmur bəhə
təstən, itə bułan erdeftə, ujb-
ə:əw kəwəkkə əjəq wıłbut
yhy—dən ulə:ə ihilinə.

ə, əfərduk kynnə:ty:nər
sə:llu:lar. ujbə:əw əjəq wı-
łbutə ənu:llən təməyilən bə-
da...

uccat oskulətuw ətəger
təhə emə kihi mupustəbut.
ygystere əfə:ə... kimi ere bu-
rəjdur məjgūnə:ə:qar... kul-
gə:əw ərə əbətə:ən itteqə
—wlenne:q dəfə:butən ujbən-
əw təhə:əw mupustəbutar.
burəjdə:əw bybəkən ebit...
kini etər: „qəmsəwə:ə siləne
bułan barən tab. „s—j“ sə:ə:
əttu tyheren əfə:əw tagə:ə
ətəger bəgehele:bit, dəssə:
qəwə:ə tələwbyl—dən kəpsil-
ler, ənə qəwə:əw əttə:əw
buhə:əwən bəwə:əwə:ə bə-
rə:ə, bəjetin bułlafuna qə-
mə:əwə:əw ułan, oskulətu-
tan urətan kəbiherə“—dən
ette.

kiriske kəwəkkə wremmle.
kyhy:n səhə itefes bułan se-
bəkə:ə-bəttu:əw oskuləfə n-
hice kiriske. ənə yeygejdik
wren taqsan ulə:əwə:ə olərər.
bułwł kyhyngə uləs sijehe,
uləs siteri:əq kemitetiger
təbətə, ənə biligin silən-su-
rəksut dūhə:əw sygen ol-
rər. dəfə:əw oğpən „ulu:
kułəbətə“—dən əttu:llər. ku-
həlfə:ə:qarəw kuttə yeygejə:
kəpseten sybelir, ənə kihi ere
kinəge əbətuk kelen kuhə-
fə:əw, kynne:fi nədalərun
əjwəttəllər.

ulu:star uokuruktar olqotruttan

ælwqyme pijepnerin olquttan. (ælwq. ukr. byrwyn oecwuttan).

ælwqyme uokuruktar bar baruta pijepner etere:te. bu etere:tter ylelere kuhun ere barar, sajum kuwat ere etere:titten uratur, yle toqtur. ikkihinen yle knjan taqsuubut ylehit uofuttan. pijepner ylehitte bet mæltæq bilile:qter. bujuul kuhun birde pijepner sissitterin sybe muppa-fun ugnura suu:auubuttara, ol muppaqqa etillibit uru:lar. etere:t ykcyger, tuobakka turallar.

yp—as ca:ha.

yp—as ca:ha tæryt suq, uokurukta:fu byrwye afu:jaq qacuwu idele:q sojus bierer, onon ere olorollor. ubalas byrwte emie tugu da berbet. onon yp ca:huuan bek-ke kuhanallar.

wrenellere.

wreqtore etere:t ykcyger sa-ga salalta buhuwtuman barar. (æweneas æweneas) ontukta-run ofolor tæhæ sæbylen as-tunallarun uuna qajtaq yle-lillerin bile ilikter.

upsastuuba ylelere.

kiniler upsastuuba ihiger yle-lillere mannuuktar: etere:t munugur, munuk aban baran onno kirige afailar, onu dafa nu yeygejdik afjar buollafuna, onno askiola ofoloro suu:aan isteller. onon bir munugu manan qajallar ebit, askiola ihiger sadanur ba:huuaj ofotun ottotugar qannuk da yle suq ebit.

etteqqe tyrgen oqordoggo kwtanaq.

bihigi, æ biligin, etebit kuwat etere:tter sapa yle-nen baruqta:qput dæn (no noвой системе) ol sapa buhuu:nan tæ etere:te emie yleheqte:qter. bu ca:huuan bihi tugu oqordubut. bujuul ikki ulu:s ofotun muppan, æk. uokuruk qomsomwun kemittete la:fur ahan, bu sapa yleni qajtaq yleli: ca:huuan kærdeæcen—yle-leten turar (ta:ta, bajafan-taj etere:tteriger). bihigi bu etere:tterten kæhytwqte:q-pit bujuul kuhun qajtaq ylelerin utallarun manna

mannuk albun nehileppeni surdatæ dw?

mege ulu:hun, bir sapa turan erer uccata suppa:ætun dæn kihi bujuul sajum sebeskej bartu:ujnaj askiola-fa kurska wrenen baran dojdutugar taqsarugar alta kihini albunna:but. soroqtaruttan qacuu ies ulbut, soroqtaruttan tagnar tajastarun ulassan ulbut, bir toqus ulun sonun beje-titten ujuwtu:ta suq keten baran bierbekke barbut. soroqtaro kyre:bitin bilen, nehile bierekten siten ul buttar.

alumnapput ænnor æk:uskaj uokuruk kuwat:afu mili:ssijetiger tu:la:n tural-lar, æ ol qajtaq qaban æ-

donobujanu tup:arur, soroq etere:tterge etterin-qan-narun sajunnarar kimne:stike oqorollor. etere:t ykse onu da oqorbottar ebit. uokuruk stu-ruktar dæn yrdynen suq ebit. onon yle qajan da æræ taq-suubut.

pijepner literetirete.

kinigeler baruta pu:caal: tu:luuan bu:lan, etere:t ykse tuhammat. bujuul sajum uku-ruk byrwte bir mæhækte:q kinigeni surujan tarar. ky:s knjaruuan pijepner tuhunan. saqalur: kinigeni deleterge sæp.

sibe:s ca:ha.

sibe:stehi: bet mæltæq. ete-re:tter suuttarur ku:ta sibe:s-tæstet ebit. uokuruk byrwyn ku:ta sibe:stehi: emie mæltæq. urtar uja:qtara me:ne qajutan tijer bu:lan, æluun knittaran kebiher ebit.

la:fur ylele.

bujuul bastan ikki sirge te-rije:ri kummuuttara, qacuwara suq bu:lan knjan aspatu:lar, bara ere kuwat etere:tiger as-puttara, ylelere qajtaq bu:la bilibet.

bartu:ja, qomsomul kæmæ-lætæ.

urukku ættyger bartu:ja, qomsomul kæmæltæny oqor-botæq ebitter, onon sibe:s mæltæq bu:la suu:auubut. kemeki bieremefe soroq etere:tterge si-be:s æræca yeygej bu:lan æræ. biligin dajanu bartu:ja qomsomul kæmæltæstet etere:tterge.

C. Пионерский.

ananmuut sissitter olorbut ofolorton ujuwan, kepseten istioqte:qter. sapa buhuu:nan yleli: bilite mæltæq urut ylele:beteq ænnorægo bet ki:ta:naq. onon qaltu taftu:stafuna, onu kiste:n—batta:n kebi-pekke, tofo-qoro kepsete, sybelete suruuttaqputuna, ol ylele:bitiger bir ulaqan ky:s kæmæ bu:luqta:q. onon „q. u.“ qahækka su-rujan bilse suu:auqta:q put.

C. Пионерский.

hallara bile ilik. min sana:bar mannuuk uccat nehileppeni surdatur, yeygej qompu:stu: kurska wremmit bir sana:la:q kihi dieqge qanan da satammat. dæksæ ænton ihitteqge, aru:guhuwt dehellor. bu kihini surafa æku:s-kaj uokuruk belit:ketin sa-la:ta qanna ere likibide:te-rinen ana:but dæn ihiller, ol kursuk buollafuna. kihilerin buhuwtun erdetten bilellere buollar sæp bu:luw ete.

min sana:bar mannuuk kihi nehileppeni surdatæ dæn erenæqge satammat.

Планера

æktæ:p wry:tyger qom-somul belefe.

(bajafantaj ulu:ha).

æktæ:p æræbæly:ssijete 10 su:la tu:lu:toqar, bajafan-taj ulu:hunna:fu qomsomul kemittete 5 qomsomul silæ-nin bartu:jafa bierde. bar-tu:jafa ki:reqtærin sæptæ:q-tæryn buhuwtuman. 5 sada-gu:lar.

kinileri bartu:ja æræjekete bejetin upsaj muppa:funan, bartu:jafa silænenin ki:rege 1 su:la:q qan:uudæ:tu:nan ulu:ta:la:ta. onon bajafantaj qomsomulun teriltete—æktæ:p æræbæly:ssijete 10 su:la tu:lu:toqar ubajdargu-tun sæluju:—dæn kicel tu:luw to:lorde.

kæ:kænskej

ku:s kekketiger yleni ky:hyrdwqge.

bihigi, ku:rguttar uccat qompu:stu: saju:hugar ki-ren. qompu:stu: itittæn mappakka tæppe yle:en, wre-nen ihæq tusta:qput. iti qomsomul bir ulaqan ku-hampu:ta bu:luwta:q. urukku bieremefe ku:s ættæ salallu:batæq. wrem-metæq bu:lanu: biligin qom-somulya bu:tanen, bierde:ikkile:n ere ki:reller. ku:s ykse wre:fe suq, onon qom-somul manan i:ppe kynne:fi yletiger suhu:ran, ku:rgut-taru bejetin dieki tardar yleni ulu:u:qta:q wre:fe suq ku:rguttaru tymen wre:ten ihæqteq.

qomsomul ku:s.

bokurubuskaj sanatu-ruja olquttan.

bokurubuskaj sanaturu:ja-fa upsaja 50 kihi emtene su:tabut, ykse saqalar, pu:ca afu:jaq. su:tar æn-ton ykse sastraqubanajo:ar, soroqtaro wre:q ofoloro, afu:jaq tæ æno ba:llar. nra:qannuk mæ:ar bir ki-hi bar, urut ba:llara bar bu:ttar. mæ:ar æn baru ikki æife su:tabut tofus ba:la:tafa ba:la:ta æju æn tobus to:lu-ru. onon knrafas sa:gu:na afu:jaq, kynyhyn ykæn ta-hu:ra suu:auubut.

aspu:ta ca:huuan etteqqe—yeygej, kynne altata ahur-but. sassæ:da æj ikkite sa:ptarak, ol kennitten tæ-hæny bafarar kummu ihil-ler, ysyhe ebiet, tærde:he su:gnalag kennitten æj bu-lar, besihe kæhe: ahuluk, altu:ha y:t. manan kynne:fi ahuluk byter.

emtenor tuhunan: huqtur kyn æju ba:la:tanu kerije suu:aan kæræ:er, em bæt-te-lir.

tymykte:n etteqqe emti: æn, brækser, huqtur sæstere-ler sahallara kuhammu:lara yeygej, sellik bu:but æng-gæ bet ulaqan tu:la:la:q sir-ti:tte:q tola.

qardaru ta:ruw kæmæ-læhær qæ:ssa.

sebeskej bartu:ujnaj askio-lafa, bu:luu:ru:n kursa:n beje-tin ihiger qardaru ta:ruw kæmæltæhær qæ:ssanu te-rijit (kacca B3AKMONOMOMU) onno baru kursa:nnar uja 50 qæ. silæniskej sunu:hu ugan 358 sol. 10 qæ. yhy-musputtar. ænton 106 s. 50 qæ. tænnæbet kæmæny oqorbutter. 127 sol 50 qæ. tænnæ:er sæske barbuta, ol knjan tæ:ænæ ilik. qæ:ssa-fa qacuwun 124 sol. 10 q. bar.

bujuul altu:ju: 13 kyn. kursa:n muppa:far uru: ta-hu:la:

1) qardaru ta:ruw kæmæ-læhær qæ:ssanu qahan da syppe: quna tæryt:ty:ge; 2) kursa:nnartan uja 25 qæ. silæniskej sunu:hu tæ:æ:æ:ge;

3) kæmæltæhær qæ:ssa tuhatu:gar qacuwu æju:u: oqorægo.

qæ:ssa bejetin inniger urunar su:la soroq bu:lar: 1) kummat ofolor askolat-tan taja: su:lu:qtarugar tijimmekke tajastarun bu:stardæqtaru:na kæmæltæ-hær; 2) kursa:ttar surunar qaranda:stara, kuma:ju:lara suq buollafuna kæmæltæ-hær; 3) kursa:nnar kynne:fi na:dalarun ies ulan tolu-nallatugar kæmæltæhær; 4) kursa:n æno tufa oloron bu:stæq ænigæ tybehen æræ-kæ:ka teperde:qterine ku:l-gastarun sa:gu:ar.

mannuk bejefe kæmæltæ-hær qæ:ssa sapa sirin ih-ne:fi askolalarugar terilli-bite ihille ilige. onu sebes-kej bartu:ujnaj askiola kur-sa:nnara, ku:lga: — ku:ra æn ofoloro bu:lan kuhalfa-laruttan taqsallarun æps-tællor. bu æolonan ætun askolalar batuhw!

saqaca:n.

arfa: qaqalas qomsom-wun oqurwta.

bujuul sa:s twt qomsomul, bir bartu:ujala:q uuna ys bartu:ujata suq eder uccattar bu:lammu:tt, baruta afus kihi ku:ttuhammu:tt æguriot æloppupput. ontuka-lu:tt ælæq y:mmete, æræj qor-tu:puj ere æræ sa:stutak ta:fu:sta. æguriotæ tuharbutu:gar, baru kæmæltæ:n, sapa sir qoruttaran, kyrw tuttaran uspu:ttut, uuna sajum suptu u: kuta turbupput. onon bekke ku:hana sata:bu:pput yrdynen y:mmete. ol birici:nete mannuuktan: sir wre:qte:fe—æguriotæmmut kelen sæp sæbyger uja ker-de turu:q bu:la, ol gunan baran, kylygyn da kærde:æ-ræ:æ, onon qappu:stæbutun bilbekkebet wpe sæten ke-

bispiipit. uspu:tt sirbit, twq da sa:q bu:la:q:stæta suq, æjardas kuma:q bu:sta:q yryn buor ete. onu ægurbæ:qput, birin ykæn onon y:mmete. ænu æguriotæ olærtæbut ahu:n, æjpa æqan, sybe:le:n, yeygejdik y:nnertæder yey-gej bu:luw ete.

uifæ:na.

bihigi ylebit.

wre:q urajarun ku:ta, baru kursa:ttar tufa dojdut-larugar taqsuubuttara. onon sajungu bieremefe, sebes-kej bartu:ujnaj askiola qom-somulun æræjekete æsten qæ:la. dæ:cafa 3 silæ qæ:la-bu:ta, ælæ æræjekete yletin knjan u:ppataqtara.

kyhyn tættan ofolæ ki:t-terin genne. ætu:ra:q uju:n 10 k. ula qomsomul teril-len yletiger ki:ren yle:en barbuta.

1. terilli: itilli: yle: ba-ru:ta biligin 85 silæ bar; ænton ula 66. ku:ha 19. ba:jdaru:ndu:llaru: ca:hu-nan sada:gu:ta 54, ætto ml —2, ylehte 29, bartu:ja silæne—4. qajawta:ta—23. æmuktara: saqata—66, nu:ca-ta—11, togu:ha—5, ætun æmuk—3.

2. æj bere:dek: qomsomul silættæ tættan sapa ki:r-bitterin, qomsomul kuhatu:gar site bu:ha ilikterin bu-huwtun, æj bere:dek sæ-cæ yeygejdik turar dæqge satammat. kehe:coiler, to:fo:ccular ba:llar. silæniskej sunu:starun kemer tæ:æ-bættæ:er. onu ku:ta byrw bieremete tijimmet bu:lan knjan æsu:ha ilik.

3. surdatu: ættæ: bir daku:la:æ turbut. „qompu:st ku:hata“ dæn i:stæne qahm-tun bir æræ taqsuubut, itenne s.b. askiola ahu:llar kæhetin yletiger kæmæltæ-spytter. byrw tæhæ da bi-rremete ku:lgahu:n ihin yleni knjan-qæ:æn taha:rbataq.

saqaca:n.

ulu:s siteri:le:q kemite-te tofo kuhammat?

(1-j amma ulu:ha).

sulfacuwttan abafafa ba-rar su: se bet sydeq ku-hafan bu:lan turar. bu:luw-gu yjefe æghullubut mu:s-tala:q ebit bu:lan baran, ontukata delbi kyl bu:la emeqsijen qæ:lu:tt, ænon su:la:n badara:n bæ:æ taq-suubut. iti ægin æræ æn æn ætun da ættytten su:la-sar æn bekke erejdeneller. ænon bu su:lu u. s. k. sapa mu:stalatara bu:llar bet bu-lu:q ete.

Cepree.

æp. rede:ktæ

t. d. barokupajap.

qotugu uccat

qomsomol saqa sirine:fi kemitetin qahuta.

eredeksiye: silduha: okuska:fi k., qomsomol uobalasta:fiu kemitete.

taqsara 5-s sula

bir de-n smnata 10 q.

surujan wlar

smnata wiga 20 q.

surullar sire—

bwsta.

wiga ikkite taqsar.

bygyn, dektæ:p æræbæly:ssyjetin 11 sula t w l a r

wry:le:q kynyger saqa qomsomola wrefe swofu wonna olq qaragatun utarw oqsuharga—kultu:runaj baqut ahar. barw qomsomollar, bartujata swq eder uccat, æræbæly:ssyje dieki sana:la:q ulu:s. in wrefin ky:stere —baqut ky:ste:q seri:hittere buolan kæmækehyy. — swreqte:q qomsomoles, bir wrefe swofun wret!

æktæ:p æræbæly:ssyjetin 11-s sula twlu:tugar.

æktæ:p æræbæly:ssyjetin, baj ajmaq qanna:q qaraga battalum qalbarutan, ylehitke—bathumajga bura:bun bieren, bulahun ilitiger tuttaran olafun ogron, wrefin yrdeten, sessijeli:sme olafun terijbite wn bir sula bygyn tuolla.

æktæ:p æræbæly:ssyjetin sebieskej soju:hu turugardan, bytyn a:n dojdu yrdyne:fi ylehit kula:ska, barw battam mut—yktemmit kura omuk targa battugastan taqsar ekke:ji swollarun uida.

onon æktæ:p æræbæly:ssyjetin wn bir sula twlu:ttu bytyn a:n dojdu yrdyne:fi ylehit kula:s, baj ajmafum kutta qanna:q oqsuhutun æsturujatugar bet ulagan-nuk belketener kyne buolar.

qomuppus bartujatun salajutun 11 sul tuq-qarw sebieskej soju:s ylehit, mælyjwynynen aqsan-na:q bathumajga kutta soju:hun bæfærgætæn, seri:ttan bustubut nortw qasajustubattun atafar turwoda, biligin seri: inninefi olafu ura funan krotan, sessijeli:sme olafor kyn-ty:n eugahan ihebit.

olq ogohuta æssæ tyr-gennik baran ihiefin nortw qaragata, æn wrefe swofa bet ulagan mehej buolan atagtur.

barw kura saazaw æn surugu bilen, wrege etitinen olafun ogohutun tupsarutur buollafuna, kura-kimmar nyl qasa:justubalarun qol-batolæn-bir ky:ste:q-wqta:q, ulagan qasa:justuba ogron massu:nannan yleirge wren neqterine sessijeli:sme olq-put tututa orduk cepæq te:q.

æktæ:p æræbæly:ssyjetin 11 sula twlu:tugar barbut swolbutun ergillen kærdæq-pytyne qomsomol 10 sul tuqgaru, bartuja salajutun æstæ:fy æbærgæ, sebiati atafar turworga, nortw qasa:justubaturun ketæ-færgæ, ylehit nortw qaragat-tan ara:ran. swrdukka taha-rarga bert ulagan kæmæny

ogron. ol kæmæty:n smnala:n turan, ylehit-bahumaj buarabuntakustubata, bytyn sebieskej soju:s ihine:fi nortw atuttan. smnala:q bele-fi—kuhul wraan bytyn sebieskej soju:s ihine:fi qomsomol atugar nafara:da bærbite.

biligin qomsomol kuhul wraan ulan baran, twq bar ky:hyn tymen, sebies-kej soju:s kæmæskeliger, sarduk-urais—sessijeli:sme olafun ogohutugar bierie:q tustaq „agardas bejbit ere ky:spytynen sessijeli:smeni kman ogroqput swfa“, ylehit. qannæcmtu wrege:q ogron, olq ogohutugar mælyjwynynen kura-qa-ra nortu kutarta:taqqutw na kænqquut“ dien lepin eppite.

lepin wjbut kerelæn qom somol urukku ættyger uras tunk tolortuta. biligin, qaragata stuppit saqa nortu-tun sajunnarar, sisij olafun eelidigirder atugar ogohul-lubut qomsomol baqutugar, eder ylehit, bathumaj ucca-ta syregqin biirgwn qolhæn qomsomolu kutta birge srettihen knjurla:q qarapa-nu qalbarutar „qotula:q ylefe kæmækehwyte:q.

qomsomolesteri wrefe swofu wreterge, uras ceb-dik olafu afalarga, sebieskej, qapparaturpka, atun da: sukka ylele:ci æn sw:ha-larun-qaltudatun kænnæ-rær inniger ky:ste:q tik yle-leq tustaq.

askulafa wrene:ci eder uccat, sanatun uran ky:s-ke wrenen, bejetin, tw olafun kænnærgæ tubala:q yle-hiti belemneqte:q.

sebieskej soju:s turugura-rugar kuhunar, ulu:s-tæ wrege:qter qomsomol ba-qutugar ky:stere tijerinen kæmækehæn, nortu swr-datuhæq, olafu. cebdirdæq tustaqtar.

æccæfæ ere tyrgennik qaraganu qalbarutæqput, wre fi yrdetæqpit. sessijeli:sme olafor cepækitik tijæqpit.

d. bærupoppajap.

altuppuw.

an dojdu yrdynen a:n mapnæj amajbætt altuppuw ælbææ. æræbæly:ssyje æktæ:p æræbæly:ssyje dielide—dolejde dirlinik eipete. ilin ili: bajfal ilir eperitten. iti: sirdæq, elbeq indije omuktan. arfo: æbucuppa— a:n dojdu kiniger siluerde, tælwurda sir yrdyn dalgutta! sy:hynen mælyjwn syrefe umajda. battammut ajmæfa bafunæn, barulan kærutka:q yuy:ty:n kwanuttan qastæ:ta, kumustæ: ærgujda kulanun kulbatta!

qara qan æstæqtær qapputad—ylehit utaruta tussan oqsuhar kynneræ, a:nna:n—arwuguran adarman kelle. sy:hynen mælyjwn sygele:q—batahu kuta:naq kurapput kura æn twsterin taruska, tarujka tutunan tæfæspit irige isterdeq irippeq bajdar tugunan tutuhan woralahwqteraj! altuppuw ælbææ a:n dojdu yrdynen sandarda, swrdatar sarguta, atastar totunan kwhynen ærgujda, dærgujda.

cæf.

wrege:q, wrefe swofu surukka wret!

kim basturuij?

bujulgu 1928/29 swlu-gar wobalas kemitetin qom somola wrefe swofu swq gunarga orduk ky:ste:q tik bastan ylele:bit qomsomol æræbæly:ssyje kemitetin kunkurs (qac-cunan ebeter atun smnala: funan beleq) anur.

ol kunkurstan qannuk da ura:q sirdæq afuwaq si-lenne:q æræjke mappat. kunkurs typetilliger iti bu:hugur barw afuwlæqta:q-tar. æntæn signæ:q yletten smnala:n kunkurs bieril-ler.

sig yeygedik ylele:bit æræjkeler ys swl si:rtæn be-leq ulallar: ukuruktan, wola-stan wonna kin kemitet-ten.

woblas kemitetin ura:fu nan qomsomol ukuruktæ-fu. kuorattæ:fu kemitette-riger belesi anur kemi:s-sijeler terilleler. ol qa-mu:ssujalar tæhæ aqsan-na:q, twq belegter berillel-lerin bu:hæmæqta:qtar. wola-kemitetiger qomsomol-tan beli:tikenen—wrefinen swrdatar swt sala:ttutan wonna „urais olq“ wpsas-tubatuttan biristebiteller mustannar ænnuk belesi ty-peter kemi:sije terillen byt-te.

ukuruktar kær:yerinen

æeræjkelerge anammut be-leqter mæturujællarun, kin kunkursnaj kemi:ssije uru-tan kæræn baran, bejetin ættytten emie, samaj qaj-falla:qturk ylele:bit 5 æræj-kefe smnala:q belesi bierer kæhæ swfaar qartuna kær-dærær kineni, eti qanw cepdigirder wrege (cnopt) terirun wonna da atunw iti yrdynen wn æræjkere 50-nu: sy:ste:q bi:bljætre-keni anur.

ukuruktarga belegge an-ammut mæturujællar wola-kemitetiger kær:yller woblasnaj kemitet ana:buta, kin kemitet kær:tyger ba-rar.

woblas kemitete anur so-ræq belegterin aqsanun wonna smnatun qajutu: bil-le-rie.

soræq tabarustar „bihigi bafas emie bu æyhymy-ty-nen kelen ilin bu:hæha sw-læqput diw? dæqteræ.

ænnuk bejeni tymy: ky:hy innæri: swq bu:lwqta:q buka barw nortw qaraga-tun qalbarutar ylefe, qa-rubutun juupparunen, bar-rur bir kiki kurdæ æræ turwqta:qput, æntæn æm wjwn safana „kim bastu-ra“ bilke.

Pæo:

qomsomol kultu:runaj baqutun bula:na.

setinni wj 7 k. ula saqa qomsomola wrege swrdæq saj-darugar (kultu:runaj) baqutu ahar. baqut qomsomol 5-s sijæhiger. kulun tutar wjwgar. 1929 a. bytwæte:q. tymyge æm wjwn 1-gw kynyger ogohul-lwqta:q.

bu qampa:puwa iti afuwaq æ:hunaj bire:menen mæp-pur-damnakka ere, tuttunan olæ-ræ olq bu:hutun tupsararga swrdæq-kultu:runu sajunnar-ga anammutun bu:hutun-na, bert ær bire:mæfe barnq tustaq. bu bu:la:n iti whe: etillibit bire:mæfe diulw (seti-pitten kulun tutaræ diulw) twq yle taqsarun wjar.

woblas kemitetiger baqutu sahar tarujka terilline. æn-nuk tarujka kuwat. ukuruk kemitetiger æmæ ogohual-lwqta:q.

kemitetigerge, æræjkelerge barw wjwn:kerdini kin tarujka utatær. „yle barw bu:la:na, barw sahalæ sig olq-qo sw:hæna:funan, kæræw sittersfinen, knattæ:ttun æghullwq tustaq. bu qampa:puwa twl æræ afuwa:ssujata bu:lwata. kini ænla:fa ogron ylefe taha:ran kærdææn afu-tæ:ssujalær qampa:puwa bu:lw-taq. agardas kuhul ere tu-lunan kunnattæn yleni ogæ: bu:lwata. bu qampa:puwa, tu-hatun neselæjæne beke kæræ-q-sæ, sergefæ æn ærdæ kuh-anan, bu yleni kicejæteq-teqpit.

ukuruk kemitetere wonna kuorat kemitete bejelerin teril-teriger æ:tar ylerin wpsaj bu:la:nun bu:hæmællar. æræjke æju twq yleni, qajtaq w:twq-tæqtær wjan-kerden ihæq-te:qter. wpsaj bu:la:nun kutta æræjke ihiger ogohullar bu:la:n nar sw:hæna:q bu:lwqta:qtar.

kemi:ssije wpsaj æræjke bu-lænnara qajtaq ylele:n, siten. qoton ihellerin beberkele:n qonturulla:n ihæqte:q.

yle samaj wtagar tæbæ-læ-rynen tyhe:cciler æræjkeler bu:llar, æn yle bir ulagan kuta:nafa æræjke bu:la:nun ogæ: bu:lwqta:q.

æeræjke bu:la:nugar kinæ-q-te:q: qahan, qanna kim tugu yleheqte:fer, kinæq twq yle-ni anuræ, qanna, qajtaq wre-fe swofu wreter-li:ku:gnæru aharu. kim, twq æ:hun-æn ækkin wonna kin qahæ-targa surujara wonna da atut-tar.

qomsomoles æræ baruta ba-qut bastuq seri:hittere bu:la-lar, æn qomsomoles æræ ba-rur, bu ylefe ky:sterin-kydeq-terin uran, terijæte:qter kæ-

(sæfæ 2-s sir.)

2) bolot (qor)—uga sul'zar septer
attara, sebieskej sojus bolota—kuhu
bolot dien attanar.

literetire

altuppu.

a:n sa:rga a:turbut
altuppu ku:ju:ta—
ku:hu:l—cap ku:hata
ku:munan ilqisten,
a:n dajdu purdarun
altan biriger,
salanmuk sataram
sanda:ra kynde:rdel!!!
ku:ra a:n ku:hata
ku:mu:stus: ku:ru:lan
ba:jdaru baqtatta!!!
attatu bara:ta!!!

ba:lwqge ba:ppa:taq
„ba:da:q sir“ ba:jdara—
„kiriepit kilbejde
keqti:bit kelle!“ dien
kuttara—syrdere
kuttanan ulujan,
sebeskej bu:la:hu:
signeri oqsonor,
sirderin yllesten
simehin sy:rderi,
kurantur batturatan
ku:jdanan ku:hu:jan
ku:ttusput—cu:spusput—
ku:para:l ku:llaru.
kikseren, terijen
ku:rguska ta:lkolpe:n
killeren ka:ttara...
tu:ratat ku:bu:llan
tuhanu bulunna
„pop“ tyhen barannar
„na:fuja“ qa:ltara...

a:n dajdu purdarun
ara:s tu:la:qtariun,
syhy:nyn talbakka,
eyae:fin bilbekke,
meretiu arahun
mehejge a:qpakka,
battamutuna ere
ba:jdaru:ttan bu:ham,
bu:ra:hu: tepile:n
bu:ra:ttu oq:otta:n,
bu:la:hu: tu:tarbut—
qora:turn ta:rytte:q
qamupus ba:rtuja,

a:stae:fin a:ba:ran
ejeni ergiten
ylehit ku:ju:rtan
ylynnerde, yksette!
oraskut eyerde:q,
oqsubu: keanitten,
melyjwn tireqte:q
biga ta:s kirieppes—
sebeppit bu:la:ha
sielitin siterde.
twkejin olorto!!!
baruta a:sa:muut
ba:bu:ruka—sobutu,
tummu:ju:but, ca:ku:ju:but,
turbatun tu:rgutta!!!
wderia ugjar
ylehit qadufa 1).
a:ra:ba:ly:ssy:je
a:ra:ge:q a:lugar,
wgyty:n—ky:gyty:n
wdytte, wskette!!!
salgungga sapsunar
samaliet allarun.
ularun, qonutan
usta:qtur septerin
ura:ttur ulagan
ura:nnu:q ky:stae:te!!!
tabara—buluta
tafusta, delejde,
ergienin, urba:nu:n
elbette, yksette!!!
bassaburk ba:rtuja
balamat—ky:stenne
samnubat oqtubat
sarguta ku:ta:ta!!!

uncattan taqsala:q
ura:nnu:q su:llarga
ugyoqput ku:ta:ta.
urbaspit alatta!..
ulu: ba:q sollanu:q
u:sa:mpu: amuktar
u:sa:mpu: wqtara
ulohot ky:stere.
ky:hejer attykty:r
ky:hyly: a:da:ra:
ylehit bu:la:hu:n
ynferre smfa!..
siles se:rtan
sirejin kiste:bet,
inninen bu:lneca
itteni oq:oon—
ku:hu:la:q ku:hu:lu:but
ku:ta:na:q sallata
binte:peke sa:larum
bigetia billerel!
tu:ru:la:q ygyty:n
torutu, toqtoto!!!

qaja da sirderge.
qamaput qamunan,
qapputal mu:ppumut
qara sur ba:jdaru,
ku:hu:l int salufa
ku:ra a:n ku:ju:fa!!!
a:n dajdu ydy:n
altuppu sabard!!!

qajun pukus.

1) guduk—ba:bu:ruka ylehitterin
uhugunnar, qahutur turba.

von bir sul tuqaru oqsubu: ku:ju:la:q,
sebeskej so:ju:hu tururdu:—a:n dajdu yle-
hitin a:ra:ba:ly:ssy:je ku:ju:ru tu:hu:lu:r
a:n dajdu a:ra:ba:ly:ssy:jetin—swon dnd-
data, qalug qaqata—sebeskej so:ju:s
turugurdun!

eder wecat qamupu:stu: so:ju:hugar.

t. usta:lu:n eferdete.

a:ra:ba:ly:ssy:je itefel-
le:q syhwfe—eder wecat
so:ju:ha terilubitin un su:la
tu:lutun eferdeli:bin.
sy:hynen, tu:hu:nean
a:sa:nnu:q eder wecat, qam-
samul kekke:qiger ki:ren
a:ra:ba:ly:ssy:je majgu:tu:nan
itillen, bihi sebetterbit,
idele:q so:ju:starbut. ku:hu:l
a:rmu:jabut, ku:hu:l ba:lo:pu-
put, keperessijebit, baru
surdatar teriltelerbit ota-
tugar, ku:ra:fas bassaburk
ba:rtuja se:ri:hitterin. sol-
bujan, ki:ren ylelen ereller.
qam:smul mannu:k ra-
gan su:llaru ba:rtuja ere
salatatuman, oloqtonan yle-
tin barutun wecat wrefin

ku:ta: qalbu: salajan ta-
lardi.

lepin wrefer eder ylehit
ba:hu:naj wecatu wrefen
lepin wrefin batuput eder-
deri, ku:ra:fastaru bir sa-
na:fa qalbu:n ylehit bu:la-
hu:n—su:ktatu:ratun ky:hy-
reriger, sessijeli:sime oloq
turugurur su:hugar lepin
bu:la:ju:n a:ra: ka:ta:qta.
qam:smul anugutun dafa-
nu bihi:gi wonna a:n dajdu
ylehitin inniger turar ichin
talru: dien erenen turan,
ikki melyjwn a:sa:nnu:q,
ba:rtuja tirefin—lepinni:
wecat so:ju:hu urujdu:bu:n!
eferdeli:bin qam:smul
ku:hu:l bu:la:ju:n. usta:lu:n.

swtu: qaraqqa su:s ki:rbit.

bu:ju:l a:ku:skaj ulagan
o:skolatugar bet elbeq o:fo
kelbititten ygys o:fo meste
bulbakka su:sallar.

bu:ju:l o:skolafa ba:ju:ttan,
a:sa:mu:ttan ka:ren ulal
lar. ol yrdynen ba:jdur qa-
hu:nafa tybeheller. qalbu:ra
byly: wkur, qoc ulu:hun
qadagq nehi:kegin kihite
bopuk, b. u. (su:cu:jd:q
at:urhut a:ene) biller ula-
gan ba:q kihi, ulus siteri:
le:q kemitetitten a:sa:mu-
tu:n dien dastaburpa
wonna qam:smulka ul-

bu:rt. ontukatanun kelen
sebeskej bart. o:skolafa
ki:rbit. afata hu:llafuna
ulagan ta:ryt ba:q kihi, beje-
te emie. mannu:k ba:q
a:nnor qa:hu:nafa wrene
su:sallar, ol ihiger ta:he
eme ulu:lu:batu a:sa:mu:
o:fo:lar ba:llar. smu:ja das-
taburpantur bertin tuhu-
gar ul. sit. kemitete ep-
piet:te:q. wonna seb. bart.
o:skola bu kihini ba:q dien
tu:llatur ki:re turbutun yr-
dynen ulbutun bu:hu:tu-
nan emie ka:ryllwqte:q.

baruta qaraqqa oloq za:buta.

pukus o:fo:pporqo min bir
ku:hu:n puka:k ku:ta:butum
yryd:q o:ksigir so:fus ugwa:q
umsa tutan ne:ryne:n qa:mar
sonas so:fus aqta baran erer
kihi etc. ketit, yryd:q sy:hyn
camparuktur: tu:pyt, ubafas
bu:lan baran, uhun qa:hu:n an-
nuttan sipperio: ka:ren olo-
ron, bo:leum-bo:leumuk kece-
nen, tu:na olordofuna „e: ehem,
erej-buruj erijbit, qatan a:mar
qa:ru:ju:but ku:ra:fabafun e:“
dir kihite etc.

wrefe su:fun ihu tu:la:he:
bo:leuma, kessie ku:ra:fas etc.
ker min kini birde emie kyle
ererin qoton qaraqta:bakka ataq
subutun araj, ire:ki myke:le,
ku:ratatn taqsan ihen saltarus
gu:na tyhen baran, bir ihit
yryg arugumui, erge ana:q qat:
hajar su:lan a:alan, bwrge as-
ta:funu, ku:ra:fas se wren su:
la:pu:jan. a:sa:mu:ttan kwq ot
y:nera, „kar do:for!.. bu kihi
tagaj?.. kar qata ire:kim ba-
faju kem umnubat, kem kini
ili: tuturda:q saltarusun kele:q
tire e!“ dien baran umas gu-
na tyhere wonna emie:qiniger
„ul ere da:ruja, ca:ppumukun
tyrgennik suluta ofus, myke-
le utatan kelte bu:lu“. diefe.

birde ire:ki meke:le ku:rat-
ta:q ihen taruja. o:rhupa
bu:lara afu:ja:q qonuk qalta
o:fo:ppor „tagara:fa“ dien ana:n,
ura su:tarbut qacutun su-
hu:n terepiske:fe, su:lan, kil-
leren cepper aruguga ku:rac-

cut o:phunna. myke:le ku:rac-
ka kodeten qalla. onton ofu:ha
ataja suw bu:lan, (toq mas mu-
tugar urra:fun ilbiri ykte:bit)
qas da qonukka qajuta:n qalla.
o:rhupa eugaba:n kelle. ku:rac
cutkar taqsan a:hallar, araj
myke:le mehgir. pukus qas
ka:ssy:by: ku:racu:ttan „qaja
bili myke:le den bir irbit
kihi ku:ratat:buta ehe, ol ki-
hini tu:qihittin den tu:ta:olord.
onu anara:gu:lar se:re:n e:“,
ku:ra:fas to:fo ere ire:kinen be-
hirbikkin, bilebit—bilebit togu
kej:ytergin!“ dieq ka:rdyk my-
ce:den baran ofuhun atafa
suw bu:lan, bet bu:ta:nu:nk yn-
neren iher“ dien bikeheller.

o:rhupa tijen kelle. se bu
kehe: kehi:bitin togsu:ju:q tus-
ta:q etibit. daja ku:s ky:ys
tagara annu:gar ot sygen killeren
telgette. saqtallar, sassarda
qaragattan turan battaqtaru:n
sunan, sy:sterin swkemmit, sa-
rapu:nga urba:qu:larun, ka:ssu:
ka:ssu: ki:rgenen namulustu:lar
bu:hatun etteqge—kiri:—
taqsar, syksyhy:—saqsu:hu:
ura:ta.

araj pukus tuw da sagata—
inete suw ep-baran. orduk a-
biu ubustan, nek sanun san-
nu:ti. ihun kyny bu:ha arar-
bata. toj seap bu:la bu:la ta-
hu:ra tagdan, se:kej gummuta
bu:lan erdin murgum ka:ryte-
le:n birer.

ku:ra: ba:ru:k-syryk bu:lan
barda. ca:ppumkut o:rgujan,

yryg a: ba:ru:nan a:re: tibi:de
uta tahunan toqton bidilijde.
ca:skunnu o:stoloqop tadan qar-
cunattalar. ut „tas-tus“ ubaj-
an sasugurur: turar pukus ke-
ferin o:rgu:na, ulafa diki qat-
tuhun, yty:n toqput o:fo bu-
lan ka:qsyn etiten bihe-bihe
ylen sutar. baru bir kihitten
qattaran sagata:inete suw, tu:l
butun bu:ha uturan olordu-
but.

araj tahurra tus cutur ca:
qur yktenne. baru, ulagan
bejele:q ky:pppyt kelbitin
ka:rdyk, ca:rbas gu:na tysty-
by: (pukus bahun a:ndas
gu:nnarda) qalug byrw qal:an
qa:qu:nu: tyste, tubus tumnu:
yryg tuman ottotugar, taba
arabasta:q, yryg su:lu:q tu:ha
eterbeste:q ire:ki bafaju sal-
tarus gu:na tyste. kurntu:n
ehe oqson baran, a:re ottotugar
kelen turan, tagara:fa kiriste
nei labu:ja. pukus wrby:.
sireje-qarafa palfarus gu:nan
baran, tura ekkire:n „ei wden
irbit irbikke oulu, emie tuw
bu:lan tamsugun togsuna tur-
daguj, bar mata:fasun qosto:
„iete. ontoga bili bafaju, ky-
le tyhen baran: qap sa:bar „bili
afaska u: endefen afalbut aq-
taru, u:gun swky: ofus dirge
dulu“ dien baran kutara
taqmut mus ka:rdyk il:tin
tuttatta:ta.

se, wry, ka:ty: bu:lan, saqsu-
nan barbu:pput.

kyn-aul ka:er tyrgennik a:har
ol ura:ta.

kenniki ku:rakka wrene
su:fa:n istibitim, pukus 1923 s.
bili arugur kyske ahu:la
su:fa:but bire:metiger, ku:hu:n
arugulan baran, il:tin-atafun
tyheren, uhun ku:hu:n bu:ha
balap:sa:fa sutan taqsan ba-
ran, sa:s kwq ka:fa:ry:te a-
by: etc.

ula tynepij ol bire:mese tu:
o:skolatugar 6-s ku:la:hugar
wrene su:la:ra. kini maege afa-
ta, onu kutta iete a:lybutterin
burduk kepse:bite.

o:fo:ppor ol kyn swhy usta-
har, bir a:la:ksa:jd:q dien
ba:q mlu:gar swhyty:n a:ajar
cej egin ulu:na dien, barbut.
tijbite a:la:ksa:q ku:ratatn aru-
gu tafattaran olord obit. pu-
kus kihi se ahu:n ka:rystefe
di: ana:fun a:sa:fun then kihen
baran, a:etiger bir ihitte:q kel-
bit da:ruja bili se:kej tagas-
sap ulu: dien ky:ten o:otta,
tuga kehe:q ku:ra:na:qqa ky:te:q
tebit.

da:ruja wre:qte du. qacu—
kucu sagaran ka:erby: otu:qa
pukus. wstefinen sa:ju:du:cu
ka:ren bihen baran, „tyksy
yryme... bu... (wqsyby: tu:lu:n
ka:tytebin) wreter kihite ku:ra-
tu:n! byltehij bytyne euga-
hama: dien ka:bwlen ke:spit
wonna ut inniger oloron, yryg
arugun bu:tu:lkattan tapna-
ru tutan mja:qatn ku:llur-
fapput. da:ruja, ta:he da a:ke-
ry sa:fa:lar, a:hes mu:puta:n,
sahan kelen bu:tu:lkattan ta:ke

oqson baran, „qar“ gu:na ylyt
ykte:bit.

se onton ajda:n taqsu:but.
pukus sireje-qarafa yllen ba-
ran, (ta:ryt do:qun kihi itirbite,
bejete dafanur urukkutan itir-
define aba:hu: etc) tura ekkiren
„en bu:hu:ta umnubukun e:“
—dien baran, batta:ttan ulan
umsa sa:sa:ju:but wonna...
(a:fa:com, aq:u:qpu:n ku:ja:qam
ky:rer) onno, manna ilgele:
meqte:n, tybeherinen yktwmeq-
te:n baran tagan, alata turar
atun yrydger tyhen ustannar-
but. kehe: o:fo:lor tynepij
kelte, iete batta:fa yrellen,
kubaruja—ku:ran baran, o:ru-
gar itteni tyhen sutar yhy.

„qaja ipe, n:sa:mu:kkun du:“
diebit tynepij.—e, bili saeqsit
sien barda...to:ju:an anu turbat
kihi bu:llum, bu bu:lan baran,
ta:ryt aru:ca:sa:fa:ar kihi, kihi
bu:llum du? ofom a:elenen—
uttanan, o:fo:fun bu:lu:but kenne
a:la:erbyn di: ere sanu:ru:n.
onu ka:er anu kehe du...bu
battal bar e, battal...

e, a:estybehe dafanur, a:fa:
bafaju, beke itirbit etc qaja
qar:ga tyhen anu to:go:raj? ba:q
ire:ki:qge ba:ta bu:lu, ka:er
—diebit.

tynepij tagna oqson baran,
ire:ki ana:q u:latar kwlyn yr-
dytten afata ili: smu:ppa:q oqto
sutaru bu:lan ulga killeren,
ireren balap:sa:fa um:pputtar.

ylej pukus.

